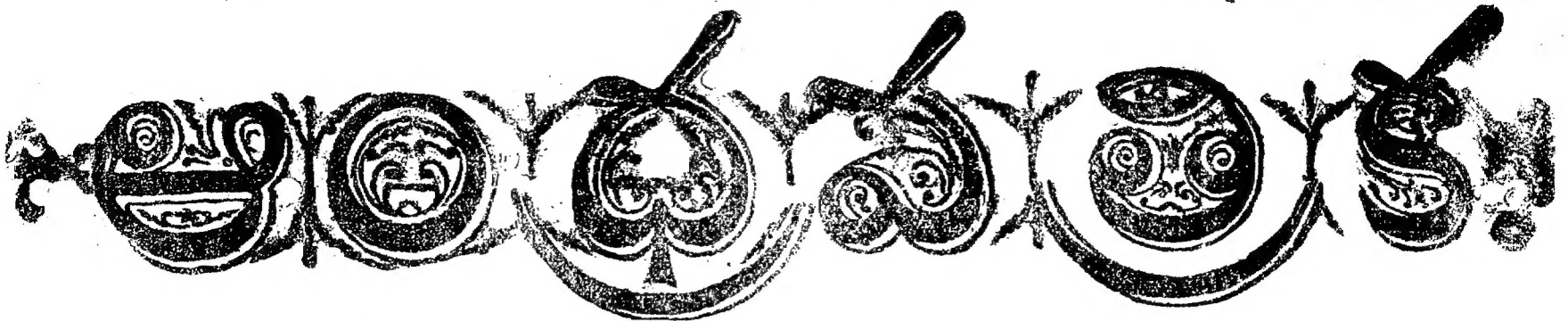

Register No. M. 1118

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

విడివత్రిక 1-4 0-1-6

311226

వ త్రి ది న ము వ్ర క టి ం వ ర బ డు ను

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 2-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, ఆశ్వజమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౫.

No. 153

సంచిక ౧౫౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేల యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

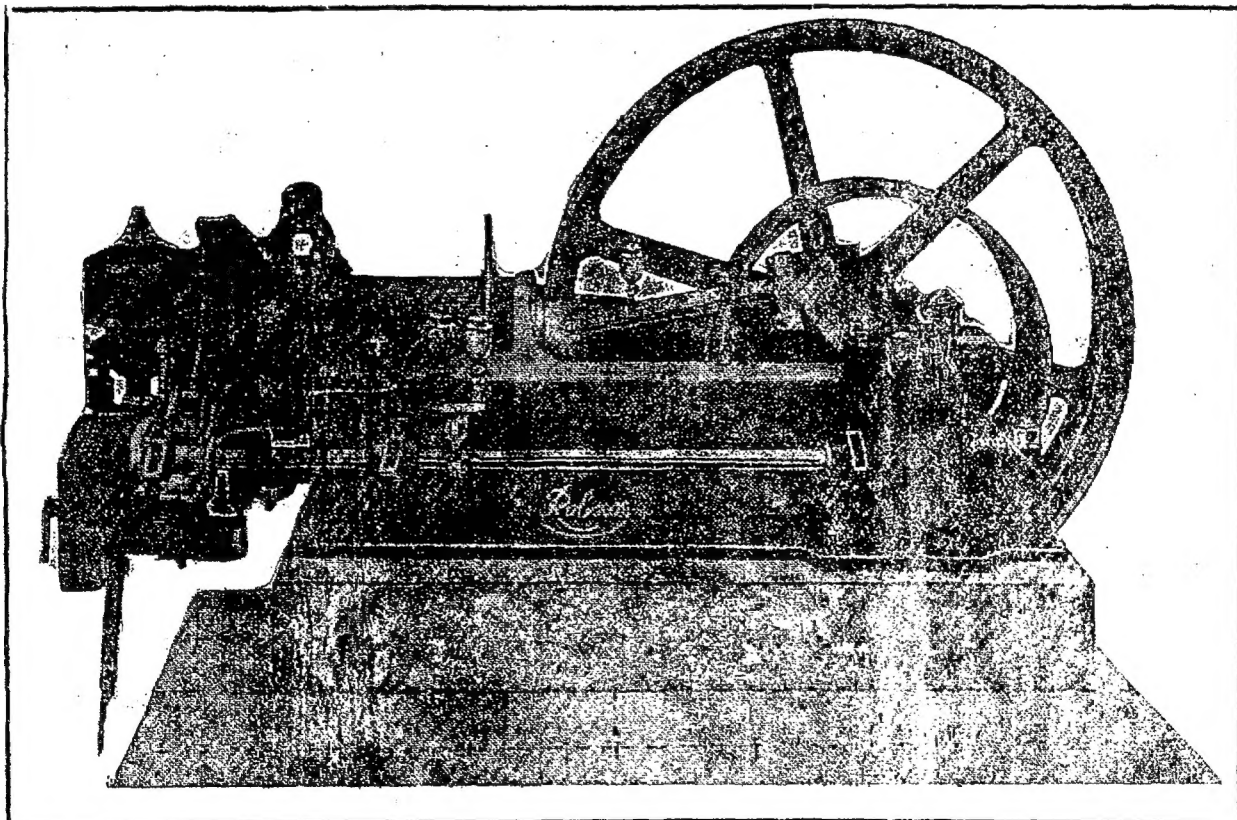
చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నెక్” లాంగుస్ట్రాక్ న్యూట్రైపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1860

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మక్కి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనా చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చును
వేపరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
అంపురు అధికముగానున్న వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు వీలేవ నేర్పరితనము అక్కరలేదు
సోల్ యేజంట్లు:-

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

Telegrams "LAKSHMI" Bezwada.

(అన్నిరకముల మిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింపొందజేసి స్థాకుయంచువారు “రాబ్ నెక్” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంబులకున్నా సోల్ యేజంట్లు)

రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" బార్ని

ఈ బిడ్డకు హ్యాండ్ మేజ్ పాటుయ్యటం
మీరేని ప్రతి బిడ్డ కలిగి, శ్రేష్ఠమైన ఆహార
వేడి యను పంకాయము గలుగుచున్నది. బిడ్డకు
సులభముగా జీర్ణమగునట్టి రాబిన్సన్స్
"వేటెంటు" బార్నితో తయారు చేయబడిన
గంజిలో ఆవు, లేకోలే, లేకో మేకపాలు, లేకో
కాచిన లేకో జిప్సోమ్, లేకో యిథర్ యేకత్విత
పాలుచేర్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" బార్నితో
తయారు చేయబడిన గంజి, లేకో అల్పవయస్కు
మును బిడ్డ కలిగి యిచ్చిత, బిడ్డకు పాలకు ధారా
కముగా యిచ్చట తోడ్పడుతు.

బుహిశులకు నిడి చాల మంచిది.

ముఖ్యముగా ఇరవయ్యే బాధపడువానికి మిగత
పదార్థములన్నియు వివరములవల్లము ఇది రక్ష
మును: ఇల్లుపరచి కడుపులో యిచ్చుచున్నట్లు
జేయును.

రాబిన్సన్స్ "వేటెంటు" బార్నితో
తయారు చేయబడిన గంజి లేకో అల్పవయస్కు
వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
తరచుగా పీచునున్నచో కలపబడి, మరలిన
మూడుండు పెరల్ బార్ని వాడుటకు మానుడు.

No.1.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నోష్టలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మౌలికల సంపుటిచే
హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాత
మైన మందు. ఇది ఇప్పుడెప్పుడు తయారుచున్న శ్రోత్రి
మందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం గంతటను
వాడులలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము.
వోష్టలు, వాపులు, గాయములు, బిళ్లలు, పోట్లు,
బెణుకులు పెండులగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ
సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. చర్మముపైన
రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నోష్టము సయితము
పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు
ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థము
లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్ని పాపులలో దొరకును

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము

మోహినీ తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టము

ఉపసంఘము చర్చ

ఈచట్టమును గూర్చిన ఉపసంఘమువారు సోమవారము
నుండి సమావేశమై, తొలిరోజున ప్రథమాధ్యాయమును చర్చించి
రెండవనాడు 6 వ క్లాజులో దెల్పుబడిన కేం
ద్రీకరణ సూత్రము చర్చించబడినది.
కొన్ని సవరణలు ప్రతిపాదించబడినవిగాని చివరకు బిల్లునందు
నూచింపబడిన కేంద్రస్థానములు మాడు అంగీకరించబడినవి.
ప్రాచ్యకామ్రభాషలను నేర్పుటనుగూర్చి కొంత చర్చ జరిగెను.
ప్రాచ్యకామ్రముల బోధించుచుండు విద్యార్థులకు, నూచింప
బడిన కేంద్రస్థానములలో నుండక బయటనున్నను విశ్వ
విద్యాలయమునందు చేర్చుకొనవలెనని సంఘమువారు నిశ్చయిం
చిరి. విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయ స్థల నిర్ణయముగూర్చి
తీవ్రముగ చర్చ జరిగిన పిమ్మట రాజమండ్రిలో నుంచుట కంగీ
కరించబడినది.

మొన్న నుదయము విశ్వవిద్యాలయాధికారావరణ యొం
తవర కుండవలెనను 8 వ క్లాజు చర్చించబడినది. విశ్వవిద్యాలయ
అవరణయందు మదరాసు నగరమునుగూడ చేర్చుటకు సవరణలు
ప్రతిపాదించబడినవి. నగరములో నేభాగముగూడ చేర్చరాదని
కొందరనిరి. చివరకు, మదరాసును ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము
క్రింద నొక జిల్లాగా గుర్తించుట కంగీ
కరించలేదుగాని, ఇకముందు నూతనముగా రెండవగ్రేడు కళా
శాల మదరాసులో నిర్మింపబడి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు
చేరగోరునో నెట్టి అభ్యంతర ముండరాదని ఏకగ్రీవముగ నంగీ
కరించబడినది.

ఇప్పటికి చర్చింపబడినంతవరకు బిల్లులో ముఖ్యమగు
మార్పు లేమియులేవు చట్టమును ప్రత్యేకపక్షమునకు చెందిన
దిగా జూచుటలేదు గావున అందరు సభ్యులు క్రద్దగ పాల్గొను
చున్నారు.
(హిందూ)

సప్తమ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభ

మచిలీపట్టణము

30-9-1925 వ తేదీ సాయంత్రము జరిగిన ఆంధ్రరా
ష్ట్రీయమహాసభ సన్మానసంఘ సభ్యులందు చేయబడిన తీర్మాన
ములు.

1. అక్టోబరు 23, 24, 25 తేదీలలో ఆంధ్రరాష్ట్రీయ
మహాసభను జరుపుటకు తీర్మానించడమయినది.
2. పురమందిరమున సభలు జరుపుటకు తీర్మానించడ
మయినది.
3. అక్టోబరు 20 వ తేదీలోపున ప్రతినిధుల నెన్నుకొని
ఆహ్వానసంఘమునకు పంపవలెనని తీర్మానించడమయినది.
4. దేశీయనాయకులకు, అన్ని పక్షముల వారికిని ఆహ్వా
నములు పంపుటకు తీర్మానించడమయినది.
5. కొమ్మారెడ్డి పట్టాభిరామయ్యగారిని యీసంఘమున
కు ఉపాధ్యక్షునిగా ఎన్నుకోవడమైనది.
6. చెరుకువాడ వెంకటనరసింహ రావుపంతులుగారు, దిన
పహి వెంకటరామమంతరావు పంతులుగారు, మల్లెల శివరామ
కృష్ణయ్యపంతులుగారు, మాజేటి వెంకట నాగభూషణరావు
పాపాలూరు గార్లను కార్యదర్శులుగ ఎన్నుకోవడమయినది.
7. అధ్యక్షులు, కార్యదర్శులు, వివిధకమిటీలను ఏర్పరచి
పని జరిపించగలందులకు తీర్మానించడమయినది.

ఆంధ్ర మహాసభయొక్కయు, రెదితరసభలయొక్కయు
సభ్యులుచేయుటకు రేపటిదినమున ఆహ్వానసంఘము సమావేశ
మగును.

చె. వేం. నరసింహారావు,
కార్యదర్శి.

మద్రాసు లోకలుబోర్డుల చట్టము

జి. రామేశ్వరరావుగారి సవరణ బిల్లు

కారణోద్దేశ్యములు

గ్రామకరణము ఏ స్థానికసంఘమునందు గాని, కావన
సభయందు గాని, అసెంబ్లీయందుగాని నియోజక స్థానమునకు
పోజిజేయుటకు న్యాయమాత్రములప్రకార మెట్టి యటంక
మును లేదు. ఆట్టితేరి యిప్పుడు కరణములు తెల్లకా యూని
యనుబోర్డులందు సభ్యులుగ నుండ నర్హులుగారిని యేల త్రోసి
వేయవలయునో న్యాయము గాన్పించుటలేదు. గ్రామకరణము,
మునసబు యిద్దరును ప్రభుత్వముక్రింద జీతము పుచ్చుకొను ను
ద్యోగులగుటచేత యిద్దర సహాదాయము సమముగనే యుండవ
లయును. ఇప్పుడున్న చట్టము ఒక్క- గ్రామ మునసబుకుమాత్ర
మే అట్టిసహాదా నొసగుచున్నది. నెక్స్టులు 9 (5), 47, 54
జూచిన యిది నెఱయగలదు.

నోటీసు

చెన్నపురి వైసాబజారులోనున్న నెం 21 రు భవనము
నున్న మా బార్ని బౌను బ్రాంచియందు డాక్టర్ ఆ. లక్ష్మీ
పతి, బి. ఏ., ఎం. బి. ఓ సి. ఎమ్. విమగ్నరత్న గారి సలహాను
ఆధివారములందు తప్ప తిమిసినములందు ప్రతిరోజు సాయం
త్రము 7 గంటనుండి 8 గంటలవరకు సాదించుచును.
మేనేజరు: ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీలిమిటెడ్,
19, హారిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

దంతశిక్షణ

నెల నీసా 1 కి 0-8-0

దంతశిక్షణ శైలియు, రసపట్టు, ప్రతిష్ఠాపన్నయు, కులిన
దిగుము మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగలనొప్పి మూసి
చూగులో తడిసి పెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

మైనూరు అసెంబ్లీ నిరుద్యోగ సమస్య

దివానుగారి అధ్యక్షతకొనసాగినది

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

నిన్నటి దినము సమావేశమైన మైనూరు అసెంబ్లీయందు అధ్యక్షులగు సర్ ఎ. ఆర్. డెన్సింగ్ గా సోపానిన యుపవాస మందలి శిక్ష సంక్షమాభాగము లీ క్రింద ముద్రింపబడినవి.

సభ్యుల యభిప్రాయము

దివానుగారి యుపవాసము మొత్తముమీద సభ్యులలో అత్యధికసంఖ్యాకుల కెట్టి సంక్షేపిని గలిగింప జాలకపోయెను. నిరుద్యోగ సమస్యపై మాట్లాడునపుడు మాత్రమే సభ్యులు అత్యంతరసంతోషంతో వినుచుండిరి. కాని దివానుగారు నిరుద్యోగ సమస్యయొక్క నిజస్వరూపమును సభ్యులకు గోచరింప జేసెనే గాని తన్నివారణమునకు వలయు సాధనములను జూపెట్టజాలక పోయెననియు, ఇదివరలో శాసనసభయందును, అసెంబ్లీయందును సభ్యులే యభిప్రాయములను ప్రకటించుచుండిన వానిని తిరుగ వుంచి నిపుణతతో, వాక్పటిమ మెరయ నేకడవు తెట్టే నేగాని ప్రభుత్వమువారు బాధ్యతకై కొని సమస్య పరిష్కారమునకు వలయు విధానముల నవలంబించు నూచనల గావించలేదనియు, ప్రజలు తమ మోక్షమునకు తాము పాలుబడవలెనని కడకు తేల్చినదియు దాదాపు సభ్యులెల్లర యభిప్రాయమై యున్నది.

1924 సం. జూలై ఆగస్టు మాసములందు మైనూరు రాష్ట్రమునందు కొన్ని మండలములందు కావేరి, కపివి, తుంగభద్ర మున్నగు నదులయొక్క వరదలవలన సుమారు 5 లక్షల రూపులకు నష్టము గలిగెను. కాని అదృష్టవశమున ప్రాణాపాయ మేమియు సంభవించలేదు. ప్రత్యేక విరాళముల సోపానియు, తకావీరముల చేతను ప్రభుత్వమువారు వెంటనే సాయము చేసిరి. ప్రజలనుండియు చాలవరకు విరాళములు వసూలు చేయబడినవి.

అసెంబ్లీ శాసనసభలు

సంస్కరణము లొసంగబడిన 1923 సం. అక్టోబరుమాసమునండి ప్రజాప్రతినిధి మహాసభ ముమ్మారు సమావేశమైనది. అందామోదించబడిన 14 బిల్లులలో కాఫీ పన్ను బిల్లు, మైనూరు గ్రామ సంఘాధిపతి బిల్లు, జిల్లా సంఘము బిల్లు, పురాతన సుప్రసిద్ధుల రక్షణబిల్లు, మద్రాసు చట్టమునకు పవరణబిల్లు మున్నగునవి పేర్కొనదగి యున్నవి. మహమ్మదీయుల మసీదులపద్దహించువులు వాద్యముల నాపుటయు, గోవధ నివారణము మున్నగు చట్టములచేత హిందూ మహమ్మదీయులందు పరస్పర సహకార భావములు పెంపొందింపబడినవి. అనేక విషయములందు ప్రజాప్రతినిధులయోమోదమును ప్రభుత్వమువారు బడయజాలిరి. ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించు అధికారము ప్రతినిధుల కొసంగబడినది. మైనూరు వర్తకము ప్రాథమికపాఠశాలలందు సాంకేతిక విద్యాభివృద్ధి, మితపానోద్యమ ప్రచారము, దేశీయవైద్య విధానాభివృద్ధి, పారిశ్రామికాభివృద్ధి, పంచములకు విద్యా సౌకర్యము మున్నగు వివిధ విషయము లీ మహాసభచే చర్చింపబడినవి. శాసన సభయందును చర్చింపబడిన 21 బిల్లులందు 14 బిల్లులు ఆమోదించబడినవి. సామాన్య ప్రజాహితములగు విషయములపై 50 అంతములు చర్చింపబడినవి. వై విషయములనుబట్టి రెండు శకలయందును ప్రతినిధులు ప్రభుత్వమునకు పరిపాలనాది విషయములందు మిగుల తోడ్పాటుసంగి పరిపాలనయం దెక్కుడు శ్రద్ధ కైకొనుచున్నట్లు విశదమగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారును సభ్యులయొక్క అభిప్రాయములను సానుభూతితో గమనించి సాధ్యమైనంత దనుక సభ్యుల కోరికలను నెరవేర్చ పాటుబడుచున్నారు.

సానిక స్వగరిపాలనము

జిల్లా బోర్డులపని గతవత్సరము యొక్క ఆదాయము రు 25, 729 లు, వ్యయము రు 26, 18, 909 లు. గ్రామములందు మంచినీటి బావుల కొరకై రు 90, 244 వెచ్చింపబడినది. డెంగ్యూరు, హాస్పాన్, కోలారుజిల్లా బోర్డులందలి యధ్యక్షు లధికారతెలుసు. మిగతవాని యందు డిప్యూటీ కమిషనరు లధ్యక్షులుగ నున్నారు. రెండు పట్టణ పురపాలక సంఘములతో గలసి రాష్ట్రమునందు మొత్తము పురపాలక సంఘముల సంఖ్య 13 సంఘములు బస్తీలను జేరినవి. నీటి సరఫరావిధానములపై సంప్రాసము నిధినుంచి గతవత్సరము

రు 28,800 లు వెచ్చింప బడినవి. పురపాలక సంఘముల నుంచి సమకూడిన విరాళముల నుండియు సమానము మొత్తము వెచ్చింప బడినది.

వివిధ శాఖల వివరములు

లాండు రివిన్యూశాఖ యందలి వరుమానము ముందు 30 వ త్సరము కంటె 11 లక్షల రూపులకు లభింపజేసినది. మొత్తము పర్యవసానము రు 12645459 లు.

ఆర్థిక శాఖయందలి రాబడి ముందు పంచవత్సరము కంటె గతవత్సరము 4 లక్షలు తగ్గెను. ముఖ్యకారణము శ్రాగుడు తగ్గుటయే. ఆర్థిక శాఖయందలి వరుమానము గతవత్సరము రు 68, 89, 874 లు. అటవీశాఖపై యాదాయము 87 లక్షలు. ఖర్చు రు 6,96,331. ఆదాయపు పన్నుపై వరుమానము రు 12,58,000 లు, సూపర్ టాక్సులన రు 5,91,000 లు వసూలుగాబడినవి. ప్రాంతులు, రిజిస్ట్రేషను శాఖపై 2½ లక్ష అధికముగ ఆదాయము గలిగినది. బంగారముపై సుంకము పోగా గనులశాఖపై ఆదాయము రు 80,142 లు. వ్యయము రు 88,900 లు. వ్యయ, కార్యనిర్వాహక శాఖలను విభజించు విధానము చాల జిల్లాలయందు ప్రయత్నింపబడినది. వీనిపై వ్యయము గతవత్సరమునందు తగ్గినది. పోలీసుశాఖయందు వ్యయము రు 15, 88,076 లు వసంధున రు 62,000 ముందు సంవత్సరమునకంటె అధికమైనది. జైలు శాఖయందు వ్యయము రు 1,72,091 జైలు పరిశ్రమలందలి ఆదాయము రు 7000 హెచ్చుగ చేకూడినది. 5 మాతృచికిత్సాలయములు గతవత్సరము స్థాపింపబడినవి. పిమ్మెగయందొక ఆయుర్వేదవైద్యశాల నిర్మింపబడినది. ఆరోగ్యశాఖయందు జననసంఖ్యకంటె మరణముల సంఖ్య వృద్ధియైనది. వైద్యముపై వ్యయము రు 16.68 లకు హెచ్చినది. మైనూరు విశ్వవిద్యాలయముపై వ్యయము రు 8,81,016 లు. అందు రు 7,44,000 ప్రభుత్వమువారిచే కొనగబడినది. విశ్వసంఘమువారు నూచించిన సంస్కరణవిధానములందు మిడిల్ స్కూళ్లయందు దేశభాషలయందు విద్యగరపబడుట, పారిశ్రామిక విద్యాలయములను పారిశ్రామిక శాఖకు జేర్చుట, పంచములకు భాజనగృహమును నిర్మించుట, ఉన్నత పాఠశాలలందు వాణిజ్య తరగతుల నభివృద్ధి జేయుట, మున్నగు పలువిధానము లాచరణయందు బెట్టబడినవి. పారిశ్రామిక విద్యాభివృద్ధికి పలు ప్రయత్నములు గావించబడినవి. ఆదిద్రావిడసంఘమునకు విద్యా సౌకర్యము లొకరకై రు 2,00,000 లు వెచ్చింపబడినవి. వ్యవసాయ శాఖయందలి వ్యయము, పట్టణపరిశ్రమశాఖతో గలసి రు 6,73,200 లు. వాణిజ్య పారిశ్రామిక శాఖయందు వ్యయము రు 1,81,060 లు. సూకారసంఘముల శాఖయందు సభ్యులసంఖ్య వృద్ధియైనది. విద్యుచ్ఛాఖయందు స్వల్పమగు నష్టము గలిగినది.

1924-25 సం.లందు రైల్వేశాఖపై ఆదాయము రు 82 లక్షలు. అంతకుముందు వత్సరము రు 76 లక్షలు. మరికొన్ని మాత్రన రైలుమార్గములను నేయుటకు విచారణలు జరుగుచున్నవి.

కృష్ణరాజసాగర వర్షునపై 1924 వంసత్సరాంతమువరకు మొత్తము ఖర్చు రు 201.20 లక్షలు. కాలువలతోగూడ రు 227.90 లక్షలుండును. వీనిక్రింద సాగుజేయబడు భూమి 1923-24 సం.లందు 18,212 ఎకరములు. 1924-25 సం.లందు 19,468 ఎకరములకు వృద్ధియైనది. 1924 సం. వరదలచే చాల ఆనకట్టలు, కాలువలు తెగిపోయినవి. వానిని ప్రభుత్వమువారు వెంటనే నిర్మించు ఏర్పాటులు గావించినారు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి రాజీనామసరించి కృష్ణరాజసాగర వర్షునక్రింద మైనూరు ప్రభుత్వమువారు 1,25,000 ఎకరములభూమిని సాగుజేయవచ్చును. కృష్ణరాజ సాగర హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్కు, ఇరిగేషను పనులపై గతవత్సరాంతమువరకు నికరాదాయము రు 841 లక్షలు. భద్రావతి ఇనుపవర్షునపై ప్రభుత్వమునుంచి 1925 జూనుమాసమువరకు పెట్టుబడి రు 1,84,00,000 లు. గతవత్సరపు ఆదాయము రు 11,58,768 లు. గతవత్సరమందలి నష్టము రు 6,62,805 లు. ఇందు అధిక భాగము ధరలు తగ్గిపోవుటచే గలిగినది. అధిక పన్నువిచారణ సంఘముయొక్క శిఫార్సుపై ఇంకను 18 మాసములవరకు పనిని కొనసాగించుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఫలితముకొరకై ప్రభుత్వమువారును, ప్రజలును శ్రద్ధతో నెదురుజూచుచున్నారు. 1921-22 సం.లందు గడిచిన నూడుపంచవత్సరములు రు 3,12,05,889 ల నుండి రు 3,35,59,000 లకు హెచ్చినవి. 1924-25 సం.లందు మొత్తము ఆదాయమును 7 లక్షలు హెచ్చుగ నూర్చునవి.

ప్రభుత్వోద్యోగములు

1918 సం. జూను నెలవరకు ప్రభుత్వ వివిధశాఖలందు నిర్మూలనలనుంచి 30.4 వంతు తీసుకొనబడిరి. 1921 మొదలు 1925 సం. వరకు నియమింపబడిన 2410 ఉద్యోగులలో రు 1,081 మంది బ్రాహ్మణులు గలరు.

నిరుద్యోగసమస్య - ప్రస్తుత విద్యావిధానము

మైనూరు విశ్వవిద్యాలయము ప్రారంభింపబడిన నాటి నుండి 85 యమ్. ఏ. లును 968 బి. ఏ.లును, 197 బి. ఎస్. సీలును ఉత్తీర్ణులై యుండిరి. 405 బి. ఏ. లు 517 మంది బి. ఏ. పరీక్షయందు తీర్థులుగాని వారు 2708 యమ్. యస్. యల్. సి. పరీక్ష యందు దారి తేరినవారును ప్రభుత్వోద్యోగముల నొసంగి విఫల మనోరథులైరి. రాష్ట్రమునందు ప్రభుత్వోద్యోగముల సంఖ్య మొత్తము 20,000 లు. అధికతేతనము కైకొనువారు 1000. మిగతవారు రు 15 ల నుంచి రు 100 లవరకు జీతములు గ్రహించువారు. ఉన్నతవిద్య నభ్యసించెడి వారిసంఖ్య ప్రతివత్సరము క్రమక్రమముగ హెచ్చుచున్నది. ఉన్నత విద్యాలయములందు విద్యార్థులు మిక్కిలముగనున్నారు. లోవర్ సెకండరీ పరీక్షయందు తీర్థులైన ప్రభుత్వోద్యోగములకు కనీసముగ అర్హత యున్నందున అంతవరకు జదివినవారనేకులు ఉద్యోగములకై పెనుగులాడుటయు, తావులేక తిరిగి వచ్చుటయు సంభవించుచున్నది. మైనూరునందు నిరుద్యోగసమస్య వృద్ధియగుచున్నదనియు, దానిని పరిష్కరింప నెంచిన విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలందు తీర్థులగు యువకులు వాణిజ్య, వ్యాపసాయిక వృత్తులను జేకొనవలెను" అని గతవత్సరముననే బల్కియంటిని, ఆచార్యప్రభుల చంద్రారాముగారు భారతవర్షమందలి విద్యావిధానమునుగూర్చి వ్రాయుచు నిట్లు వ్రాసిరి. వెన్నెముక లేని పట్టభద్రులను తయారుజేయునట్టియు, విజముగు పౌరుషము సోపంగనట్టియు, తిన తిండి సంపాదించుకొను శక్తి నొసంగక అసహాయులగు పసిబిడ్డలవలె ప్రపంచమునందు వెదజల్లునట్టి విద్యవలని యుపయోగమేమి? తిండి సమస్యపైననే జాతియొక్క స్థిరత్వము ఆధారపడి యుండును గాన ప్రతియువకుడును వాణిజ్యము, పరిశ్రమ వ్యవసాయములను కైకొనవలెను."

దేశభాషావ్యవస్థ

గ్రామములందు అంగ్లవిద్య అభివృద్ధి గావయుననెడి యభిప్రాయ మొకచో వ్యాపించియున్నది. తేలికపడుమందు కొలది పంచవత్సరములనుంచి, దేశభాషయందే విద్యలు గరుపబడవలెనను ఒక యుద్యమము వ్యాపించియున్నది. రెండును పరస్పర విరుద్ధములుగ కాన్పించుచున్నవి. దేశభాషల నభ్యసించినచో లోవర్ సెకండరీ విద్యాభివృద్ధి ప్రభుత్వోద్యోగముల కర్మక్షమ పరిగణింపబడునపుడు అంగ్లవిద్య విస్తరింపబడినచో, ఉన్నత విద్య నభ్యసించగోరు విద్యార్థుల గతి యేమి కావలెను? విశ్వవిద్యాలయ మందలి విద్యావిధానమునులోపరహితముగ లేదు. కాన ప్రభుత్వోద్యోగముల నిరుద్యోగ సమస్య నెంతవరకు పరిష్కరింపగలవు?

కడచిన 4½ సం.ల నుండి ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన ఉద్యోగులు 2410 మాత్రమే. ఈసంఖ్యను ఉద్యోగములకు ఆకించిన 28,000 యువకుల సంఖ్యతో పోల్చి చూచిన మిగిలిన ఈ దురదృష్టవంతులగు వారెట్టి యిక్కట్లుల పాలుగుచున్నారో నూహించ నశక్యము. కాన ప్రతివిద్యార్థియూ కొంత విద్యను బడసిపెదప, పరిశ్రమగాని, వాణిజ్యముగాని, తదితర కళలనుగాని కైకొని ఆప్రత్యేకశాఖయందు సమర్థతను నడయుటకు ప్రయత్నింపవలెను. కావున 4 వ ఫారమునందు ప్రవేశించు విద్యార్థికి, అతని కేశాఖయం దభిరుచిగలదో అద్దానిని తెలిసికొని అంతటినుంచియే పారిశ్రామిక లేక సాంకేతిక విద్యలందు శిక్ష నొసంగడి ఏర్పాటులు ప్రభుత్వమువారు గావించువు వచ్చిన యస్. యస్. యల్. సి. స్థానమునకు వచ్చునరికి విద్యార్థి మంచి అర్హతగలిగి యుండగలడు.

ప్రస్తుతము మాత్రము ప్రభుత్వమువారి హస్తములు బంధింపబడియున్నవి. అందుచే నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారమున కెక్కుడు ప్రయత్నములు జేయ నశక్తులు. అందుచే అధిక కారేతర ప్రజాభిప్రాయముపైనే ఈసమస్య పరిష్కార మార్గరపడియున్నది. వ్యవసాయపు కాలసీలు, స్వల్పపరిశ్రమల నభివృద్ధి జేయుట మున్నగు వానియందు యువకులు శ్రద్ధ కైకొనవలెను. ఉద్యోగముల సంస్థ (బ్యూరో) నొకదానిని స్థాపింప ప్రభుత్వము వారాలోచించుచు నున్నారు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగములుగాక ఇతరమైన స్వతంత్ర పరిశ్రమలందు సమాన గౌరవాభివృద్ధులు గలవను యుద్దేశము ప్రస్తుత యువజనుల హృదయములందేర్పడవలెను. ప్రభుత్వోద్యోగములపై గల సామాను విడవలెను. ఇట్టి దృక్పథమునందలి మాట్టవచ్చు

అధ్యక్షులు, (అధ్యక్షులు బిల్లును) ఆర్. ఎ. రాయ్, జి. ఎ. ఎ. ఎ.

మదరాసు వార్తలు

వివాహాలు:—మదరాసు సంగీతసమాజమువారి యాజమాన్యమున సౌందర్యసభలులో 3 వ తేదీ 6 గ. (గోవిందప్ప నాయకపీఠ) గొప్పగానసభ జరుగును. వివాహనంగారి వివాహాలు, ఆమెను కై జయగారి గాత్రపాలు.

జగన్నాథభక్తజనసభ:—ఈసభ వారి యాజమాన్యమున ఎగ్జిక్యూరు కేదలూస మందిరమున 4 వ తేదీ సాయంత్రము 4-15 గ. గాన సభ జరుగును:— సుబ్రహ్మణ్యం పిళ్ళైగారు (కంటివరం) గాత్రపాలు టి. శ్రీనివాసయ్యంగారు, ఫిడెలు, పక్కిరిసిల్లె (మహ్మదురుగడి) కొనకోలు, వైద్యనాథయ్యరు (తంజావూరు) మృదంగం.

ఆర్యప్రవచనసభ:—ఈసభవారి యాజమాన్యమున ఈనెల 4 వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రము 5 గంటలకు బాబ్టిటవునందలి పాగెసిపు యూనియనుస్కూలు భవనమున వైదికధర్మసభ సభ్యులు 'వర్ణాశ్రమధర్మము - తద్రక్షణము' గురించి ఉపన్యసించెదరు. బ్రహ్మశ్రీ ఆరుణాచల శాస్త్రిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. ఆసీకమహాజనులు రాబ్రాధితులు. కొ. మొ. సుబ్బనామాత్యుడు.

మహాత్మాగాంధీజన్మదినమహోత్సవము
మహాత్మా గాంధీ జన్మదిన మహోత్సవమున ఈనెల 3 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు ఏడుబావులవద్దనున్న శ్రీ ఆంజనేయస్వామి కోవిల ఆవరణమునుండి ఉత్సవము జాలియ భజనలతో బయలుదేరి ఏడుబావులదివిజనులలోని పీఠులన్నియు తిరుగును. ఆదివారము ఉదయం బీదలకు అన్నదానము చేయబడును. సాయంత్రము 6 గంటలకు శ్రీ ఆంజనేయ స్వామి కోవిల ఆవరణమున బహిరంగ సభ జరుగును. శ్రీయంత స్వామి శంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. యస్. సత్యమూర్తిగారు పర్యవేక్షించెదరు.

రాకపోకలు.—సి. ఎఫ్. వి. విలియమ్సుగారు, పోలీసు కమిషనరు హామిలుగారు జె.ఎల్. ముఖర్జీగారు నేడు విచ్చేసిరి.

సర్ ప్రతాపసింగు జోదుపూరు మహారాజాగారిభార్య దక్షిణదేశ తీర్థ యాత్ర ముగించి నేడు చెన్నపురి వచ్చెను.

పోర్చుగీసు ఇండియా గవర్నరు జనరలుగారు భార్య నేడు విచ్చేసిరి.

గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు నేడుదయము తిరుపతి బోయిరి. బొంబాయి పోలీసు డిప్టీకమిషనరుగారు నేడు వచ్చిరి.

అల్లాడి కృష్ణస్వామిగారు నిన్నరాత్రి బందరుబోయిరి. ఇంటియలు బ్యాంకు గవర్నరు నార్కాటువారసుగారు, ఎల్. ఎం. మల్లేగారు కలకత్తా బోయిరి.

బొంబాయిస్టాకుఎక్స్‌చేంజి

వ్యవహారములను నడిపించుటకు బిల్లు
బొంబాయి, అక్టో 1:—బొంబాయి స్టాకుఎక్స్‌చేంజి వ్యవహారములను నడిపించు నిబంధనలను గావించుట కధికారము నిచ్చు బిల్లు నోకదానిని వచ్చే శాసన సభలో ప్రవేశపెట్టుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది. ఎక్స్‌చేంజి వ్యవహారములతో ప్రభుత్వమువారు ఆనవసర జోక్యము కలిగించుకొన దలచుటలేదు. ఎక్స్‌చేంజిని సంస్కరింపవలెననియు ఆ విధముగా తమ నిబంధనలను తామే గావించుకొని ఆమోదననిమిత్తము వాటిని ప్రభుత్వమువారికి పంపవలసినదనియు దైర్ఘ్యరలకు ప్రభుత్వమువారు తెలియచేసిరి.

ఈ సూచనలకు ప్రోకరులు చాలమంది అనుకూలముగా నున్నట్లు తెలియజేసినది. (అ. ప్రె.)

బి.సెంటు జన్మదినము

నిన్న సాయంత్రము మొక బహిరంగసభలో దాక్షరతిసెంటు గారి జన్మదినోత్సవము బొంబాయిలో నాచరింపబడెను.

(అ. ప్రె.)

స్టేటుకొన్నిలు ఎన్నికలు

స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థులు

స్టేటు కొన్నిలు ఎన్నికలను గురించి చర్చించుటకు గాను తమిళ, ఆంధ్ర, కేరళ, మళయాళరాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్షముల వారు నిన్న సాయంత్రము మహాజన సభ హాలునందు సమావేశమైరి. గా. పేదమూర్తిగారిని, స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థిగ నంగీకరించు విషయమును గురించి దీర్ఘమగు చర్చ జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. పై రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్షములు కొన్ని నెలలకు పూర్వమే అభ్యర్థులను నిర్ణయించి యుండిరి. ఆ సమయమున పేదమూర్తిగారు తాను బర్మానదలి మద్రాసు నియోజకవర్గము తరపున నిలచెదననిగాని తనను స్వరాజ్య అభ్యర్థిగ నంగీకరింపవలసిన దని గాని రాష్ట్రీయ స్వరాజ్య సంఘములను గోరి యుండలేదు. అందుచే నియోజన సమయమున వీరినినామి నేటుకేయుట పిలువలేక పోయెను. అప్పుడు ఇతరులు నామినేటుకేసిరి. ఆయభ్యర్థులు అప్పటినుండియు ప్రచారమొనర్చుచు కాన్యానుజేయుచుండిరి. ఇప్పుడు వారినిమానుకొను డని తెలుపుటకు పిలువెడు. అంతియగాక పేదమూర్తిగారింత వరకును స్వరాజ్యపక్షమున జేరలేదు. ఇప్పుడైనను తనను అభ్యర్థిగా నంగీకరించునెడల మాత్రమే చేరదననున్నారు. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుడుగానిది ఆతని అభ్యర్థిత్యమును గురించి అలాచింతముకే పిలువెడు. అంతియగాక ఎన్నికలకొరకు మాత్రమే స్వరాజ్యపక్షమున జేరువారిని అభ్యర్థులుగా నంగీకరించుట క్రమముగనుండదు. ఈకారణములచేత పేదమూర్తిగారి అభ్యర్థిత్యమును నిన్నటిసభయందు స్వరాజ్యపక్షమునా రంగీకరింపలేదని మాకు తెలియుచున్నది.

రాజోవు ఎన్నికలయందు ప్రచారమొనర్చు మార్గముల గురించి చర్చించుటకొక యావసరముగూడ నిన్నటి సమావేశమున నియమింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

హరిద్వారమందు మద్రాసీధర్మశాల

దక్షిణదేశీయులగు తైర్థికుల ప్రత్యేకసౌకర్యాలము

విరాళములను గూర్చి ఈసత్కార్యమును నెఱవేర్చుడు
హరిద్వారము హిందువులందర కొక మహాత్మ్యము, అచ్చటి గంగాభవాని దివ్యమై యుద్ధారుచుండును. దక్షిణదేశము నుండి యచ్చటకు ప్రతి సంవత్సరము చాలమంది శ్రీధర్మాత్రకై బోవుదురు. వీరిల్ల నచ్చటి వేషభాషలు తెలియక పండాలచేతులలో దగుల్కొందురు. అచ్చటి వసతులు వగైరాలు సరిగా కుదురక క్రమపడుచుండురు. కావున నచ్చట దక్షిణదేశమునుండి బోవు తైర్థికుల ప్రత్యేకసౌకర్యాలను ధర్మశాల నిర్మించుటకు, నోక దక్షిణదేశీపు సన్యాసి నచటనుంచుటకు, నాయన యచ్చటనుండి పోవు తైర్థికుల సౌకర్యము లరయునటులు నేర్పాటు చేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. దానికొక సంఘ మేర్పాటుయినది. సర్ పి. యస్. శివస్వామి అయ్యరుగారు దాని యధ్యక్షుడు, భూపతిరాజు వెంకటపతి రాజుగారు కోశాధికారి, యమ్. కె. ఆచార్యగారు కార్యదర్శి. గంగయొడ్డున భవననిర్మాణమునకై ఫలము సంపాదించబడినది. దాని ఫలముగా పురపాలక సంఘమునకు రు 1000/ల నీయవలెను. దానిపై రెండవసంవత్సరములోపున భవనము కట్టునటుల పురపాలకసంఘము కోతినది. అందుకుగాను రు 2500 వారియొద్ద హామీకూడ నుంచగోరిరి. కావున దక్షిణదేశీయులలోని హిందువులెల్ల విరివిగ విరాళము లనొసగ ప్రార్థితులు.

ఇదివఱకే అన్నామలె చెట్టిగారు రు 2000, శివస్వామి అయ్యరుగారు రు 100, బి. యమ్. శర్మగారు రు 100, టి. రంగారావుగారు రు 100, కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు రు 100, మోవల్ల రామచంద్రరావుగారు రు 50, భూపతిరాజు వెంకటపతి రాజుగారు రు 50, మణ్సుఖం చెట్టిగారు 50, రంగస్వామిఅయ్యంగారు రు 50, కె. రామఅయ్యంగారు రు 50, దొరస్వామి అయ్యంగారు 50, యమ్. కె. ఆచార్యగారు రు 50, నేవ్ నగోత్రమ గోకులదాసు మోరార్జీగారు రు 100 మొత్తము రు 1050 లు కూర్చిరి. అందుకు మింజుమలె రు 1000 లు పురపాలక సంఘమున కిచ్చివేయబడెను. కావున నికముందు ధర్మశాల సు నిర్మించుటకు వ్యయముగూడ సమకూర్చుటకు దక్షిణదేశీయులందలి హిందూమతాభిమానులెల్ల ప్రార్థితులు. విరాళములు సర్ పి. యస్. శివస్వామిఅయ్యరు మైలాపూరు మద్రాసునకు గాని, భూపతిరాజు వెంకటపతిరాజు, విశాఖపట్టణమునకుగాని పంప ప్రార్థితులని కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముబిల్లు

నెలకొనినది

దత్తమండలముల చేర్చుకొనుట—
రాజమండ్రి కేంద్రస్థానము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముబిల్లునుగూర్చి చర్చించుచున్న సెలెక్షుకమిటీవారు శుక్రవారముతో (నేడు) సభ ముగించిరి. సవరణలతోపాటు బిల్లు చిత్తుమసాయిదాసు సాన్స్ మైనంత త్వరలో శాసనసభ్యుల కందజేసి, తిరిగి 28 వ తేదీన శాసనసభ సమావేశమగునపుడు రెండవసారి ప్రవేశపెట్టుటకు వ్యవధియొసంగ నిశ్చయించిరి.

ఇప్పటికి చర్చించినంతవరకు సంఘమువారు ముఖ్యమగు ఘట్టములదాటిరి. 1, ఏ సెక్షనునందు ఉపకాఖిలగు 2, 3 విషయములగుర్చి, 3, 6 సెక్షనులగుర్చి తీవ్రమగు చర్చజరిగెను. ఇందునిమిత్తముచాలకాలమువినియోగింపబడెను. చివరకు కొలది మార్పులతో నంగీకరించబడెను. అఫీలియేటెడు కాలేజీల నిర్వచనముగూర్చి వివాదము జరిగెను గాని చివరకు బిల్లులోనున్న నిర్వచనమే అంగీకరింపబడెను. ఇతర నిర్వచనములగుర్చి ఆ టై కేదాభిప్రాయములు కలుగలేదు. కాని యావిశ్వవిద్యాలయమునందు సంస్కృత, దేశభాషా పాఠశాలలు సంగీత చిత్రకళా పాఠశాలలగుడ చేర్చుకొనుటకై సంఘమువారు నూతన నిర్వచనము నూచించిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ ఆవరణకు సంబంధించిన 3 వ సెక్షను బిల్లులోనున్నట్లే ఆమోదించబడినట్లు తెలియుచున్నది. దత్తమండలములలో ప్రజాభిప్రాయము అనుకూలముగ నున్నట్లెరిగి సంఘమువారు ఆజిల్లాలను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునందు చేర్చుకొనుట కంగీకరించిరి. విశ్వవిద్యాలయ ముఖ్యకార్యాలయము చట్టమునందు దెల్పిన కేంద్రస్థానములలో నోకదానియం దుండునట్లు నిశ్చయించిరియు, చివరకు అధికసంఖ్యాకులచే రాజమండ్రి తగిన స్థలముగ నంగీకరింపబడెననియు, తెలియుచున్నది.

సంఘమువారు యావిశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రోఫెసరులు అనవసరమని నిశ్చయించిరి. అన్నివిషయములను దేశభాషా ద్వారా బోధించవలెననియు సంఘమువారు దలంచిరి. కాని కాలేజీతరగతులందు, బి. ఏ. ఆనర్సు తరగతులందు దేశభాషల ద్వారా బోధించుటకు పీఠండుదని చాలమంది యుద్దేశము. హైస్కూలు తరగతులలో దేశభాషాద్వారా బోధించుటకు పీఠండునని సంఘసభ్యులు దలంచిరి. దేశభాషా ద్వారా పాఠముల బోధింపవలెనను విషయము అకెడమికు కాన్సిలువారే నిశ్చయించవలెనని తీర్మానించిరి.

విశ్వవిద్యాలయము (ప్రేక్షకుడు) విజిటరుగా గవర్నరు జనరలుగా రుండవలెనని చట్టమునందున్నది. గవర్నరుగా రుండవలెనా గవర్నరు జనరలుగా రుండవలెనా యని చర్చ జరిగెను. చట్టములో నున్నట్లుంచుటకు నిశ్చయించిరి. వైసుభాంసులరును నేనేటుసభ్యులు తమలో నోకరిని యెన్నుకొనవలెననియు, ఆయన మూడేండ్లు దాటినపిదప తిరిగి యెన్నుకొనబడవచ్చుననియు సంఘమువారు దలంచిరి. (మదరాసు మెయిలు)

బెల్లియంరాజదంపతులు-ధిల్లీ

ధిల్లీ, అక్టోబరు 1:—బెల్లియందేశపు రాజును రాణియు నేటియందయమున ఊరను చూచుటకై బయలుదేరి క్రొత్త సెక్రేటేరియటును పార్లమెంటు ఉమానును రాజప్రతినిధియందు కుందెరమును చూచిరి. సాయంత్రమున రాజుగారు మూడవ జింఖానా సభకు వచ్చి పంచెములు ముగిసిన తరువాత గెలుపొందిన వారికి గిన్నెలను బహూకరించెను. రాణిగారు లేడి హార్టింజి వైద్యకళాశాలకు బోయెను. అచ్చటవిద్యార్థినులును ఉపాధ్యాయులును విం దొసంగిరి. దాక్టరు కాంబెల్లుగారు రాణిగారిని వెంటబెట్టుకొని కళాశాలను ఆస్పత్రిని చూపించెను. (అ. ప్రె.)

లాహోరులో 60 యిండ్లు తగులబడిపోవుట

లాహోరు, అక్టోబరు 1:—పంజాబు సెక్రేటేరియటు గవర్నరు మెంటు ప్రింటింగు వర్క్సు సమీపమున నున్న బస్తీ కాఫర్లో నిన్నరాత్రి నిప్పంటుకొని 60 ఫూరి కొంపలు తగులబడిపోయెను. నిప్ప! ఆర్డు యంత్రము బాగుగా పనిచేసెను. నిప్పంటుకొనుటకు కారణము తెలియదు. ఇంతవరకు జననష్టమున్నట్లు కానబడెను. మొత్తము నష్టమెంత వచ్చినదో యిప్పుడు నిర్ధారణచేయుటకు వలసపడెను. (అ. ప్రె.)

మదరాసుశాసనసభ

అధ్యక్షపదవి

రపు 7వ తేదీన, అధ్యక్షుని సెన్యుకొనుటకుగాను, మదరాసు శాసనసభ సమావేశము గానున్నది. శాసనసభయందున్న పక్షములలోను, అధ్యక్షుని ఎన్నికలగురించిన చర్చలు ముగియగా జరుగుచున్నవి. మొన్న జరిగిన సమావేశమున పచ్చప్పకలకాల ప్రధానోపాధ్యాయులును శాసనసభ్యులును నగు వీనిపాలు రత్న సామిగారి అధ్యక్షిత్వమును బలపరచుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. ప్రతిపక్షములో, పి. శివరావుగారు మొదలగువారు తమ అధ్యక్షిత్వమును వదలకొనినట్లు తెలియచున్నది. యునైటెడు సేవనలిస్టులు, రాబిల్ టి. ఎ. రానులింగ చెట్టియ్యగారి అధ్యక్షిత్వమును బలపరచుటకు నిశ్చయించుకొనినట్లు నమృతముగ తెలియచుచున్నది.

సేవనలిస్టు లండనుచ్చి వోటుజేయుచో రామలింగచెట్టియ్యగారు విజయముందురుని యునైటెడు సేవనలిస్టులు దలచుచున్నారు. సేవనలిస్టు సభ్యులందరు 7వ తేదీకి తప్పక రావలసినదని పాక్షిక దండనాయకులు వుత్తరువుల పంపినట్లు గూడ మాకు తెలియచున్నది. అదే విధముగ జరిగిన పక్షమువారు గూడ తమ పక్షసభ్యులందరు 7వ తేదీకి తప్పక రావలెనని యుత్తరువుల పంపినట్లు తెలియచున్నది. అధికారతరఫవోటులు, ఇరువురు అభ్యర్థులకును దాదాపు సరిసగముగ రావచ్చునని చాలమంది యభిప్రాయ పడుచున్నారు. తుదకు ప్రభుత్వము వారి వోటులు అటోయిటో నిర్ణయించు ప్రధానోపాధ్యాయ నాక్రమించి యున్నది.

* * * *

శాసనసభాధ్యక్షుల:— మదరాసు శాసనసభాధ్యక్షపదవికి సంయుక్త జాతీయవాదుల తరపు అభ్యర్థిగ టి. ఏ. గానులింగ చెట్టిగారు నిలచుచున్నారు. చాల కాలమునుండి శాసనసభలో నుండి దేశసేవజేసిన ఆచార్యులగుటచే ఆయనకు గెల్చు అవకాశములు గలవని దలచుచున్నారు.

పి. శివరావుగారు తమ అభ్యర్థిత్వమును ఉపసంహరించుకొనిరి.

ప్రశ్నసరు ఎ. రత్న సామిగారు జరిగిన సమావేశము తరఫున నిలచుచున్నారు.

అఖిలభారత హిందూమహాసభ

బొంబాయిలో నవంబరు రెండవవారమున

నొక ప్రత్యేకసభ జరుగును

బొంబాయి, అక్టోబరు 1:— బొంబాయి హిందూమహాసభయొక్క కార్యనిర్వాహకసంఘసభ సమావేశమైనప్పుడు బొంబాయిలో నవంబరు రెండవవారమున అఖిలభారత హిందూమహాసభయొక్క ప్రత్యేకసభ యొకటి గావింపవలెనని తీర్మానించబడినది. ఇందునిమిత్తమే జయకరుగారి అధ్యక్షత క్రింద కార్యనిర్వాహకసభ యొకటి ఏర్పాటుచేయబడినది.

అధ్యక్షుడు

లాల్ లజపతిరాయిగారిని, వారి ఆరోగ్యము సరిగా లేకున్న పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారిని అధ్యక్షులుగా నుండుటకు కొరవలెనని నిశ్చయింపబడినది. (అ. ప్రె.)

కాకోరి రైలుదోపిడి

అరెస్టులు

అల్నాబాదు, అక్టోబరు 1:— కాకోరి రైలుదోపిడి సంబంధమున సి. వి.డి. వారు 7 యిండ్లను సోదాచూచినదియు కాంగ్రెసు ప్రచారకులతో కూడ ఒక అరెజ్టును అరెజ్టు చేయబడినట్లును సాజాహాన్ పూరు వార్తయొకటి తెలుపుచున్నది. కొన్ని కాగితములు పనిముట్లు నగలు దొరికెను.

బెయిలు దరఖాస్తు

ఈ రైలుదోపిడి సంబంధమున అరెస్టు చేయబడిన బాబు సిట్టపహాయిని బెయిలుమీద విడుదల చేయవలసినదని అల్నాబాదు జాయింటు మేజిస్ట్రేటువద్ద నిన్న నొకరు దరఖాస్తు పెట్టిరి. ప్రాసిక్యూషను ఇన్ స్పెక్టరు బెయిలు దరఖాస్తు కఠినతరపెట్టి యిట్లు చెప్పెను:— ఈ రైలుదోపిడి సంబంధమున లక్నోలో యితనికొకరు చెవకరి. ప్రధమ విచారణలు జరిగి మనిషియితడగునోకాదో నిర్ధారణ చేయవరకు వానిని బండిలోనే ఉంచుట మిక్కిలి మంచిది.

దరఖాస్తు పరిష్కారము నిలిపివేయబడినది. (అ. ప్రె.)

కార్పొరేషనులో స్వరాజ్యయులు

భావిక రవ్వము

మైలాపూరులో కార్పొరేషను మాడలు స్కూలువద్ద నిన్న సాయంకాలము స్వరాజ్యపక్ష బహిరంగ సభ జరిగినది. స్వామి వెంకటాచలంబెట్టిగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు కార్పొరేషను కాన్సిలులో చేరిన పిమ్మట తన వాదానముల చెల్లించుకొనుటకై కార్యక్రమము ననుసరింతురు అని కొందరు తన్ను ప్రశ్నించుచున్నారు అధ్యక్షుడు దెల్పెను. స్వరాజ్యయులు యింకను అత్యల్ప సంఖ్యగనే యున్నారనియు కార్పొరేషనులో గల 50 సభ్యులలో 16 రు మాత్రమే స్వరాజ్యయులనియు, అయినను వారి పక్షము నిగ్రహింపబడవలసినది గాదనియు యితర సభ్యుల సహభిప్రాయము వలన అభివృద్ధికరముగు తమకార్యక్రమమును వెరవేర్చుకొనవచ్చుననియు ఆయనదెల్పెను. ముందుగా వారు ముఖ్యాంశములగుర్చి శ్రద్ధవహించెదరు. అందులో జయమొందినచో వారి పలుకుబడి హెచ్చును. ఇతర విషయములందుగూడ పనిజేయుదురు. ముందుగా కార్పొరేషను వ్యయము తగ్గించుమన్నములు చేసెదరు. కార్పొరేషనులో వివిధకాళులందు అనవసరముగా ధనము వెచ్చింపబడుచున్నది. అట్టి సందర్భములన్నియు గమనించి వృధా వ్యయము జరుగకుండ శ్రద్ధవహించెదరు. అందువల్ల మిగిలిన ధనము కేటాపేయదుల సౌకర్యార్థము యితరవిషయములందు వినియోగించబడును. కొంతవరకు పన్నులనుగూడ తగ్గింపవచ్చును. రెండవది నీటి సప్లై. ఎల్లప్పుడు ట్రాముమార్గములు పై లిఫ్ట్ లు అన్నియు గూడ కార్పొరేషను వారు వశపరచుకొనవలెను. దానివలన చాల లాభముందును. ట్రాముకంపెనీవారితో కొంత కాలనియమము వరకున్నది. అది ముగియువరకు యేమి జేయుటకు పిలువెదు. వీనితోబాటు దీపములు తయారుజేయుటకు యంత్రాలయము స్థాపించుటయు పవరు జనరేషను యేర్పాటులు జేసేయు రాబడి సభిక్తముజేయవచ్చును. ప్రస్తుతమున్న వర్కు-సాఫ్టు కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు నిర్లక్ష్యముజేసి, తమకు కావలసిన వస్తువులు యితర కంపెనీలలో కొంటున్నారు. ఇంకొకవిషయమున స్వరాజ్యయులు శ్రద్ధవహించునది శిశుసంరక్షణ విధానము. ఈ విషయము అన్నిటికన్న కష్టమైనది గావున యెక్కువశ్రద్ధగా జేయవలసింది. స్వరాజ్యయులు నగర మునిసిపలచట్టమును సవరింపనున్నారు. కావున ఓటరు లందరును వారికి సహాయముజేయవలెనని సభాధ్యక్షుడు కోరెను.

సింగారవేలుచెట్టిగారు తరువాత మాట్లాడుచు నగరములో వరణసంఖ్య హెచ్చిపోవుచున్నందుకు విచారించిరి. వృధాగా దీపములు, మాంసము వ్యాపారములందు ధనము వెచ్చింపబడుచున్నదనినది. మాంసంబు శంకీకమువిడచి పెట్టవలెననినది. శిశుసంరక్షణావశ్యకతను దౌషి, కొన్ని దీవిజనులలో పశువులకు ఉచితముగా గడ్డివేసికొను ఫలముల విడిచి పెట్టవలెననినది.

ఓటరులు కద్దరుధరించి, గిండిరేముల జూరముమానుకొను నట్లు కాన్సిలరులు ప్రోత్సహించవలెనని దొరస్వామి అయ్యరుగారు దెల్పిరి.

టి. పి. క్రిష్ణస్వామి పావలూరు, కాన్సిలరులు శ్రీలక్ష్మిలకు ఆరోగ్యవిషయమును బోధించుట కుద్యమించవలెనని నుడిచెను. శ్రీలక్ష్మి చాలవరకు ఆరోగ్యనియమముల తప్పి ప్రవర్తించుచుండగని దెల్పెను. కాన్సిలరులు ఓటరులుగలసి, ఇంటింటికి ప్రచారముజేసి, రోడ్లపై అమితముడు తొక్కువేయ రాదనియు, ఫీసులనే దొడ్లుగా జూచుకొనరాదనియు బోధింపవలెననినది.

కె. భాష్యంగారు, నూతనముగా సెన్యుకొనబడినవారు తాను ప్రజాసేవ సెన్సుడు ముగవజాలనని నమృతముగ పల్కెను.

సి. వై. చింతామణిగారి

పర్యటనము

రాజకీయపరిసితులనుగూర్చి మాట్లాడుటకు

లాహోరు, అక్టోబరు 1:— ఈనెలలో సి. వై. చింతామణిగారు పంజాబులో పర్యటనము ప్రారంభించి లాహోరు, అమృత్ సరు, జలందర్, రావల్ పిండి, అంబాలా యింకా మరి కొన్ని చోట్లకు పోవుదురు. పోయి ఆయాచోట్లలో నున్న వ్యాపారగులతో ప్రస్తుత రాజకీయ పరిసితులనుగూర్చి చర్చించురు. వివరములు వెంటనే ప్రకటింపబడును. లాహోరులో సర్వెంటుస్ ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీలోని హరపత్తకర్మగాడి పేరి వెంట లిరిగెదరు. (అ. ప్రె.)

వాతావరణసితి

1925 నంబి అక్టోబరు 2-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు
ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు	ముఖ్యచిహ్నములు
గోపాలపురం	96.0	77.1	...	0	44.98
విశాఖపట్టణము	89.6	79.6	...	0	87.09
కాకినాడ	92.7	77.5	...	0	89.09
మచిలీపట్టణము	94.1	78.7	...	0	41.59
కర్నూలు	95.9	72.6	...	0	26.01
బళ్లారి	92.7	72.2	...	0.08	20.51
కడప	92.5	74.2	0.14	0.14	81.28
నెల్లూరు	96.1	77.3	...	0	87.98
మద్రాసు	95.9	75.1	...	0	50.74
కడపూరు	88.8	74.7	...	0.51	52.94
నీలయ	93.1	69.5	...	0	89.80
కోయంబూర్	86.7	70.1	...	0	22.29
తిరుచనాపల్లి	99.7	76.0	...	0	88.18
నాగపట్టణము	92.4	78.3	...	0	54.98
మధుర	96.2	75.8	1.48	1.48	88.58
పాంబట్	90.2	79.7	0.08	0.08	87.00
తిరునల్వేలి	0	28.84
తిరుచ్చేడము	81.1	74.9	0.04	0.05	64.51
కొచ్చిక్	88.0	74.7	0.10	0.18	114.51
కాగట్టు	89.7	74.9	0.14	0.19	117.16
మంగళూరు	88.5	73.1	0.23	0.23	125.68
నెండుకూరు	88.1	68.8	0.03	0.03	85.87
మొక్కా	78.4	60.2	1.62	1.88	125.46
కొడైకనాత్	62.4	58.2	0.38	0.59	62.18

సర్కారులు:— బందరులో ఆకాశమున నల్లముగ మేఘములున్నవి. ఆర్ద్రత తక్కువగనున్నది. తీవ్రోష్ణత బందరులో 5 డిగ్రీలు ఎక్కువగను, గోపాలపురంలో 6 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువగనున్నది. విశాఖపట్టణములో తీవ్రోష్ణత 2 1/2 డిగ్రీలు అధికముగ నున్నది.

డక్కను:— కడపలో 0.14 ఇంచులు వర్షము కురిసినది ఆకాశమున కొంచముగ మేఘములున్నవి. తీవ్రోష్ణత కర్నూలులో 5 డిగ్రీలు ఎక్కువగనున్నది.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

వర్షపాతము

సిమ్లా, అక్టోబరు 2:— బర్మాలో కొంచెము వర్షముధికముగానున్నది. పశ్చిమవాయువులు పశ్చిమాత్తర ప్రాంతముల వైపునకు మలుచుచున్నవి. దిగువబర్మా, మలబారులందు వర్షములు సాధారణముగా నున్నవి. ఎగువబర్మా, కొంకణము, మార్గరాష్ట్రము, మదరాసు డక్కనులందు వర్షము స్థానికముగా నున్నది అస్సాము, పంగ, పశ్చిమాత్తర ప్రాంతము బొంబాయి డక్కను, మదరాసు ఆగ్నేయభాగములందు జడివానలు పడినవి. యామెథిన్ 2, మర్కూరా, మధురలందు 1 1/2 అంగుళముల వర్షముకురిసెను.

నూచన— పశ్చిమాత్తర ప్రాంతములు, మదరాసు ఆగ్నేయభాగములందు వర్షాభివృద్ధి కలుగవచ్చును. (అ. ప్రె.)

గడ్డికి తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

గడ్డి, చీడ శరీరములకు వ్యాపించి ముక్కుముగ చిన్నపిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈ తైలము నాలుగు పూటలు రాచిన గడ్డి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును తప్పక పనిజేయవలెను. వెలకన్న పోస్తాఖర్చు లధికముగను గాన ఇతరమందులతో కలిపి తప్పించుకొనుట యుక్తము.

అమ్మతాంబూరి డిపో, మదరాసు - భూతబాయి

కాన్పూరు

కాంగ్రెసు సభ

కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభకు, శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారిని అధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొని రని, నేటి వార్తలు తెలుపుచున్నవి. భారతీయ నారీమణి సభాధ్యక్షత వహించుటకిది మొదటిమారు. డాక్టరు అనిబిసెంటుగా రిదివర కధ్యక్షత వహించిరి గాని, భారతీయస్త్రీలలో నెవరును ఈ పదవి నాక్రమించియుండలేదు. సరోజినీదేవి సుప్రసిద్ధ కవయిత్రి. ఆంగ్లభాషలో నామెతో సమానముగ నసర్వముగ నుపన్యసింపగలవారరుదుగ గలరు. హిందూదేశమునం దన్ని శాఖలకు జెందినవారు నేడు రాజకీయోద్యమములో పాల్గొనవలసి వచ్చుచున్నది. స్వాతంత్ర్యములేనిది, ఏ శాఖయు వికసింప దని అనుభవము దెలుపుచున్నది. సరోజినీదేవికి హాయిగ గీతములను రచించి ప్రార్థించుచుకొనుట కిష్టమున్నను, దేశమును కృశింపజేయుచున్న పరాధీనతను, తొలగించుటకు ఆమె విధిలేక నడుముగట్టుకొనెను. అసహాయోద్యమ మారంభ మయిన పిమ్మట, ఆమె మహాత్మునకు తోడునీడగ బనిచేసెను. మహాత్ముని సంకెతము ఆమెకు క్రొత్త మార్గము జూపి, భావములం దద్భుతపరివర్తన ము గావించెను. స్త్రీకి సహజమగు సౌమ్యభావముతో, ఆమె హిందువులకును మహాత్ముడియులకును, స్వరాజ్యవాదులకును, బహిష్కారవాదులకును మధ్య సమాధానముగదిర్చి, ఐకమత్యమును పెంపొందించుట కెల్లప్పుడు పాటుబడుచుండెను.

గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునకు జనిన సమయమున, సరోజినీదేవి శాంతిదూతగ నుండి, ఇరుపక్షములకును సమాధానము గుదుర్చుటకు ప్రబలప్రయత్నముల గావించెను. ఏ భాగమునకు వెదలినను, ఆమె శాంతిని, సఖ్యమును, బోధించుచు వైషమ్యమును తొలగించుచుండెను. దక్షిణాఫ్రికాకు వెదలి, అక్కడ భారతీయుల హక్కుల కొరకు పోరాడి, అద్భుత ప్రబోధము గావించెను. సరోజినీదేవిరాక తెల్లవారికి సంకటమయ్యెను. సరోజినీదేవి జన్మచే వంగదేశవాసురాలయినను, వివాహమున ఆంధ్రప్రదేశ్ యగుటచే, యీ యెక్కుగలిగిన గౌరవమునకు ఆంధ్రులెల్లరు సంతసింపక మానరు. కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభకు, తీవ్రపక్షవాది గాక, ఉభయపక్షములకును సమన్వయము గలుగజేసెడి యధ్యక్షిరాలుండుట, మిగుల సమంజసమనుటకు సందియములేదు. పాట్నాలో జరిగిన కాంగ్రెసు సంఘసభలో, ఉభయపక్షములకును అనుకూలముగ కార్యక్రమ మేర్పరుపబడెను. నిర్మాణకార్యక్రమమును నిరూపించుటకును, స్వరాజ్యపక్షము

కాంగ్రెసు సభకు ఎన్నికలను జరుపుటకును స్వచ్ఛావకాశ మొనగబడెను. పాట్నాలో కుదిరిన సఖ్యము, కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభలో చెడకుండ జూడవలయును. ఇకనయినను అనవసర కలహములను మానుకొని, కాంగ్రెసు కార్యక్రమము తదేకదీక్షతో కొనసాగునటుల జూచుట, కాంగ్రెసు సభ్యులెల్లరవిధి యగుచున్నది. సరోజినీదేవి, కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభను సవ్యమార్గమున నడిపి, పాట్నా నిర్ణయము స్థిరపడునటుల తోడ్పడు సని నమ్మవచ్చును. కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభ జయప్రదముగ ముగియుట, చాల ముఖ్యము. ఆహ్వానసంఘ సభ్యులును, కాంగ్రెసు ప్రచారకులు నగువారినికొందరను ఏవియో సేరముల మోపి ఆరెస్టు జేయుచున్నటుల తెలియుచున్నది. ఇది అలజడికి కారణ మగుచున్నది. తీవ్రనిర్బంధములు మరల ప్రారంభమయ్యెననియు, ప్రభుత్వము వారు రాజకీయసంచలనము నణగదొక్కుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనియు, జవహర్లాల్ నెహ్రూ గారు దెలుపుచున్నారు. ఇట్టి సంకటముల మధ్య కాంగ్రెసును నిర్వహించుట కష్టమయినను, ఆహ్వాన సంఘమునకు మరింత ప్రోత్సాహము గలుగజేయుట భారతీయుల విధి. కష్టములను దాటునపుడే, నిజశక్తి వెల్లడియగును. హిందూదేశము స్త్రీలని పురుషులని నేడమెంచక, దేశసేవనే ప్రధానముగ నరకుజేయుచున్నదనియు, స్త్రీలను గౌరవించుటకు ముందంజవైచుచున్న దనియు, సరోజినీదేవిగారి ఎన్నిక తెలుపకయే తెలుపుచున్నది. ఈమెయధ్యక్షతక్రింద కాంగ్రెసు సభ జయప్రదముగ నిర్వహింపబడుగాక యని కోరెదము.

ఆంధ్ర సభలు

ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ బందరు పురమునందు యీనెల 23, 24, 25 తేదీలందు జరుగునని ప్రకటించబడెను. రాష్ట్రీయసభతోపాటు ఆంధ్రమహాసభయు, గ్రంథాలయసభయు, సంస్కృతసభయు, పత్రికాసభయు జరుగు నని, ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి తెలుపుచున్నాడు. బందరు చారిత్రప్రసిద్ధమగు పట్టణము. జాతీయోద్యమము పాదుకొనిన ప్రదేశము. ఆంధ్రజాతీయకళాశాలను నెలకొల్పి నిర్వహించుచున్న పట్టణము. ఇట్టి పురమునందు ఆంధ్రసభలు నిర్విఘ్నముగ జరుగుననియు, ఆంధ్రమహాజను లీసభల విజయమునకు తోడ్పడదరనియు నమ్మెదము. అధ్యక్షులు ఎన్నిక లింకను జరుగలేదు. త్వరలో నన్ని మండలములవారును తమ తమ యభీష్టమును దెలుపుట యుక్తము. పాట్నా సభకు పిమ్మట, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ జరుగుటచే, భావికర్తవ్యమును నిర్ణయించుట సులభము. ఆంధ్రదేశము రాజోపు శాసనసభలకు కాంగ్రెసుసభ్యుల నధికముగ పంపుటకును, నిర్మాణకార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుటకును బూనుకొను నని నమ్మెదము. నిర్మాణకార్యక్రమము పటిష్ఠముగ నుండనిది, శాసనసభలో జేసెడి తీర్మానములు నిరర్థక మగునని అనుభవము తెలుపుచున్నది. కద్దరు నిర్మాణమును ఆంధ్రు లిదివరకు శ్రద్ధతో నిర్వహించి పేరొందిరి. ఈమారుగూడ మహాత్ముని నూతన ప్రయత్నములకు తోడ్పడి, నూలు వడుకు సంఘములను రాష్ట్రమునం దంతటను నెలకొల్పుటకు, ఆంధ్రులు ప్రయత్నించుట శ్రేయస్కరము.

రాజోపు సంవత్సరమునందు మహాత్ము డాంధ్రదేశమునకు విచ్చేయునప్పటికి, కద్దరు నిర్మాణము మిగుల చురుకుగ కొనసాగుట యవసరము. ఆంధ్రమహాసభ, రాష్ట్రీయసభకు తోకగ జరుగుచున్నది. ఈ సభవిషయమై ఆంధ్రు లిటీవల తగిన శ్రద్ధ వహించుట లేదు. గతపంచత్సర మొక స్థాయిసంఘ మేర్పరుపబడెను. సంవత్సరమంతయు పనిజేయునటుల నిశ్చయింపబడెను. ఈసంఘము మరల గూడినటుల దోచదు. ఆంధ్రసభను ప్రత్యేకముగ జరుపవలసిన యవసరము గల దనుటకు సందియము లేదు. రాజకీయసభయందు ఆంధ్రులందరును సమావేశమగుట దుష్కరము. ప్రభుత్వోక్త్యగులు మున్నగువారు గూడజాలరు. నిజామురాష్ట్రపు ఆంధ్రులు గూడుటకు వీలుండదు. రాజకీయ సమన్వయందు జోక్యము దీసికొనని పలువురే కనేదికపై సమావేశమగుటకు, ఆంధ్రసభ అద్భుతావకాశ మొనగుచున్నది. ఇంతియగాక, ఆంధ్రులయభివృద్ధి కవసరమగు రాజకీయేతరవిషయము లనేకములు గలవు. ఆంధ్రుల ప్రాముఖ్యము రానురాను విస్తరించుచున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ఫలించును. రాష్ట్రము గూడ త్వరలో రాకమానదు. ఆంధ్రసభ యే, ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తికి సాధనభూతమయ్యెను. దాని బలపరచుకొలదియు-ఆంధ్రత్వనిధి గలుగు ననుటకు సందియములేదు. ప్రస్తుతసమయమునం దున్న విధమున ఆంధ్రసభ నికమీద నిర్వహించి ప్రయోజనము లేదు. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకై కృషిసలిపెడియోధులు ముందుకువచ్చి యీకార్యమును నిర్వహింపవలయును. ఏపద్ధతులపై నికముందు పని జరుగవలయునో, 22-వ తేదీని జరిగెడి ఆంధ్రసభలో సమగ్రముగ చర్చించి కృషిసలుపవలయును. బందరుసభలు, ఆంధ్రుల సంకల్పసిద్ధికి తోడ్పడునని నమ్మెదము.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చట్టమును గూర్చి విచారించుటకు, సెలెక్టు కమిటీవారు సమావేశమయినసంగతిని పాఠకు తెరుంగుదురు. రేపటితో కమిటీవారి ఆలోచనలు పూర్తి యగుననియు, ఈమాసాంతమున జరిగెడి శాసనసభలో సెలెక్టు కమిటీవారిచే నవరింపబడిన చట్టము విచారించబడుననియు, తెలియుచున్నది. సెలెక్టు కమిటీవారి ఆలోచనలు రహస్యముగ జరుగుచున్నవి. పత్రికా ప్రతినిధులు హాజరగుటకు వీలులేదని తెలిపిరి. కాని పత్రిక లేదోవిధముగ సమాచారము గ్రహించి ప్రచురించుచునే యున్నవి. ఇటీవలి తటస్థింపునని మొదటనే యూహించి, బహిరంగముగ సమావేశమయిన బాగుండెడిది. రహస్యాలోచనలవలన వేరులాభము లేకబోగ, వినికిడివలన తెలిసెడి సంగతులను ప్రచురించుట జరుగును. వీనిలో కొంత యసత్యము గూడ నుండవచ్చును. ఈరీతిని నిరాధారమగువార్తలు వ్యాపించుట నిశ్చయము. విశ్వవిద్యాలయముక్రిందకు, సంస్కృత పాఠశాలలు, దేశభాషా పాఠశాలలు, సంగీతపాఠశాలలు, లలితకళాశాలలు దీసికొని రాబడెనట. పశ్చిమాంధ్రదేశమును ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునందు జేర్చుట సంభావ్యమగు నున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు ఏర్పాట్లను, పశ్చిమాంధ్రులలో విశేషసంఖ్యాకు

లామోదిం చెద రనుటకు సందియములేదు. విశాఖ పట్టణము, రాజమండ్రి, ఆ సంతపురములు మాత్రమే కేంద్రస్థానములుగ నంగీకరింపబడినవి. అనేకులు విన్నవించి ధనము సమకూర్చెదమని వాగ్దానము జేసిన పిమ్మట గూడ, బెజవాడ నొక కేంద్రముగ జేర్చకుండుట శోచనీయము. బెజవాడ ఆంధ్రదేశమునకు కూడలిస్థానము. కృష్ణా నదియొడ్డుననుండి, విశ్వవిద్యాలయమున కనుకూల మగుచున్నది. దత్తమండలములకును, గుంటూరు, నెల్లూరు, కృష్ణామండలములకును మాత్రమేగాక, నిజామురాష్ట్రపు ఆంధ్రులకుగూడ అందుబాటులో నున్నది. ఆంధ్రుల నేకులకోర్కెల నీరీతిని త్రోసి పుచ్చుట శోచనీయము. శాసనసభవారయినను బెజవాడలో కేంద్రమును స్థాపించుటకు తోడ్పడ గోరెదము. విశ్వవిద్యాలయకార్యాలయము రాజ మండ్రియం దుండుటకు నిశ్చయించెదట. హైస్కూల్ లలోదప్ప, కాలేజీలలో దేశభాషలద్వారా విద్య నేర్పుట కిప్పుడు సాధ్యపడదని సభ్యులు భావించి రట. ధైర్యము వహించి పనిచేయుచో, నిక్కార్స ము సుసాధ్యమనుటకు సందియములేదు. ఈ విషయమునంతను పరిశీలించుట అకాడమిక్ కౌన్సిలు వారికి వదలివేయబడెను. వైసుభాస్కరుగారు, సినేటుసభ్యులనుండియే ఎన్నికొనబడెదరట. మూడు సంవత్సరములకాలము వీరి యుద్యోగపదవి నిలుచు నట. సెలెక్టుకమిటీరీపోర్టు త్వరలో ప్రకటిం చి ప్రజాభిప్రాయము వెలువడుట కవకాశ మిచ్చుట యవసరము.

స్వయంనిర్ణయస్వాతంత్ర్యము
 లేబరుపక్షమువారు ప్రతి సంవత్సరము, హిందూదేశపు స్వయంనిర్ణయ స్వాతంత్ర్యము సంగీకరించుటలు తీర్మానించుచుందురు. ఈమారు జరిగిన లేబరుపక్షసమావేశమునందు, భారతీయులకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమునకును, స్వయంనిర్ణయాధికారమునకును హక్కుగలదని, లాన్సుబరీగారు దెచ్చిన తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను. ఇందుపై ఎట్టి చర్యగూడ జరుగలేదట. మరియొక తీర్మానము బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు ఈజిప్టులో నవలంబించెడి పరిపాలనావిధానమును ఖండించెను. లేబరుపక్షమువారు హిందూదేశపు స్వాతంత్ర్యపు హక్కు సంగీకరించుటలో విశేషమేమయినగలదా? చర్చ లేకుండుట జూడ, యీవిషయమై ఆక్షేపణ లేదని విదితమగును. కాని లేబరుపక్షమువారు అధికారపదవియం దున్నపుడు, దేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికారమును గాని స్వపరిపాలనాధికారమును గాని ప్రసాదింపరయిరి. అందుల కొకింత ప్రయత్నము నయినను జేయరయిరి. ఇప్పుడేమి పలికిన నేమి ప్రయోజనము? ఇటీవల హిందూదేశము గూర్చి పార్లమెంటుసభలో ప్రసంగము జరుగుచున్నపుడు, మాక్డనాల్డు గారేమి, వెడ్జి పుడ్డు గారేమి కన్నర్యేటిపు మంత్రుల యభిప్రాయముతో నేకిభవించిరి. మాక్డనాల్డు ప్రభృతులు లేబరుపక్ష సభలో పాల్గొనుచు, ప్రస్తుతతీర్మానము సంగీకరించినను, సమయము వచ్చినపుడు వెనుదగ్గియుండుటచే, వీరిపై భారతీయులకు విశ్వాసము గలుగ నేరదు. లేబరుపక్ష తీర్మానమును పరిహసించుచు, హిందూదేశపు స్వపరిపాలనపుహక్కు జెబ్బదినంప భర్సములక్రిందటే గుర్తింపబడెనని, మద్రాసు

మొయిలుపత్రిక తలెయబరచుచున్నది. అందుచే క్రొత్త తీర్మానము వలన ఏ విధము గులాభము గలుగదని యీ పత్రికకు నిశ్చయమే. లేబరుపక్షమువారు తీర్మానముల గావించుటతో తృప్తిజెందక, అవి అమలులోనికి వచ్చునట్లు జూడవలయును. తమ కార్యక్రమమునందు, హైందవ స్వాతంత్ర్యసమస్య నొక ప్రధానభాగముగ గైకొనవలయును. లేబరుపక్షపు ప్రాతఃచారిత్రవిశ్వాసము గలిగింపకున్నది. మున్ముందయినను వీరు వేరువిధముగ ప్రవర్తించియెడల, ఆశే కవకాశ ముండనేరదు. ఇంగ్లండు కీటీవలనే వెడలి వచ్చిన భారతప్రముఖులు, బ్రిటీషు పక్షము లెవ్వియు హిందూదేశమునకు సహాయము జేయ బోవని గట్టిగ బలికిరి. అటులగుచో, భారతీయుల భావ్యభివృద్ధి వారి హస్తములందే గలదని వ్యక్తమగుచున్నది. ఈ సత్యమును గ్రహించి పాటు బడెడివారే, దేశము క్షితి తోడ్పడగలరు.

డాక్టరు బిసెంటుగారు
 డాక్టరు బిసెంటుగారి జన్మదినోత్సవము నిన్నటి దినము చెన్నపురిలో జరుపబడెను. బిసెంటుగారి యోగ్యతనుగూర్చి పలువురు ప్రసంగించిరి. ఆమె శక్తిసామర్థ్యములనుగూర్చిగాని, హిందూదేశమున కామెచేసిన సేవను గూర్చి గాని శ్లాఘింపనివారుండరు. బిసెంటుగారి యభిప్రాయములతో నేకిభవింపనివారు సయితము ఆధునిక యుగమునందు ఈమె ప్రాముఖ్యస్థానము బడసెనని తప్పక యంగీకరించెదరు. నిరంతరచలనము ఆమెప్రధానలక్షణము. మానవకోటికి నుపయోగకరమని నమ్మిన కార్యముకొరకు, ఆమె తన సర్వ శక్తిని భారబోయుట జగద్విదితము. ఆమెయభిప్రాయములు తరుచుగ మారుచున్నను, కార్యదీక్షపట్ల ఆమె వెనుకాడి ఎరుగదు. నాస్తిక మతము నవలంబించినపుడేమి, పిమ్మట థియోసాఫీ కల్ సమాజవ్యాప్తికొరకు పనిచేసినపుడేమి, ఆమె జేసిన సేవ నెవరును మరుపజాలరు. రాజకీయరంగమున బ్రవేశించి, హోంరూలు యుద్యమవ్యాప్తికై నిర్బంధమును సయిత మనుభవించి, స్వరాజ్యవాంఛను దేశమందంతటను పురికొల్పినవిషయ మెల్ల రెగినదే. అసహాయోద్యమారంభమునుండియు, ఆమె వైదొలగియున్నను, కొంతకాలముక్రిందట మరల స్వరాజ్యచట్టమును తయారుజేసి తత్సాఫల్యమునకై పట్టుదలతో పనిజేయుచుండెను. ఇంగ్లండుకు గూత బోయి, ఆమె ప్రబోధము గావించుచున్నది. 79 వ సంవత్సరమున ఆమె యిటుల కృషినిలుపుట పలువుర కాశ్చర్యముగ నుండక మానదు. భారత భూమిని ప్రేమించుటయే గాక, మాతృదేశముగ భావించి, తనశక్తినంతను మాతృదేశాభివృద్ధికై భారబోయుచున్న యీమె, భారతీయుల కృతజ్ఞతాభివందనములకు పాత్రురాలు. చిరకాలము జీవించి, దేశమునకు మేలొనర్చునట్లు, బిసెంటు గారిని పరమేశ్వరు డనుగ్రహించుగాక!

మిల్లుల నన్నిటిని మూసివైచుట
 బాంబాయి మిల్లులన్నిటిలోను సమ్మెవ్యాపించెనని నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇట్టి సందిగ్ధస్థితి జనించినపుడయినను, ప్రభుత్వమువారు ఎక్స్ ప్రెజ్ డ్యూటీని రద్దు జేయకుండుట శోచనీయము. ఇంకను కాలయాపన జరుగు

నేని ఎట్టి యుపద్రవము ఏర్పడునో యూహింప వీలులేదు. బ్లాక్టటుగా రింకను మీసమేషములు లెక్కించుచు, రాబోవు బడ్జెటువరకు వేచియుండు మని బోధించుట విచిత్రము. మిల్లు యజమానుల కష్టముల గాంచిన జాలి కలుగకమానదు. కాని వీరు తొందరపడి మిల్లుకూలీల జీతములను తగ్గించుట వలన మరింతవిషమస్థితి ఏర్పడుచున్నది. కార్మిక సంఘప్రకటనమునందు, ఎక్స్ ప్రెజ్ డ్యూటీని తగ్గించుట కవసరము గలదని యంగీకరించుచున్నారు. కాని, మిల్లు పరిపాలనమునందు వ్యయాధిక్యమును తగ్గింప వీలగుననియు, విధిలేనియెడల వేతనములను తగ్గించుటకు మారుగ పనిజేసెడి గంటలను తగ్గించుట మేలనియు, కార్మికులు దెలుపుచున్నారు. కూలీని తగ్గించుటవలన, బాంబాయివంటి నగరము నందు జీవితమును గడపుకొనుట కష్టమగును. సమ్మెలమూలమున, అనారోగ్యము వ్యాపించును. ప్రభుత్వమువారి సమయమున నయినను మేల్కొని మూలకారణమును తొలగింపనిచో, తీరని యనర్థము వాటిల్లుట నిశ్చయము. పాశ్చాత్యపారిశ్రామికవిధానము నీదేశమున ప్రవేశపెట్ట నెంచెడివారు, బాంబాయి మిల్లుల దుస్థితిని గుర్తించి, గుణపాఠము నేర్చికొనుట లాభకరము.

ఏ. యస్. కృష్ణరావుగారి సవరణ బిల్లు లోకలుబోర్డుల స్వాతంత్ర్యము

కారణోద్దేశ్యములు
 క్లాజు 2:—చట్టమునందు 5 షెడ్యూలులో లోకలు ఘంట్సుక్రింద జమఖర్చుల నుంచుటనుగూర్చియు అదబ్బువు పాలించుటను గూర్చియు నిబంధనలుగలవు. వానిని అధికవిషయములు గల సాధారణనిబంధనల యధ్యాయములో భాగముగ జేర్చి చదువవలయును.
 చట్టమునందు 112 వ సెక్షను (2)సబుసెక్షనునందు లోకలుబోర్డు డబ్బును ఆ సెక్షనులో (1) ఫస్ట్ సెక్షనులో డిలపబడిన ప్రయోజనములకు షెడ్యూలు (5) నిబంధనల ననుసరించి విర్తింప జేయవలెనని గలదు.
 ఆ సెక్షనులో మరి 'యేనిబంధనలనుగాని నియమించునెడల' అని యుంచి ఆటంకము లుంచుట న్యాయముగలేదు. ఈ మాటలనుబట్టి యేనైన నిబంధనలను తయారుజేయునెడల అనవసరముగ లోకలుబోర్డుల అధికారములను కోసివేయుట గలను.
 క్లాజులు 3 ఆన్ డు 4 లోకలుబోర్డుల బడ్జెటుపై చట్టము 147 వ సెక్షను సబ్ సెక్షను 2 ప్రకారము ఉత్తరువు జేయుటలో ప్రభుత్వమువారు ఒక్కొక్కసారి బడ్జెటులోఅనేక కాఖిలక్రింద నిర్ణయింపబడిన మొత్తములను మార్చెదరు. అట్లు చేయుట అప్పులను దీర్చుకొని కనీసము నిలువయుండవలసిన మొత్తము నుండునట్లు జేయుట కనిచెప్పెదరు. అట్టి మార్పులు చేయుటకు మందు లోకలు బోర్డులతో సంప్రదింపవలసిన యవసరమేలేదు. అప్పులను దీర్చుటకును కనీస ముండవలసిన నిలువ జేయుటకును యేర్పాటున్నంత కాలము లోకలుబోర్డు బడ్జెటులో వేరేరదు కాఖిలక్రింద మొత్తములను పరిశీలించు స్వాతంత్ర్యము గల్గియుండునని అందరును అంగీకరించిన ధర్మమే.
 116 వ సెక్షను సబ్ సెక్షను 3 ప్రకారముజిల్లాబోర్డుతాలూకా బోర్డుయొక్కయు యూనియను బోర్డుయొక్కయు బడ్జెటులను పరిశీలించు సధికారము గలదు.
 ప్రభుత్వమువారు గాని జిల్లాబోర్డుగాని అందుకుసంబంధించిన లోకలుబోర్డుతో సంప్రదింపకుండ ఆబడ్జెటుభాగమును మార్చుటవలన అనవసరముగ లోకలుబోర్డు హక్కుల సరికట్టుటయగును. ఈక్లాజులు అట్టినిరోధములను తొలగించుట కుద్దేశింపబడినవి.
తపాలు ప్రకటన:—కాలబో మీదుగా మారిషసు దీవులకుబోవు టపా 8-10-25 తేదీరాత్రి 6-25 గ. కట్టివేయుదురు.

కార్మికుల సమావేశము

ముఖ్యమంత్రి తీర్మానములు

లండను, సెప్టెంబరు 30 - కామన్వెల్త్ లో తమవత్తు మువారు అధిక సంఖ్య గల నుడువంతవరకు కార్మికపక్షము వారు ప్రభుత్వ బాధ్యత నంగీకరింపగూడదని తెలియగా రొక తీర్మాన ముపాదించిరి. ఈ పద్ధతి తప్పనియు ఇప్పుడుమాడ ప్రభుత్వమువారి పారిశ్రామిక విధానమును కార్మికపక్షమువారు తీసివేసిన ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోయెదరనియు భావము గారు చెప్పుచు తీర్మానమును ఆడిపించిరి. తీర్మానము అధిక సంఖ్యకులచే నిరాకరింపబడెను.

సోషలియిస్టు సిద్ధాంతముల ననుసరించియే కార్మికులు సరియగు జీతముల కోరవచ్చునని రామ్సే మాడ్డనాల్లుగారొక తీర్మాన ముపాదించిరి. పెట్టుబడిదారులను ధ్వంసముచేయుటకు కార్మికులబలమును కేంద్రీకరింపవలయునని ఒక సవరణను షెర్మన్ ను గారు రూపపాదించిరిగాని ఈ సవరణ అధిక సంఖ్యకులచే నిరాకరింపబడెను.

నిరుద్యోగ సమస్య

శుక్రముగ దేశపు అర్థిక సంపదను అభివృద్ధిపరచి వ్యక్తుల లాభమునకుగాక ప్రజాక్షేమమునకు ఆ సంపద ముపయోగించిన నిరుద్యోగ సమస్య యంతేమొందునని ఒక తీర్మానము వహానభయం దామోదించబడెను. పనిచేయువారికి తగు జీతము లిచ్చుట పనిలేనివారిని సంరక్షించుట పారిశ్రామిక విధానపు ముఖ్యమూలములగు నుండవలెను.

విదేశీవాహరము వృద్ధిచుటకై ప్రయత్నింపవలయుననియు రషియాతో అన్వేషణసంబంధము ఏర్పడవలయుననియు మరియు తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

సామ్రాజ్యమునందలి అన్ని దేశములకు ఆర్థికవిషయము లందును రాజకీయ విషయములందును పరస్పర అన్వేషణలు ఏర్పడుట అవసరమని ఒక తీర్మానము ఆమోదించబడెను. పెట్టుబడిదారుల దోపిడిని ఖండించుచు మరియు తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

మొర్రాకో పరిస్థితులు

స్పెయిను ఫ్రెంచి సేనల విజయము

మాడ్రిడు, అక్టోబరు 1: - స్పెయిను సేనలు అజదీరును ఆక్రమించుకొనుటకై ముందును నడుచుచున్నారు. నేటిదినము ఉదయం యుద్ధనాటలు శత్రువుల ప్రదేశమును ముట్టడించెను. వాయువిమానములనుండి సైనికులు శత్రువులపై బాంబులను పడవైచిరి. మళ్ళీవచ్చు 2-15 గం. ౫౦ లకు శత్రువుల ప్రదేశమునందు కొంతభాగమును స్పెయిను సైనికులు స్వాధీన పరచుకొనిరి. తమ దళమును స్పెయిను సేనాని వైరులను ద్వారా మాడ్రిడుగ చేరినెను.

ఫెజ్, అక్టోబరు 1: - మరల యుద్ధము ప్రారంభమైన పిమ్మట మొదటిదినము యుద్ధపు ఫలితము ప్రాన్సువారికే లాభకరముగ నుండెను. తమ సేనయందు 22 మంది మాత్రమే మరణించిరి. కిక్కనుకు ఉత్తరముననున్న ప్రదేశమున కొంతభాగమును ప్రాన్సు సైనికులు ఆక్రమించుకొనిరి. హోమర్జిన్ వద్ద రిప్పలు ఫ్రెంచి సైనికుల నెదిరించి వారిని తరిమి కొన్ని ఫిరంగులకు పట్టుకొనిరి ఇతర ప్రదేశములందు రిప్పలు ఫ్రెంచి వారిని ఎదిరింప జాలకపోయిరి. వాయువిమానములవల్లనే ప్రాన్సువారికి ఒకజయము కలిగెనని చెప్పుచున్నాను.

మార్బలు పెడేను దేవరలు నాలినుగార్లు జామహరిగునుండి యుద్ధమును గమనించు చుండిరి.

ప్రాన్సువారి ఋణములు

వాషింగ్టను, సెప్టెంబరు 30: - ప్రాన్సు అమెరికా ప్రతినిధుల సంభాషణలు జరుగుచున్నవి. ప్రతి సంవత్సరము ప్రాన్సువారు చెల్లించవలయునని తాము కోరిన మొత్తమున 20 మిలియనుల డాలరులను లిస్సెండుకు అమెరికా ప్రతినిధులు అంగీకరించిరి. ప్రాన్సువారు రంతమొత్తమును ఏకాలమునం దైనను చెల్లించజాలకన్న వరల ఈ విషయమై ఆలోచించుటకు మాడ అమెరికావారు అంగీకరించిరి

అమెరికా ప్రతినిధులలో భేదము లేనట్లు చెప్పి డేంటు మాల్టిగారికి తమ అభిప్రాయములకు తెలుపుటకు ప్రతినిధులు తీర్మానించుకొనిరి. అక్టోబరు 1 వ తేదిన కూల్జిగారు ప్రాన్సు ప్రతినిధుల తుదిసందేశమును సత్కరించెదరు.

బ్రిటను - ఈజిప్టు

సర్ జార్జి లాయిడుగారి హితము

లండను, సెప్టెంబరు 30: - కలీనియలు ఇన్స్టిట్యూట్ టువారు సర్ జార్జి లాయిడుగారికి విమోచనగిరి. ఈజిప్టునందలి యగు అతడు ఇజ్రైలుపాపాగారు సర్ లాయిడుగారిని అభివృద్ధిచించుచు వీరి పరిపాలనకాలమున ఆంగ్లో - ఈజిప్టుమైత్రి బలపడగలవను అభిప్రాయమును తెలిపిరి. సర్ జార్జి లాయిడుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఈ జిప్టు ప్రజల స్వపరిపాలనాదర్శము లగును బ్రిటిషువారి సక్రమహక్కులకును సమన్వయ మేర్పడవలయుననియు, ఇంగ్లాండును దేశమునందు ఈజిప్టువారికి విశ్వాస మేర్పడినగాని ఈ అనుకూలఫలితము కలుగదని చెప్పిరి.

సుఖ జాడ్యములు

మహాసభాసమావేశము మెర్లిలో జరుగును

లండను, సెప్టెంబరు 30: - బ్రిటిషు సోషియలు హైజినికు కాన్ఫెరెన్సువారు అక్టోబరు నెల 5 వ తేదిన మెర్లిలో ఒక గొప్పసభను సమావేశపరచుచున్నారు. ఈ సభయందు సుఖజాడ్యముల చికిత్స నివారణము మున్నగు విషయములు చర్చింపబడును. సామ్రాజ్యమునందలి అన్ని భాగములనుండి ప్రతినిధులు వచ్చెదరు.

బర్మా మద్రాసు బొంబాయి ప్రభుత్వములవారు ఈ రోగ నివారణయందు నిపుణు లైనవారిని తమ రాష్ట్రములకు పంపవలయునని బ్రిటిషు సోషియలు హైజినికు కాన్ఫెరెన్సు వారిని కోరిరి. ఖర్చులిచ్చిన నిపుణులను పంపుటకు వారంగీకరించిరి.

సామ్రాజ్యపత్రికా ప్రతినిధులసభ

మెల్బోర్ను, సెప్టెంబరు 30: - సామ్రాజ్యమునందలి అన్ని భాగములనుండి తంజివార్లు చాకగ పంపబడుటకు తగు సౌకర్యము లుండవలయునని ఈసభయందు దోక తీర్మానము ఆమోదించబడెను. అట్లాంటిక్ కేబిలు మరియు కేటి యుండవలయునని సభవారు ఇంగ్లీషియు కేబులు స్వీటువారిని కోరిరి. కొశంబునుండి హంకాగు పినాంగు కింగ్ పూరులకు తంజివార్ల చార్జి అధికముగ నున్నదని భారతదేశపు ప్రతినిధియగు మూగు గారు చెప్పిరి. ఆస్ట్రేలియావార్లు సంపూర్ణముగ బ్రిటనుకు పంపుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలయునని మరియు తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

సిరియా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, అక్టోబరు 1: - నూదాయందు శత్రువులు లేరను నమ్మకముపై ఫ్రెంచి సేనలు ప్రవేశింపగ, ద్రూసులు అకస్మాత్తుగ శత్రువులపై బడిరి. ఫ్రెంచి సైనికులు ఆయుధములన్నియు వదలి వెనుకకు పోవలసివచ్చెను. అని కెయికోయందు ప్రకటించబడు ఎల్ మొకటాము పత్రికకు హాయిపానుండి తంజివార్ల వచ్చినది.

చైనా - సోవియటు

రషియనులు నిర్బంధింపబడుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

హంకాంగు, అక్టోబరు 1: - 60 మంది రషియనులతో కూడిన రషియా స్టీమరును ప్రభుత్వమువారు స్వాటోయందు స్వాధీనపరచుకొనిరి. స్టీమరునందు కిరసనాయిలు, మందుగుండు సామానములను స్వాధీనపరచుకొనిరి. ఈ స్టీమరు వ్లాడివాస్టు నుండి కాంటునుకు పోవుచుండెను. స్వాటోనుండి సోవియటులు తరిమివేయ బడుచున్నారను విషయము తెనకు తెలియదని స్టీమరు కప్తను చెప్పెను. ప్రభుత్వమువారు స్టీమరునందలి సరకును స్వాధీనపరచుకొని స్టీమరునందున్న వారిని నిర్బంధమునందుంచిరి. బ్రిటిషు స్టీమరు హైడ్రానాగ ఎట్టి ఇబ్బందిలేక స్వాటోయందు సరకులను దిగుమతి చేసెను.

మొసలు సమస్య

లండను, అక్టోబరు 1: - ఇరాకు సేనేటు అధ్యక్షులగు యూసఫు సువేడిగారు ఇరాకువారి కృతజ్ఞత తెలుపు శుభి వార్తను బ్రిటిషు కలీనియలు కార్యాలయమునకు పంపిరి. ఇరాకు తూర్పు ప్రదేశమున ఇరాకువారికి గలహక్కులను సంరక్షించు విషయమై బ్రిటిషువారు ఘట్టుదలతో పనిచేయుచున్నందున సువేడిగారు కృతజ్ఞత తెలిపిరి.

టర్కీ-వారి యుద్ధ సన్నాహము

సేనలు సమకూర్చబడుట

కాన్స్టాంటినోపిలు, అక్టోబరు 1: - 22 మొదలు 24 సంవత్సరముల వయసుగలిగి మిలిటరీ నర్విసుకు అర్హులైన అన్ని తరగతులవారికి సమ్మనులు పంపబడినవి. మొదలు రెండు రిజర్వుల సైనికోద్యోగులు వైద్యవశిక్షకు మహాజనుకావలయునని కూడ ప్రకటించబడినది.

షాంగై ప్రభుత్వము

చైనాను పంపబడిన సందేశము

లండను, అక్టోబరు 1: - షాంగై పరిపాలకనర్తమువారు సికింగ ప్రభుత్వమువారికి కపటిదినము ఒక సందేశ ముంపెదరు. షాంగై పరిపాలక వర్తమువారు పరిపాలనా విధానమును మార్పుటకు సిద్ధముగ నున్నారనియు, చైనావారు కార్మికులకును యజమానులకును గల విభేదములను తగ్గించుటకు పూనుకొనిన తదనుగుణ్యముగనే ప్రవర్తించుటకు ఇతర ప్రభుత్వములవారు షాంగై నందలి తమ కాన్ఫెరెన్సులకు ఉత్తరపు శిచ్చదరియు, మనిసిపలు సంఘమున చైనాకి ప్రాతినిధ్య విచ్చుటకు మనిసిపలు ఉపని బంధనల విషయమై చైనావారికిగల ఆక్షేపణలను పరిశీలించుటకు అభ్యంతరము లేదని ఈసందేశమున నూచింపబడినది.

అజ్జీరు పరుగురామ ప్రీతి యగుట

అబ్దుల్ క్రీముగారి భవనముకూడ తగులబడుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

మాడ్రిడు, అక్టోబరు 1: - సెప్టెంబరు 29 న తేది విజయము ననుసరించి స్పెయినువారు ముందుకు నడుచుచున్నారు. అజ్జీరు సమీపముననున్న అర్దారు నెడ్డను అనుముఖ్య ప్రదేశమును ఆక్రమించు కొనిరి. ఈ ప్రదేశమునుండి అట్టెలుక్రీముగారి గ్రామమునకు ఫిరంగి బాదుచేసి యుద్ధము సలాపవచ్చును. రిప్పులు యావన్న ప్రాంతమునందు శత్రువులను ఎదిరించుచున్నారు.

గురువారము మధ్యాహ్నము కి గంటలకు

అజ్జీరు గ్రామమును ముట్టడించి స్పెయిను సైనికులు మందుగుండ్ల వర్షము కురిపించిరినియు, గ్రామము పరశు రామప్రీతి యగుచున్నదనియు అట్టెలుక్రీంగారి భవనముకూడ తగులబడెననియు ఆల్బాకో యుద్ధనాథునుండి వైరులెను తంజివార్ల వచ్చినది.

బ్రిటిషు బ్రెజిరి ఆదాయము

లండను, అక్టోబరు 1: - ఈసంవత్సరపు మొదటి ఆరు నెలల బ్రిటిషు బ్రెజిరి లెక్కలు ప్రకటించబడినవి ఆదాయముకన్న 36000000 పానుల ఖర్చు అధికముగ నుండెను. కడచిన సంవత్సరము ఈ 6 నెలలో ఆదాయము కన్న ఖర్చు 12000000 పానులు మాత్రమే అధికముగ నుండెను ఈ 6 నెలల ఆదాయము 344000000 పానులు. ఖర్చు 380000000 పానులు. ఆదాయపు పన్ను కార్పొరేషను పన్ను ఎట్టేటు హ్యాబీటెల్ల తక్కువ ఆదాయము వచ్చెను.

సర్ ఆలనుమాన్సిగారు మరణించిరి

ఇరాకు ప్రభుత్వమువారికి ఆర్థికవిషయములందు సహాయ మొసగుటకై నియమింపబడిన రోలండు ఐర్లనుగారు బగ్దాదుకు ప్రయాణమైరి.

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ 0-4-0

ఈ కాటుకలో పచ్చకర్పూరము మొలకల మంచి కస్తువులు చేర్చబడినవి. అందరును సామాన్యముగ వాడదగినది కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బును చేయదు. ఈ కాటుకను విడువక కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమయిలు, ఎలుపులు, పుసి కట్టట, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిదురలు, కండ్లమసకలు మొదలగునవి మానును. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుక మృతమే యుండును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

నర్ బి.యస్. శరగారికి వీడుకోలు

—
విందు

రాజప్రతినిధి యువనాగ్నానము

సిద్ధా, అక్టోబరు 1:—1925 సెప్టెంబరు 29 తేదీన ప్రభుత్వమందిరమున గౌరవనీయులగు నర్ బి. యస్. శరగారికి వీడుకోలు విందు నొసంగుననుయమున రాజప్రతినిధి యీ క్రింది విషయము నుపన్యసించెను:—

శ్రీ ప్రభుత్వ మహోదయలారా! నేటి యువనాగ్నానము నడువనలయున్న కార్యక్రమమునుగూర్చి విచారించునపుడు నర్ బి. యస్. శరగారి కి వీడుకోలువిందు విషయము జ్ఞాపకమునకున్న అట్టివిషయమునాని విడనాడవలెనగుదా య నుతలంపుచే కొంత విచారముకలిగెను. కాని అది విచారమునకు సమయముకాదనియు సంతోషముగానే ఉండవలెననియు నిశ్చయించిరి. జీవితములో సుఖదుఃఖములు రెండును మిశ్రితములై ఒకదానినొకటి ఎడబాటుతుండుట శోచనీయము. కాని ఉద్రేకభావముల నడంబుకొనగల ప్రతివాడును నేడు సంతోష విషయములనుగూర్చియే ముచ్చటింప వలెనని తెలిసికొనవలెను.

రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సభలో నున్నంతకాలమును నర్ నరసింహశర్మగారు నున కందరికిని ఎంతో సహాయకారిగనుండిరి. నేనువారినిగురించి ఎన్నియోమాటలుచెప్పి చదివి మాటాడియున్నను నేను ప్రథమమున వారిని కలుసుకొన్నప్పుడు వారిమాట నా శరీరముగుండా మాంసముగుండాచొచ్చి ఎముకలనద్దకు పోయినట్లుండెను. కాని కాలముగడిచి ఒకరికొకరు బాగుగా తెలిసికొన్నపిదప వారి యోగ్యతలను గుర్తించగలిగితిని. వారి స్వాతంత్ర్యమైన తలంపులను మెచ్చుకొనగలిగితిని. ఎప్పుడైనను ఆయన స్వంత్రమైన అభిప్రాయములలో నిరంకుశమైన ధైర్యముతో న్యాయమైన బుద్ధితో ఒక్కడైనను జంకక భారతదేశము కొరకును భారతదేశ ప్రజలక్షేమము కొరకును పోరాడుచుండెను. ఒకప్పుడు ఆయన సభలో లేకున్నను కొన్నికొన్ని సమయములందు 'నీచేమందుకో' అను నభిప్రాయముతో ఆయన మాటల్గుండు మర్రివంక జూచుచుంటిని. ఆయన వాదములను వినుట యన్న నాకంతప్రియము.

నర్ నరసింహశర్మగారు తమ జీవితమును, సామాన్యముగా అందరివలెనే, లాయరుగా ప్రారంభించిరి. అప్పటినుండి క్రమముగ కౌన్సిలునభ్యుదయమున లామెంబరుగను పనిచేసి ప్లేటు కౌన్సిలులో నాయకత్వము నహించి రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సభలో ఉపాధ్యక్షకపదవిని పొందిరి. వీరు పనిని చాలియకొన్నట్లయిన పీరితో సంబంధముగలవారందరియొక్క సుహృద్భావములను తమతో గొనిపోదనని నమ్మకముగా చెప్పగలను. వీరికి దీర్ఘాయురారోగ్యములను శాంతియు కలుగవలెనని అందరు కోరుదురు.

నర్ నరసింహశర్మగారిలో ఎక్కువ పరిచయముగలవారు ప్రకృతి చిత్రములయందు వారికి గల యానందమును గుర్తించగలరు. నేటియువనాగ్నానమున చల్లని పిల్లవాయువులు వీచుచుండగా బయట బయటదేరినప్పుడు రంగురంగుల పువ్వుజాతులను, పృథ్విములను, గుట్టలను మంచుచే నావరింపబడియున్న హిమాలయములను విలీల యాకాశమును జూచి యానందించుచుండ నర్ నరసింహశర్మగారు మాడ సృష్టివైదిత్యములను జూచుచు నాకగపడెను. ఇట్లానందించువారు బహుకొద్దిమంది కలరు. వీరు ఉదయములందు సాధారణముగ శాంతభావముతో నడచిపోవుచుండుటను దూరమునండి అనేకపర్యాయములు చూచితిని. కాని దగ్గరకు రాగానే మొగమున చిరునవ్వు తొండబొంప మన మిదరమే యీ యానందము ననుభవించుచున్నాము గదా యనునట్లు యిరువురమును కుతలప్రశ్నలను గావించుకొందుము. నాకంటె అధికముగ వారు సాయంతాలములందుమాడ పికారు పోవుదు రని నేను తెలిసికొంటిని.

పువ్వుములన్న నా కెంతప్రియమో వీరికిని అంతప్రితి. మరియు వీరికిగల కోమలస్వభావములను ఆతిథ్యప్రదాన తత్వములను వీరి నెరింగినవారి కందరికిని వీరు ప్రియులైరి.

చర్యనీమాంశములపై సభలలో జరుగు విషయములను గురించి శర్యగా రేల ప్రజలకు తెలియజేయరాదని వార్తాపత్రికలలో ప్రకటించబడు ఖండనలనుండి వీరికిగల యింగితజ్ఞానమే వీరిని రక్షియచున్నది. రాజప్రతినిధిసభలోని తక్కిన సభ్యులవలె నీశర్యగారుమాడ కొన్ని ప్రమాదములను గైకొనిరిని వారికి తెలియదు కాబోలు. కొన్ని రహస్యములు వారిదగ్గర నున్నంత గురక్షితము మరియొరిదగ్గరనుండజాలవు. వారిని వారిమార్గము నుండి తప్పింపదలచుకొన్నవారు పారబాటుపడుచున్నారు.

నేటియువనాగ్నానమున ఆయన శాంతముగా పోవుచుండుట జూడ నాకు చిన్నప్పటి విషయమొక్కటి జ్ఞాపకమునకు వచ్చినది. వేపితులతో కలిసి స్వీట్లరాండుకు వెళ్లి నేను పర్వతమునెక్కుటకు ప్రారంభించితిని. చిన్నతనమునకు లెగిన ఉత్సాహముతో బైలుదేరి మాకంటె కొంచెము ముందు బైలుదేరిన ఒక స్వీట్లరాండు మనిషిని త్వరలో కలిసికొని నీవేమి ఎక్కగలవను భావముతో వానిని జూచి నవ్వు ప్రారంభించితిమి. వానికంటె ముందు పోవుచు వానిని నిష్ఫల ప్రయత్నములను కొని అప్పుడప్పుడు వెనుక దిగి చూచుచు పోవుచుంటిమి. ఒక్కగంటనే పగునప్పటికివాడు మమ్మును కలిసికొనుకొనుట మాడగా మాకొక్కడలేని కోపతాపములు కలిగెను. స్వాభావికముగ మేము పొగవనచేగమును హెచ్చించితిమి. కాని వాడట్లే క్రమముగ మమ్మును కలిసికొని మాకంటె ముందు పోయి మాకంటె ఎంతో ముందు పర్వతగ్రమును సమీపించి అచ్చటనున్న హోటలులో ఆహారముతయము నేమియు లేకుండ తినివేసెను. ఇదంతయు నొక్క మి న హా యింపుతో నర్ నరసింహశర్మగారికి సరిపోవుచున్నది. శర్యగారు నునకంటె ఎంతముందు పోయినను మనము వచ్చువరకు భుజింపదు.

ఇచ్చట సమావేశమైన మిమ్ముందరిని నర్ నరసింహశర్మగారికి దీర్ఘాయురారోగ్యములు కలుగునట్లుగా కోరవలెనని అడుగుచున్నాను. మున్నుండుకోజాలలో హిందూదేశక్షేమము కొరకు మన మందరము ఎట్లు కలిసి పనిచేసితిమో ఆతడు జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనుచుండుగాక.

నర్ నరసింహశర్మగారి జవాబు
గౌరవనీయు లగు నర్ నరసింహ శర్మగా రిదిగువరీతిని జవాబు చెప్పిరి:—

వృద్ధయము నిండియున్నప్పుడు జీవ్యమాట్లాడజాలదు. నన్ను గురించి అంతదయతో ఆవిధముగా మాట్లాడిన రాజప్రతినిధికి నేనేరీతిని బవాబు చెప్పగలమి? కడచిన 4½ సంవత్సరములలో రాజప్రతినిధి దంపతులు నాకుజూపినదయ ఇంతంతయని నేను చెప్పజాలను. వారిమేలును పొందనివారే లేరు. ఆయనను న్యాయంతోమేలు పొందిన వాడుండడు. రాజప్రతినిధిభార్య నాయందు అనేకపర్యాయములు చూపినదయవలన సభలో అల్పసంఖ్యకులను సయితము రక్షించు చేపతలు కలరనియు, కాకభక్తుకులను కొన్ని హక్కులు గలవనియు, ప్రభుత్వమందిరమున ప్రతివానికిని మృష్టాన్నము దొరకగలదనియు తెలిసికొంటిని. ఈమె హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పటినుండి మనుష్యజాతికిని భారతదేశమున కంతటికిని ముఖ్యముగా శ్రీకృష్ణకమునకును ఎంతయో మేలొనర్చినది. ఆమె దగ్గరనున్న పరివారమంతయు నట్టివారే.

పోయిన నాల్గున్నర సంవత్సరములలో పడిన కష్టమంతయు నై నపిమ్ముట రాజప్రతినిధియు నేనుమాత్రమే మాపడిన కష్టములకు లెగినఫలము కలిగినదని సంతోషింపవలసి యున్నాము. ఇండియా ప్రభుత్వమును మనము వదలినపిమ్ముట మిమార్గదర్శకత్వముక్రిందనే హిందూదేశములో పాడిపంటలుకలిగి ఆర్థికాభివృద్ధి పొచ్చినదని నమ్ముచున్నాను. ఈ 4½ సంవత్సరములలో సరియగు విషయములనుగూడ గమనింపకుండ నావాదనలే సరియని మూర్ఖత్వతో నానాపాచరులకు నేను కొంత ప్రతిబంధకారముడనై యుంటినిని గుర్తించుచున్నాను. నే నేమాత్రము చేయగలిగినను ఆక్రియంతయు నాకు సహకారమును గనబరచిన నానాపాచరులకే చెందవలసియున్నది. మేమందరమును ఒకరి నొకరు అర్థముచేసికొనుటకు కొంతకాలము పట్టినది. ఇంకొకరి స్థానములో తన్నుంచుకొని యితరుల అభిప్రాయములను గ్రహించుటలో లాయరువలె మరియొకడు పనిచేయజాలడు. దీనికి కొంత ఆలస్యమును. కార్యనిర్వాహకుల కింత యోర్పుండదు. ఈరెండును కలిసినప్పుడే నిరంకుశాధికారయంత్రము బాగుగా పడుచును. ఒకటి రెండు సంవత్సరములలో నాగుణగణంబులన్నియు వారికి తెలిసినవి. నాకుగూడ వారిగుణగణంబులతో పాటు అభిప్రాయములను తెలిసినపిమ్ముట ఫలితము అసంతృప్తికరముగలదు.

చెల్వన్నపర్వ ప్రభువు నన్నీ పనిలో నియమించెను. పిమ్ముట వచ్చిచేరిడింగు ప్రభువు ఇతరులవలె నిరంకుశాధికార, మిటరీ శిక్షలను పొందినవాడు గాకుండుటచే మేమిరువురమును ఒకరి నొకరి సులభముగా గ్రహింపగలిగితిమి.

మికాలమును నేనిక వృథాపరపను. హిందూదేశక్షేమమునే హృదయమునందు గల వారందరును హిందూదేశము దొమియను ప్రతిపత్తిని పొందవలెనని కోరువారందరును హిందూదేశప్రజలకును సామ్రాజ్యములోని యితర ప్రజలకును పరస్పర నమ్మకములును పరస్పర సహకారమును అభివృద్ధి జేయుటకు సమ్యక్ముతో పనిచేయవలెను. పని కష్టమైనదేగాని దుస్సాస్యమొందికాదు. హిందూదేశక్షేమములు సామ్రాజ్యములో నున్నంత మాత్రమున కొరవడనని ఎవ్వరును తలంపరాదు. బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి దండనములు కలిసియున్నంత మాత్రమున నెవ్వరికిని లోపము లేదు. విషయములను దీర్ఘదృక్పథమునుండి విచారించవలెను.

కాని వీధి యొక పక్షముయొక్క ప్రస్తుత యోగక్షేమములను గూర్చి విచారింపరాదు. క్లిష్టసమయమున నీ సామ్రాజ్యమును మరక్షింపగ నడుపగలిగిన నాయకుడు హిందూదేశమున నున్నను ఎచ్చటనున్నను, ఉద్యోగములో లేకున్నను ఉన్నను, తనకల్లప్పుడును సహధర్మచారిణియై యున్న భార్య సహాయమున హిందూదేశమునందును హిందూదేశప్రజలందును ఇదివరలో గనబరచుచున్నట్టి యుత్సాహమునే గనబరచుచున్నట్టి యుత్సాహమునే గనబరచుచుండవలెనని కోరుచున్నాను. నే నీపనిని చాలించుకొన్నను నాజీవితక్షేమకాలమును నిష్క్రమించినపిమ్మట విశ్రాంతిలో గడిపక హిందూదేశప్రజలకును సామ్రాజ్యములోని యితర ప్రజలకును సుహృద్భావములను పెంపొందించుటకే ప్రయత్నించెదనని చెప్పుచున్నాను.

(అ. ప్రె.)

టమటమా

కృష్ణాజిల్లా కైకలూరుతాలూకా మండల వల్లిగ్రామ కాపురస్తులు గుడివాడ సుబ్బారాయుడు గారు వయోవృద్ధులు. పెద్ద భూస్వాములు ప్రతితి పురుషులు. వీరికి 1. వెంకయ్య. 2. రామయ్య కి. సూర్యనారాయణ అను కుమార్తె గలరు. వీరిలో 2, కి కుమార్తె ప్రతియేట మనవర్తి యిచ్చుచుండకపోయినను దాదాపు సంవత్సరముక్రిందటివరకు స్వతంత్రజీవనమునే చేయుచుండిరి. కాని కొన్ని కారణములవలన ఆయనకు వెనుకటి సదుపాయములు తొలగుట సంభవించినందున రెండవకుమారుని కొడుకైన బసవయ్యను కనిగ్రుకుమారుడైన సూర్యనారాయణను తనను సంరక్షణచేయుడని యడుగగా మావలన గాదనియు ఆయనయొద్ద నేదేనికొద్ది యాస్తి యున్నను మా కవసరము లేదనియును చాలమంది పెద్దమనుష్యులయెదుట ఘంటాపథముగా నొక్కి చెప్పియున్నారు. వీరిలో సూర్యనారాయణ మొన్నటివరకు తాలూకాబోర్డు మెంబరు, విలేజమునసబు. షుమారు 2 సంవత్సరముల క్రిందట మండవల్లిలో జరిగిన కైకలూరు తాలూకా తెలగమహాజన ప్రథమసభకు సన్మానసంఘాధ్యక్షులు. అట్టివారే కావలసినంత సంపాదించి యిచ్చిన తండ్రిగారిని పోషించుట మానినారన్నచో తక్కినవారిగతి యెట్లుండును? తదనంతరము నాయింటికి వచ్చి యిచ్చటనే కాలము గడుపుచున్నారు. వారికి షుమారు ఒక నెలదినములనుండి మీగాళ్లు మెరుగుజూపుటవలన బయటికి రాలేక యున్నారు. అంతమాత్రముననే వారికి మతిచాంచల్యమనియు ఆయనకున్న బాకిదాల్లు సామ్యు చెల్లింకయే వసూళ్లు చేయించుకొనుచున్నారనియు కొన్ని అక్రమపు కాగితములు వ్రాయించుకొనుచున్నారనియు, అవి చెల్లకూడదనియు ది 19-9-25 తేదీన నెలువడినకృష్ణాపత్రికయందు ప్రకటించియున్నారు. చాల యబ్బురమైన విషయము. ఆయనకు మతిచాంచల్య మింతవరకు లేదు. వసూళ్లెమిటో విచిత్రముగా నున్నది. ఆయన యెవరి కేసిధముగా వ్రాసియిచ్చినను అక్రమముకాదు. ఆ సివిషయమా వారు సూచించినదానిలో పదవవంతైన నున్నట్లు గన్పించదు. ఏ స్వల్పమో ఉన్నను అది ఆయన యిచ్చము ననుసరించి యుండును. ఒకచేత నెవరికి నీయక మరణించినను మరల కక్కినకూటి కాశపడుదురా? కన్నతండ్రిని సంరక్షణచేయుటలేకపోగా మీదుమిక్కిలి దండుారాకు బయలుదేరెదరా? పదిమందిలో నన్ను పటాటోపములకు భంగముచెచ్చుకొనెదరా? మొదటినుండియు నుక్తియుక్తముగా గడించుటయం దలవాటుపడియున్న ప్రాణముగనుక నికముం దీరీతిగా నన్నవై నక్రమపు దావాలు చేసి యార్జింపవలయు నని తలంచెను గాబోలు? దురాశ దుఃఖమునకు తావానగరండునా?

గుడివాడ వెంకయ్య

25-9-25, మండవల్లి

మైనూరు ప్రజా ప్రతినిధి సభ

రెండవదిన సమావేశము

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

ప్రశ్నోత్తరములు

మైనూరు ప్రజా ప్రతినిధి సభ దసరా సమావేశము ధౌడవ దినమున సంస్థానపు దివాను సర్ ఆర్చిబ్యుషన్ రాజకూమర్ బెనర్జీగారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమై దినవంతయు ప్రశ్నోత్తరములతో గడిచిరి. మొత్తము 50 ప్రశ్నలపై ఉపప్రశ్నలు చేయబడినవి. అందు ముఖ్యముగ సాంఘికవిషయములం దెక్కిండు ప్రశ్నలను చర్చజరిగెను. కార్యక్రమ వంతయు కన్నడ భాషయందే చర్చింపబడినది. అందు ముఖ్యముగ మైనూరు బంగారు గనులగురించి, శివసముద్రము వంతెనను గురించి భద్రాచలం ఇనుప పరిశ్రమలగురించినవి ప్రభుత్వంపై ప్రశ్నలు గన్పడినవి. దాదాపు ప్రశ్నలకు సమాధానములన్నియు వివిధశాఖల యందలి ఉద్యోగుల సంఖ్యలను తెలుపునవిగ నుండెను. వివాద జనకములగు ప్రశ్న లేమియులేవు. అధ్యక్షులగు దివాను గారును, ప్రభుత్వ ద్వితీయసభ్యులగు కె. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, కె. చండీగార్లును సభ్యులయొక్క ప్రశ్నలకు సమాధానము లొసంగుచున్నారు. మొత్తముమీద ప్రశ్నోత్తరములందు సభ్యులకు సామాన్య స్వాతంత్ర్యముగూడ నొసంగబడుట లేదని సభ్యులందఱును ఒకటే పరిశ్రమ పై నిర్ణయించిరి.

మైనూరు బంగారు పరిశ్రమ

సభ్యు లడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధాన పూర్వకముగ ప్రభుత్వమువారికింది విధముగ బల్కిరి.

మైనూరు బంగారు పరిశ్రమ స్థాపించబడి ఇప్పటికి 48 సం॥ లై వది. 1925 సం॥ రము జూను మాసాంతము వరకు దాదాపు 14½ మిలియనుల బంగారము గనులనుండి తీయబడినది. విలువ 95 కోట్ల రూపములు. ప్రభుత్వమువారికి సుంకము (రాయల్టీ) మూలముగ జాన్ టైలర్ కంపెనీవారు చెల్లించిన ప్రకారము 1925 జూనువరకు రూపమునకు 1 పిల్లించు 4 పెన్సుల నుంచును 5 కోట్ల రూపములు. ప్రభుత్వమువారికిని, జాన్ టైలర్ కంపెనీకిని జరిగిన యొడంబడిక 1940 సం॥ మార్చి నెలతో పూర్తియగును. సుంకములు చెల్లించవలసిన మైనూరు కంపెనీలు బంగారు వాణిజ్యములో తమ సుంకమును చెల్లించుట లేదు. అట్టి ఏర్పాటును జేయుటకు ప్రస్తుత ఫిరకీతులందు పిలువైనది.

శివసముద్రమువద్ద వంతెన

ఇటీవల వరదలవలన శివసముద్రమువద్ద వారధి శిథిలముగుటచే ప్రయాణికులకు కడు అసౌకర్యముగలిగినమాట నిశ్చయము. పునర్నిర్మాణ ప్రయత్నములకును, మైనూరు ప్రభుత్వము, మద్రాసు ప్రభుత్వము, జాగీర్దారులలో నెవరిచే నిర్మింపబడవలెనను విషయమై మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిలో ఉత్తర ప్రభుత్వ ప్రముఖులు జరుగుచున్నవి. రెండు ప్రభుత్వములచేతను జాగీర్దారుల కొనంగబడిన స్థలములందు మైనూరు ప్రభుత్వము వారిచే చెలకవాడి, మల్లికటనపల్లి హోస్పల్లి, దాసవొడ్డి, దేవపల్లి, కొననపల్లియున్న ఒసంగబడినవి. మద్రాసు ప్రభుత్వముచే శివసముద్రము, సత్యగర్హ స్థలములు నొసంగబడినట్లు గాన్పించుచున్నది. 1922 సం॥నందు ఎట్టి పునర్నిర్మాణము గావించబడియుండలేదు. 1928 సం॥నందు వారధికి గలిగిన నష్టమునకు జాగీర్దారులచేతనే రిపేరు చేయబడినది. ప్రస్తుతము వంతెనయంతయు కొట్టుకొని పోయినందున తిరిగి నిర్మించుటయేగాని బాగుజేయు విషయమే లేదు.

అన్న సత్రములు

కడచిన 5 సం॥లనుండి 7 అన్న సత్రములు నిలిపివేయబడినవి. అందుకటి వసతిగృహముగ జేయబడినవి. దానిచే భవత్సరమునకు రు 5, 928-4-0 లు ఆదాయము మిగిలినది. ఈధనము వివిధస్థలములందలి ధార్మిక సంస్థల కొనంగబడినది. ప్రస్తుతముండే సత్రములందు అన్ని జాతులను అన్నదానము జేయు విషయము ప్రభుత్వమువారి యలోచనయందున్నది.

భద్రాచలం ఇనుప పరిశ్రమగారము

భద్రాచలం ఇనుప పరిశ్రమగారము ప్రతివత్సరము సుమారు 100,000 టన్నులు కట్టెలు లేక బొగ్గు ఖర్చు అగుచున్నది. ప్రతివత్సరము కట్టెలను సరఫరా జేయనలయు అదవులు ఏర్పాటు జేయబడినవి. బ్రాములైను కావల సీవలను ఒకటివేలకు మైక్లూరములో కట్టెల సరఫరా నిలిపివేయబడలేదు. ఎకరమునకు 5 మొలలు 10 టన్నులవరకు ఇంకను ప్యాకులగుడు. 28 సం॥ వరకు వానిపై నెట్టి తనిజేయ బూనకొనలేదు.

గతవత్సరము తీక్రూటుమెంటు బోర్డు వారిచే నియమింపబడిన ఉద్యోగులలో రు 50 లు మొదలు రు 100 లు వేతనము గైకొను ఉద్యోగులందు (బాప్స) ఋణ 47,500 గానుండుట, మహమ్మదీయులు 5, వొక్కలి గరులు 1, ఇతరులు 16 మందిగరు. ఈవిషయముపై ప్రశ్నించుచు సోకరు ప్రభుత్వముల బట్టి చూచిన బాప్సతోతర సంఘములకు న్యాయముగలుగలేదని పల్కిరి. అధ్యక్షులు సమాధానమిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారి రిన్నిటలములయొక్క హక్కులను సంరక్షించుట పట్టిరి.

పంచమ పాఠశాలలు

1921-22 మొదలు 1924-25 వరకు క్రమముగ పాస్పాన్, పి.హెచ్, చితల్ ద్రుగు జిల్లాలందు ప్రభుత్వమువారి మిశిన్, మ్యాల్లలో విద్య నభ్యసించెడి పంచమ పాఠశాలసంఖ్య 89,60, 80,61 1924-25 సం॥నందు విశాఖద్రుగు జిల్లాలందొక్క పంచమ విద్యార్థులలో నొకడందే పరిక్షయందు తీర్ణుడాయెను. తుమ్మనూర్, హస్సాన్, కడప, పి.హెచ్ జిల్లాలందు పాస్పాన్, జిల్లాలో మూలము పంచమపాఠశాల కొక ప్రత్యేక విద్యాలయముగలదు. అంత్యజాతుల ప్రతినిధి యొక్క ప్రశ్నించుచు ఒక జాలికా పాఠశాల చాలదని పల్కిరి. దివానుగారు ప్రభుత్వ ప్రతినిధుల బాలర పాఠశాలలందే పాఠశాల విద్యార్థులకంటె నెక్కువయందుండు లేవనియు, బాలికలకు ప్రత్యేకముగ పాఠశాలలు ప్రస్తుత మనవసరమనియు పల్కిరి.

నిర్బంధ విద్యార్థిధానము రాష్ట్రముందే జిల్లాలందు ప్రవేశపెట్టబడినది. ఎట్లు పనిజేయుచున్నదను విషయముపై వివరములు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారివశమునందు లేవు.

ప్రశ్నోత్తరముల సాయంత్రము 5½ గంటలకు ఘంటసబ్బిత పీఠప సమావేశము చాలింపబడినది. శేపు 12 గంటలకు తిరిగి సమావేశమయ్యెదరు.

సర్ కె. పి. పుట్టన్న చెట్టిగారు సి. వి. యి.

మైనూరుపేరుల సన్మానము

మైనూరు, 1-10-25:— మైనూరు ప్రభుత్వమునకు పలుసంవత్సరముల ఉన్నత ఉద్యోగులందు పనిజేసి, శాసనసభ యందు ప్రథమసభ్యులుగ నియమింపబడి, పురపాలకసంఘమున కధ్యక్షులుగ పనిజేసి ప్రస్తుతము విశాఖలో గైకొని ప్రజాపిత జీవనమును గడుపుచున్న మ. రా. రా. శ్రీ రాజసభాభూషణుని

డి || బి || కె. పి. పుట్టన్న చెట్టిగారికి సర్ విరుదమువొసంగి నందులకు శెట్టిగారిని సన్మానించుటకు మైనూరుపేరులు నిన్నటి దినము దొనుపానందు గొప్పసభ గావించిరి. కార్యక్రమమునందు బాలగాయకుడగు మహమ్మదానచంద్రుల గానసభ జేర్చబడి యుంటున్న ముఖ్యముగ వాటిని గానమును వినుటకొరకై వచ్చిన ప్రజలచే భవనమంతయు క్రిక్కిరిసియుండెను. సభానివేదిక నలంఠించిన వారలలో ధార్యునివాసులును 'కర్నాట కవృత్త'ప్రతికాధిపతులగు మదురైయ్యగారును, కొసల్లి శ్రీనివాసరావు బి. ఏ.యల్. యల్. బి. బిజాపూరు, ఆహూర్ వెంకటరావు ("జయకర్నాటక" ప్రతికాధిపతులు) మైనూరు ప్రభుత్వ ప్రభు, ద్వితీయసభ్యులగు కె. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు కె. చండీగార్లును, మహారాజుగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శియు మున్నగువారు పలువురు విచ్చేసిరి. "వెల్లు ఆఫ్ మైనూరు" ప్రతికాధిపతులు శ్రీ యస్. వెంకటకృష్ణయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

జాతీయ ప్రార్థనాసంతరము మోహన చంద్రులు గానకళా ప్రతిభా విశేషములను ప్రకటించి సభ్యుల నానంద పరచుట నొనర్చెను. పిదప అధ్యక్షులు బాలగాయకశ్రీరమును ప్రశంసించుచు నొక బంగారు పతకమును పారితోషికముగ నొసంగిరి. పిదప సర్ పుట్టన్న చెట్టిగారియొక్క నేవాపరత్వముల గొనిగొడుచు మైనూరు ప్రజల తరపున నొక సన్మాన పత్రము సమర్పించబడినది. సర్ పుట్టన్న చెట్టిగారు సమాధానమిచ్చుచు తమ జీవిత చరిత్రను ప్రభుత్వమునుండి సంగ్రహముగ వివరించి తమ యభివృద్ధికి ముఖ్యకారకులు, సర్ కె. శేషాద్రి అయ్యర్, సర్ యస్. విశ్వేశ్వరయ్యగారితో యని పల్కిరి. మహారాజుగారి కృతజ్ఞతను దెల్పుచు తాము మైనూరురాష్ట్ర ప్రజల కెంతయు రుణపడి యున్నామనియు, తమజీవిత మంతయు ప్రజాసేవయందు గడిపెదమని పల్కిరి. మహారాజుగారి ఆదర బోధలను వినిరించుచు తమకు జార్జి సార్వభౌమునిచే సర్ విగ్రహ మొసంగబడినను తమ మహారాజుగారిని తప్ప సార్వభౌమునిగాని, రాజప్రతినిధినిగాని తాము కని యెరుంగరని పల్కిరి.

కొసల్లి శ్రీనివాసరావు, కె. హెచ్. రామయ్యగారు కన్నడభాషయందు ప్రజాపిత జీవనావస్థకతను బోధించుచు ఉత్తేజకరముగ నుపన్యసించిన పిదప సభ ముగింపబడినది.

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.

మీయొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులనే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుత శాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషింపవలెను.

కామినియా నూనె

(రిజిస్టరు) కామినియా నూనె ప్రసిద్ధికెక్కిన వస్తువులచే శాస్త్రీయముగా తయారు చేయబడినది. ఇది శిరోజములు పెంచుటకు గాను మంచినస్తువు. ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదళ్లకు కావలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును. దానిని ఉపయోగించినయెడల యుద్ధనలో రాలిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాలిపోకుండ కాపాడును, చుండు మొదలగు వానిని తలలో కలుగ నియ్యకుండ కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టునలే, మృదువుగాను, అందముగాను పెంచును. అంతియే గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెదడునకు చల్లదనమును కలిగించి సుఖము నిచ్చును. ఇన్ని మంచిగుణములు కలిగిన యీ కామినియా నూనె స్త్రీలకు, పురుషులకు, పిల్లలకు రుప్రసాదము. దానియొక్క అధిక్యమునకుగాను, చెన్నపురి ప్రవర్తనములోను, డిస్ట్రీమా ఆఫ్ మెరిట్స్ చెన్నపురిలోను, అలహాబాదు ప్రదర్శనములోను బంగారు పతకములను బహు

తిగా నొసంగిరి. ఒక బుడ్డి ధర 1-0-0. ఖర్చులు 0-6-0 ఎక్స్ ఛేజీ. 8 బుడ్డు ధర 2-10-0. ఖర్చులు 0-12-0 ఎక్స్ ఛేజీ. పై కామినియా నూనె ప్రతిభ రక్షనివద్దను, పట్టుచు ఉంచుచును, పల్లెలోను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోల్ యెజెంట్లు: ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ 155 జామ్నామీడు, బొంబాయి అని ప్రాసెస్ మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక లభింపరాక వలసియున్న ఆటోమోటో బహారుకు వ్రాయును. ఆటోమోటో బహారు అత్యుత్తమ. లన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది. ఇది సువాసన ద్రవ్యముగాను, అత్తరగాను గూడ ఉపయోగపడును. కొన్ని చుక్కలను మీ చేతి రుమాలలమీద చల్లినయెడల కనునీయమైన సువాసన అన్ని దిశలను వ్యాపించును. ఇది దీనియొక్క అధిక్యమునకు కలకత్తా ప్రవర్తనములో బంగారు పతకమును బడసెను. ½ అవున్సు బుడ్డి ధర రు 2-0-0 | 1 డ్రాం బుడ్డి ధర రు 0-12-0 ½ అవున్సు బుడ్డి ధర రు 1-4-0 | ఐ. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-6-0 సోల్ యెజెంట్లు: ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జామ్నామీడు, బొంబాయి.

అనీబెంటుమ్యూగారి 79 జన్మదినోత్సవము

భారతీయుల కృతజ్ఞత

గోకలే హాలులో బహిరంగసభ

డాక్టరు అనీబెంటుమ్యూగారి 79 వ జన్మదినోత్సవము పంధర్యమున నిన్న సాయంత్రము గోకలేహాలునందు గొప్పబహిరంగసభ జరిగెను. డి||బి||టి. రంగారావుగారి కార్యక్షేత్ర పరిపాలనను దిన్న రాష్ట్రము నందలి అన్ని పక్షముల ప్రముఖులును ఆ సభకును పాల్గొని, బెంటుమ్యూగారు భారతదేశమునకును ప్రపంచమునకును నొసర్చిన సేవకు తమ కృతజ్ఞతను వెల్లడించి, ఆమెకు చిరాయుష్యమును భగవంతుని ప్రార్థించిరి.

డి||బి||టి. రంగారావుగారు

బెంటుమ్యూగారు భారతదేశమున కొనర్చిన సేవను ప్రశంసించుచు నామె పాశ్చాత్యజాతియందు జన్మించినను, ఆమె పూర్తిగా స్వచ్ఛమగుహిందువుగ మారెనని నుడివెరి. తాను, భారతీయులలో నొకరైనయే ఆమె భావించుకొనుచుండెను. భారతీయుల ఆశయములే ఆమె ఆశయములు. భారతీయుల డ్యేముమే ఆమె డ్యేమును. భారతీయుల భయములే ఆమె భయములు. నిజముగా అంతటి ఉత్తమరాజనీహయము నందగలుగుట భారతదేశపు భాగ్యము. ధైర్యసాహసములందును, పనిచేయుటయందపరిమిలో త్యాగసాహసందును, పట్టుదలందును, ఆమెకు సరిగమనుడను నాయకుడు నా కింతవరకును గానింపలేదు. 51 వత్సరములకు పూర్వము ఆ ప్రజాహితేయిత్వమును ప్రారంభించెను. ఆంగ్లదేశము నందుగాని, భారతదేశమునందుగాని ఉపన్యాసవేదిక నెక్కి మాటలాడు నవ్యుడామె పలుకుటచే మరెవరియందు గానజాలము. 1915-17 సం|| లందు మనము ద్రించుచున్న సమయమున గాఢమహిమి నుండి తేలి కార్యపరుల జేసిన దామెయే. జాతీయ మహాసభ రెండు చీలి వివాదములలో కాలము గడపునయమున వారిని లిగి ఏక మొనర్చి జాతీయమహాసభను ఆమెయే నిలవజేర్చి గలిగెను.

ఇటీవల కామెను వెల్లువలె ఇండియా బిల్లును తయారు జేయుటకుగాను ఆమె రాత్రింబవనక యొనర్చిన కృషిని జూచి మనమును మన యువకులను సిగ్గుపడవలెను. ఒక్క టూటూమైన విక్రంతి గోరక, దేశమందలి ప్రముఖుల నందరిని కలసి మాటలాడి, వారిని కార్యపరులుగ నొనర్చుట కెంతయో శ్రమపడెను. ఆమె తయారుజేసిన బిల్లునందలి సారాంశమునే, భారతకానన సభయలదన్ని పక్షములవారును మొన్న భారతదేశ వాతయన గ్రీవముగ గోరు హక్కులని తీర్మానించిరి.

మొన్న సాందర్యవహాలునందు నిన్న నీ హాలునందును జరిగిన సభలలో ఐక్యమత్య మొనర్చుటను ప్రసంగము చాల వింటిమి. ఈ ప్రసంగములలో కొంత యధార్థవాదిత్వ మున్న బాగుండును. (రునుడువినుడు. నవ్వు) నేను మావత్తును అను ఆహుకారభావమును వారు కొంత నవలించు బాగుండెడిది. మనలో ఏదయమున భేదాభిప్రాయము గలదో నిజముగా నాకు తెలియదు. ఆదర్శమునందా పద్ధతులయందా ఎందును లేదు. అవసరమైనపుడు మేము నిరోధ మవలించెదము. అనగర మైనపుడు సహకార మొనర్చెదము. అట్టితరీ ఈపక్ష విభేదము లేందుకు? అదృష్టవశమున నే నేపత్తుమునకును జేందను. స్వరాజ్యపక్షమువారుగాని ఇతరులుగాని మీరు మావెంట రండని అడుగు నవసరములేదు.

రైటు ఆనరబిలు వి. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు

మన మిప్పు డభినందింపవలసినది బెంటుమ్యూగారిని గాదు. భగవంతుడు ఆమె నింకను మననదన నుంచినందులకు మనలను, మనదేశమును అభినందించు కొనవలెను. మనయాశయములే ఆమెయాదర్శములనియు, మన గమ్యస్థానమే ఆమెగమ్యస్థానమనియు అగృహ్యంబు నుడివిన వాక్యములతో నేకీభవించుచున్నాను. కాని తరువాత మాత్ర మేకీభవించజాలను. మన భయము లామెభయములు మాత్రముగావు. ఆమె ఎప్పుడును భయపడలేదు, యెప్పుడును, తన ప్రయత్నములు విజయమంది తీరుననియే ఆమెకు దృఢదృష్ట్యము. ఇతరులెంతయో అదృష్టముగ పరిగణించు సౌఖ్యములను, లాభములను త్యాగమొనర్చి ఎన్నియో వత్సరములుగా నామె మనదేశమునకు సేవజేయుచున్నది. ప్రపంచయందు ప్రతిరాష్ట్రముందును ఆమెకుగల అనుపమానమున పలుకుటచే నంతను మనదేశము

కొర కుపయోగించుచున్నది. మన మామె సేవకు తగిన కృతజ్ఞతను దెలుపజాలము. మనము స్వపరిపాలనను సంపాదించువరకును, తరువాత నిజమున భారతీయ స్వరాజ్యమును స్థాపించువరకును, బెంటుమ్యూగారిని మనవద్ద నుంచవలెనని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము.

శ్రీయుత జనరాజదాసుగారు

బెంటుమ్యూగారు హోంరూలు సమితివారును, బ్రిటిషు ప్రభుత్వ పతాకమునకు మరీ యొక్క ప లాంగియుండురను నభిప్రాయము కొందరిలో న్యాపించియున్నదనియు, అది పొరబాటనియునుడివి, చాలమంది బ్రిటిషరులు, ఆమె బ్రిటిషు సామాజ్యమునకు శత్రు వని ఇదివరకెంచుచుండెడివారనియు నుడివెరి. కాని ఆమె అవలంబించు వైఖరిని, చాలమంది సాధారణరాజకీయజ్ఞుల అభిమతమునకు బలమందిరి. భారతదేశ స్వపరిపాలనాసంపాదనము చాలవర కీ దేశీయులు ఈదేశమందు గావించు కృషిపైనే ఆధారపడి యుండునను విషయము నామెయు విశ్వసించును. కాని అంతటితో నామె యంగదు. భారతదేశ స్వపరిపాలనను తుదకు పార్లమెంటువారి కాననముద్వారా సేరావలెను. అందుచే బ్రిటిషు ప్రజాభిప్రాయసహాయమును కూడ సంపాదించవలెనని ఆమెవిశ్వాసము. రత్నమును రత్నమే కోయగలదు. అదేవిధముగ బ్రిటిషువారి నెదుర్చునలెననినచో, బ్రిటిషు పద్ధతుల నవలంబించవలెను. అందు ప్రచారము, పూర్వ హనిర్యాము ముఖ్యమైనది. అందుచేతనే ఆమె, ఒక్క భారతదేశముననేగాక, ఆంగ్లదేశమున గూడ ప్రచార మొనర్చుటయందు శ్రద్ధపూనుచుండును. ఆమె న్యూ ఇండియా పత్రికను స్థాపించక పూర్వమిదేశమున, జాతీయ పత్రికలుగూడ తమ యభిప్రాయముల స్పష్టముగ దెలుపజాల కుండెను. వార్తాపత్రికల పలుకుటచే చాల దుర్బలముగ నుండెడిది. న్యూ ఇండియా పత్రిక నామె ప్రారంభించి, ఈదేశమున, వార్తాపత్రికాభివృద్ధి కామె యొనర్చిన సేవ అపారము. భారతీయులు తాముగోరు విషయములను స్పష్టముగ దెలుపుచో బ్రిటిషువారు వానిని తప్పించుకొనుటకు దెలుపువానలలో సగభాగము వెంటనే యెగిరి పోవునని ఆమె ముందుగ నూహించగలిగెను. వీరు గోరువానిని స్పష్టముగ దెలిపినయెడల బ్రిటిషుప్రాతిహేళ్యము చాలవరకు తగ్గి పోవుటయొక్కవారిలో చాలమంది సహాయమొనర్చురు. ఈ విషయమును గమనించియే ఆమె కామనువెల్లు ఆఫ్ ఇండియా బిల్లును తయారుజేయుట కంత పరిశ్రమ యొనర్చెను. ఆంగ్లదేశమున బెంటుమ్యూగారి ప్రయత్నమువలన ప్రజాభిప్రాయమున గలిగిన సంచలనము, స్వరాజ్యపక్షమువారి ఆందోళనముగూడ గలిగినవలెకావలెనని జెప్పగలను.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు

డి||బి||ఎల్. ఎ. గోవింద రాఘవయ్యగారును, ఎ. రంగవధ మొదలియారుగారును, బెంటుమ్యూగారిని సేవను ప్రశంసించుచు మాటలాడిన పిదప కట్టుమంచి రామంగారెడ్డిగారు మానవుని వ్యాపారము లన్నియు రెండు రంగములుగ విభజింపవచ్చునని నుడివెరి. ఒకటి అన్యార్థికము. రెండవది ఐహికమున రాజకీయములు. ఈ రెండు విభములలోను మానవజీవితోన్నత్యమునకు తోడ్పడగలుగుట ఆరుదు. అట్టి అదృష్టము, బెంటుమ్యూగారికే ఆత్మేను. ఆయమయొక్క ఉత్సాహము, నిర్మాణశక్తి, పట్టుదల, ధైర్యము మొదలగు గుణములు-భారతీయ యువకులను స్పృహలుగూడ ఆదర్శముగ నుంచుకొని అనుకరింప దగియున్నవి. ఆమె చాల ఉద్యమముల ప్రారంభించెను. విజయ ముందున్న యుద్ధములలో చేరి కీర్తిసంపాదించుట సాధ్యమేగాని, ఉద్యమముల ప్రారంభించు ప్రజాభిప్రాయమునకు మొదట నెదురీటుట చాల కష్టసాధ్యము. ఆమె ప్రారంభించిన యుద్ధములలో చాలవరకు విజయము గాంచెను. ఆమె భారతదేశమునకు వచ్చి మన ఆధ్యాత్మిక, ఆత్మగౌరవమును నిలబెట్టుకొనునట్లు చేసెను. భారతీయులు, తమ ప్రాచీనవిజ్ఞానమును, నాగరికతయు ఇంకిపోయెనని యెంచి పాశ్చాత్యమునకరణమే ముక్తిసాధన మని యెంచు సమయమున ఆమె మనదేశమునకు వచ్చి, మనకుల విప్పి మన ప్రాచీనాన్నత్యమును జూడగలుగునట్లు చేసెను.

రాజకీయములందు కొన్ని విషయములలో ఆమెతో నేనును, మరీకొందరును ఏకీభవించజాలకపోతిమి. అయినను భారతరాజకీయముల అభివృద్ధికిని, ప్రస్తుతపరిణామమునకును ఆమె యొనర్చిన ప్రయత్నములే కారణ మను విషయము నెవ్వరును గాననజాలరు.

అగృహ్యంబు నుడివిన వికమత్యమునంటి వికమత్యమును సమూహర్థుల ప్రస్తుతము చాల దుస్సాధ్యముగా గనిపించుచున్నది. అందుచే నా కాక పోయినదని అనుకొనరారు. నేను

నిరాశచెందను. కాని, అన్ని పక్షములను కలియట్టుకు తగినవేదిక సమూహర్థులదేనని యెంచుటమాత్రము లేము. దాము మోసపుచ్చుకొనుటకంటె వేరుగాదు. ముఖ్యవిషయములందు మనమందరమును ఏకీభవించుచుంటిమను విషయము నిజమే. కాని రాజకీయములందైకల- మానసిక భావములందైకలమతో పూర్తిగాదు. ఆచరణ, నిర్మాణకార్యము మొదలగువానిపై నాయొక్కత ఆధారపడియుండును. ఈవిషయములందు బెంటుమ్యూగారి ఆదర్శము నూతనోజ్జీవకరముగనున్నది. మనదేశమున రాజకీయ నిర్మాణములయొక్క ప్రస్తుత సౌష్ఠ్యపక్షితికి బెంటుమ్యూగారి హోంరూలు ఉద్యమమే కారణ మను విషయమును మరచిపోగూడదు. జాతీయమహాసభ ప్రాతపద్ధతుల వదలి, ప్రస్తుతనిర్మాణసౌష్ఠ్యమునకు హోంరూలు ఉద్యమము, హోంరూలులీగల నిర్మాణమే కారణము. తరువాత జాతీయమహాసభానిర్మాణము చాలసౌష్ఠ్యముగ నొనర్చబడెను.

79 వత్సరములు వచ్చినను సంపూర్ణ శక్తిసామర్థ్యములతో పని జేయగల శక్తి భగవంతు డొసగినందులకు బెంటుమ్యూగారి సేవక ప్రపంచము నంతను పన మభినందింపవలెను. 79 సంవత్సరకాలమునం దామె సంపాదించిన విజ్ఞానమును, అనుభవమును, సామర్థ్యమును, పలుకుటచేసి ఆమె, ప్రపంచజేమముకొరక ప్రతిమానకాశల్యముతో నుపయోగించు చున్నది. ఆమె కింకను చాల వత్సరముల జీవితము నొసగవలసినదని వనమందరము ప్రార్థింతుము గాక - ఆమె కన్నీవత్సరముల ఆయవు నొసగుట యనగా, మానవజాతి కంతుకు అన్నివత్సరముల నిరంతరసేవ యొనర్చుట యన్నమాట. ఆమెయు, మనమును గూడ జాతీయ వాదులమే. కాని మనము మన మన దేశీయవిషయ క్షిప్రస్థిలో మాత్రమే జాతీయవాదులము. ఆమె దేశీయదృష్టియందే గాక ప్రపంచ మానవజాతి యంతటికొరకును గూడ పాటుబడుచున్నది. అందుచే నామెది మనకంటె వికాసజాతీయత. ఆమె చేయు కృషి ఒక్క భారతదేశాభివృద్ధికే గాదు. ప్రపంచమంతటి జేమముకొరకును పనిజేయుచున్నది. ఆమెకు భగవంతుడు చిరాయువు నొసగు గాక!

తరువాత బెంటుమ్యూగారి నాయకత్వమునందు విశ్వాసమును దెలుపుచు నొక తీర్మానము నవ్యక్తు డుపపాదించగా సభవారిచే నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడిన పిదప సభ ముగిసెను.

పాట్నా సభల నిర్ణయములు

అసహాయపక్షమువారి ధర్మము

మహాత్ముని యుద్ధోద్ధృత

మొన్న నీ మధ్య జరిగిన ఆఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశమునుగూర్చియు, నిర్మాణమునందు గావించిన మార్పులనుగూర్చియు మహాత్ముడు అక్టోబరు 1 వ తేదీ యంగుండు యాలో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

“ఇప్పుడు గావించిన మార్పులన ప్రాతినిధ్యపు హక్కు అన్నివిధములను విస్తరింపజేయబడినది. సర్వపక్ష సమ్మేళనమునకు గల కష్టము తక్కువచేయబడినది. ప్రజాస్వాతంత్ర్యము సతికేయింపజేయుటకు నుద్దేశించిన మార్పును యేకాంగ్రెసుగాని కాదనజాలదు. ఇంతేగాక యిప్పుడు జేసిన మార్పు యింతవరకు కాంగ్రెసులో జేరియుండినవారు కొరినవిధముననే జరిగినదని నా యభిప్రాయము. వారి కది యొక్కమూరము పోయినట్లు గానించకపోవచ్చును. అట్లైనయెడల నాకు విచారమేయగును. అధికసంఖ్యాకు లేదో ఒకవిధముగ నిర్ణయించినపుడు తద్విధానముతో నేకీభవించజాలనివారు ముఖ్యమైన విషయములందు తెనుగునకు పోట్లాడుకుండనుండవలయును. లేదా మనస్సు క్షిప్రములేకపోయినయెడల తాత్కాలికముగ కాంగ్రెసు నందుండి వైదొలగవలయును. కాబట్టి తీవ్రముగ నసహాయపక్షమునవలంబించువారు కాంగ్రెసులో నుండి స్వరాజ్యపక్షమువారితో మాటమాటకును ప్రతియంతరమునందును పోట్లాడదలంచువారు కాంగ్రెసునుండి వైదొలగజైటనే యిష్టమున్నయెడల ప్రజలు తమపక్షమునకు దిరుగునట్లు బలము చేర్చుచుకొనవలయును. స్వరాజ్యపక్షమువారు విస్తారముగ ప్రచారముగల్గి పనిజేయుటకును వారివిధానమును వర్తింపజేయుటకును సంపూర్ణావకాశ మొసగవలయును. వారు ప్రభుత్వముయొక్క మనస్సునకు నప్పునట్లు బనిజేయవలెనన్న కాంగ్రెసు నిర్మాణమునకు అసహాయవాదులవలన చలనమేమియులేకుండ నుండవలెను.”

వ్యవసాయములో హింస

ఒక నవజీవనపత్రికాపాఠకుని లేఖ

“వ్యవసాయము పరిశుద్ధ యజ్ఞము అనగా యథార్థముగా మానవజాతికి సహజమైన పత్రికలో నేను చదివినది. పాఠకులు నాకొక డొక చీమను త్రొక్కినచో అందుల కతడు చాల విచారపడును. వ్యవసాయదారుడు పాలముపనులలో కోట్ల కొలది క్రిమికీటకములను నశింపజేయుచున్నాడు. అదియే ఆతనికి నిత్యకృత్యముగనుచు నతనికి భూతపయ అంతరించి పోవును. అట్టిదో భూలీలయ పరుడగు వాడు కేవలము హింసాత్మకమగు వ్యవసాయము నెట్లు జేయగలుగును? అంతకంటె యాచకపుత్రి గూడ శ్రేష్ఠమే యగును. యాచకపుత్రి పరమనీచలినీ నే నెరుగదుగాన వ్యవసాయము జేయడ మనన పాలము దున్నుటలో ఎడను మునకల కర్రతో పొడువలెను ఎడకాళ్లక్రిందను మనుష్యుల కాళ్లక్రిందను నాగిక్రిందను పడి చాల జంతువులు చచ్చిపోవుచుండును గాన నేను భయపడుచున్నాను” అని నిరంతరము నవజీవన పత్రికను చదువుచుండువారొకరు నాకు వ్రాసిరి.

వ్యవసాయములో చాల క్రిమిలు నశించెడ మాట నిజమే. అటుల చూచినచో మానవుడు అనుక్షణమున ఆనేక జంతువులను చంపుచునే యుండును. గాలిని పీల్చుటలో ఎన్నో అణుజీవులు లోనికి పోవుచుండును. ఆత్మహత్య చేసుకొనుటవలన జీవుడెట్లు చావడో అటులే ఒకడు వ్యవసాయమును మానుటవలన వ్యవసాయ మంతరింపదు. మన వ్యవసాయ పరిమళము. పృథివినుండియే దానికి శక్తి కలుగచుండును. వ్యవసాయమువలన హింస కలుగనని యాచకపుత్రి నవలంబించినవాడు రెండోవారులే చేసినవాడగును. తాను యాచించిన ఆహారముగూడ హింసాత్మకమే యగును. ఏలనన ఎడకోయొకడు వ్యవసాయము చేయకుండ అన్నమెట్లు లభించును? రెండవది పనిచేయకుండ అభివేషియై యుండుట.

వ్యవసాయము ఒక నిత్య పాపకరమైనదాని అందరికిని పాపకరమే యగును. ఇట్లు చాలమంది వ్యవసాయమును మానివేసి భిక్షులను ముసల ప్రారంభించినచో కొద్దిమంది మాత్రమే వ్యవసాయము చేయవలసి యుండుటవలన వారికి కష్ట మధికమగును, అది మాత్రము పాపముకాదా?

కావున శరీరయంత్రయందువలె వ్యవసాయమందు గూడ పాపముండెను అది అనుభవంప నలసినదే గాని దానిని వలలగూడదు. జ్ఞాన భక్తిచైతన్యములవలన మానవు డీ పాపమును పరిహరించుకొని మోక్షమును బడయ గలుగను అందువలననే శరీరము మానవుని యుద్ధుని చేయుటకును ముక్తుని చేయుటకునుగూడ సాధనమై యున్నది. అటులే వ్యవసాయమువలన కోటికోట్లదడు కావలెనను సంతకముతో వ్యవసాయము చేయువాని కది బంధకమే యగును. కుటుంబసోపాన సాధనముగ మాత్రమే వ్యవసాయము చేయువాని కది మోక్షసాధనమే యగును. అన్ని కార్యములందును గూడ హింసయే కలదు. మత్స్యములు, పక్షులు, బంగారము మున్నగు పరిశ్రమలలో జంతు హింస ఇంకను హెచ్చుగాగూడ నుండును అవి వ్యవసాయము వలె ముఖ్యకృత్యము కావు. హింసావయమైన ప్రపంచమున నుండియు ఆహింసాప్రధానమైన మతమును నిర్మించిన మహర్షులు జగదుద్ధారకులు.

ఏజంతువును హింసించకుండ జాగ్రత్తగా నడచుటయే ఋష్యధర్మము. నిర్లక్ష్యముగాను నిష్కారముగాను జంతు హింస చేయువానికి పాపము తప్పదు. వ్యవసాయదారులు చేయు హింస బుద్ధిపూర్వకము గాదు. కావున వారిని ప్రార్థనలో చేర్చగూడదు. వ్యవసాయదారులలోగూడ చాలమంది క్రిమికీటకములను హానికలుగకుండ చాల జాగ్రత్తగానే వెలగుచుండురు. వారు చాల వివేకములై యుండురు. ప్రపంచమున గల మానవ కోటిలో 100 కి 90 వంశ వ్యవసాయదారులే. కావున సద్భావము కలవారందరూ వ్యవసాయపుత్రి నవలంబింపదగును. అది చాల ఉత్తమమగు శృతియైయున్నది. వ్యవసాయదారు లంగ రును పశువులను ముండ్లకర్రలతో పొడువరు. కొంతకుంధి పశువులను కన్నబిడ్డలకంటె మిన్నగా గారవించి పెంచెదరు; (మా. క. గాంధీ-సంగ్రహము, 24-9-25.)

అస్పృశ్యులకు ఉచితము:—కలకత్తా, 115 వారి జనురోడునందలి “విశ్వామిత్ర” కార్యాలయమువారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—మా హిందీవారపత్రిక 2000 ప్రతులను ఏడాదిలోపుగా హిందీనేర్చిన అస్పృశ్యుల కుచితముగా పంచి యిచ్చెదము. వెంటనే వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

బ్రహ్మశ్రీ పురాణపండిత మల్లయ్యశాస్త్రిగారి నిర్వాణము

బ్రహ్మశ్రీ పురాణపండిత మల్లయ్యశాస్త్రిగారు పరిభాష సంవత్సర పుణ్య శుద్ధ పంచమి నాడు జన్మించిరి. వీరిది ఖండ వల్ల గ్రామము. వీరి తండ్రిగారు భద్రయ్యశాస్త్రిగారు. వీరును బండితులే. మల్లయ్యశాస్త్రిగారు రారామద్రావిడులు. పండిత కవులు అప్రతిమాన ప్రతిభాశాలరు. గీర్వాణాంధముల నిధులు. దీర్ఘ కాయలు. కృష్ణవర్ణము. బలాధుల్యలు. ఒకరి లెక్క నేయువారుగాను, వీరు సంపన్న గృహస్థులు. వీరికి ముగ్గురు కుమారులును, ఒక కుమార్తెయొక గలరు. వీరి మేనల్లుడే చిలక మర్రి లక్ష్మీనరసింహముగారు.

శ్రీ మల్లయ్యశాస్త్రిగారు పదివందల సంవత్సరముల ముఖ వారి తండ్రిగారివద్దనే కావ్య పరమ మొనరించిరి. పండ్లండువంటి వీరి తండ్రిగారు పరమపదించిరి. అప్పటికే వీరి కుమారులను ఒరిగినది. పదునారవయేట వివాహమాడెను. ఇరు నదియేడవ యేట పునస్సంధానముజరిగెను. వీరు కొంతకాలము గా నిరుపది సంవత్సరముల ప్రాశస్త్యము విజయనగరమునకు, గానినడకను బోయి యక్కడ బ్రహ్మశ్రీకొల్లూరు కామశాస్త్రి గారివద్ద విద్యాభ్యుదయము నొందిరి. తరువాత గొంతకాలము నూత్ర భావ్యము మొదలగు గ్రంథముల బ్రహ్మశ్రీ వెంకటాచల దక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారివద్ద పఠించిరి. వీరితో సహాధ్యాయులు శ్రీ వావిలాల శివావధానిగారు.

వీరి క్రియమిత్రులు బ్రహ్మశ్రీ దొడ్డిభట్ల వేంకటరత్నముగారు, చల్లూ పేరయ్యశాస్త్రిగారు, శివావధానిగారు, జయంతి రామయ్యపంతులుగారును. మరియు శీతాపురమున బ్రహ్మశ్రీ మాచి ఎర్రసింహముగారును, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారును వీరి మిత్రులు.

మల్లయ్యశాస్త్రిగారు ప్రథమమున కొన్ని కుగ్రామముల బండితులుగా నుండిరి. తరువాత రాజమహేంద్రవరంబునను, తరువాత నమలూపురంబునను నటుపయి శీతాపురంబునను ఆంధ్రభాషాపండితులగు నుండియుండిరి. వీరు కొంతకాలము తణుకున గూడ నుండిరి. వీరికచట నొక గృహముగలదు. భూములును గలవు.

వీరు శిరాపురము 1906 వ సంవత్సరములో వచ్చిరి. అప్పటినుండియు శీతాపురవాసులే. పండిత పదవిలో 1914 సం॥రము వఱకు నుండిరి. తరువాత నింటివద్దనుండియే శీతాపుర మహారాజావారి యజ్ఞానుసరణముగ గొన్ని గ్రంథములకు వ్యాఖ్యలును మఱికొన్ని గ్రంథములకు శాంధ్రీకరణములు నొనర్చిరి. తరువాత వీరు కొంతకాలము సూర్యారావు నిఘంటు కార్యాలయమునందును బనిచేసిరి.

వీరు మొదటిలో శుక్రనీసారమును పద్యముగా రచించినది యేరికి దేరియమిడినే గద్యమున శాంధ్రీకరించినట్లు దెలియుచున్నది. అయ్యది మొదట పోలవరం జమిందారుగారిచే బ్రకటింపబడినది. తరువాత శిరాపురపు మహారాజాగారిచే బ్రకటింపబడినది. తరువాత వీరు పరిశ్రమకృషులకు వ్రాసిరి. ప్రభావతీ ప్రద్యున్నంబునకును, శుభద్రాపరియంబునకును, శృంగార నైషధంబునకును, ఉత్తరహరివంశమున రెండవభాగములకు వ్యాఖ్యలు రచించిరి. చివర రెండు నమద్రితంబులు. వీరి మహాగ్రంథము శంకరాచార్యమున శాంధ్రీకరణము. వీరికనుకొన్ని భాషావిషయికవ్యాసంబులును, పురాణకథా మంజరియందలి కథలను, కొన్నిచాటుపులకు వ్యాఖ్యలను రచించుచువచ్చిరి. ఇంతకును వీరి మేధాశక్తి వింతింత యని బాగడుటకు శక్యము గాదు. వీరికి సద్యస్ఫురణ యననది వెన్నతోడ బెట్టినది.

వీరు బహు చతుర్తార్థముగా మాటాడెదవారు. వీరు మాటాడ కడుపు బ్రద్దలగునట్లు నవ్వని శిష్యుండును మిత్రుండును లేనేలేదు. వీరి శాస్త్రవచనంబుల గూర్చి యిప్పటికిని ప్రతివారును చెప్పుకొనుచుండురు. ఇప్పటి ఆంధ్రపండితులందఱు వలెగాక వీరివద్ద వీరిశిష్యులు గడగడ వడంకెడు వారలట.

వీరిశైలి నిర్దుష్టము. వీరు లాటివారల విమర్శనలకు లెక్క జేయలేదు. వీరిచిన్నతనమందు “మహిమోన్నతి ఖండవల్లి మార్గంజేయ”యను మకుటము క్రిందశతకము రచించినట్లును దెలియుచున్నది. మల్లయ్యశాస్త్రిగారు శ్రోధనసంవత్సరపుటాశ్వ యుజ్యుద్ధ యేకాదశి సోమవారము మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు శిరాపురమునందు భిక్షులవారివలె పరమపదించిరి.

వీరియాత్మకును వీరి కుటుంబమునకు భగవంతుండుశాంతిని కలుగజేయుగాక!

(ఒక విలేఖరి)

విజయనగరము, 1-10-25.

40 వ దేశీయ మహాజనసభ

సరోజినీదేవి యధ్యక్షురాలుగా నిర్వహించబడెను

సన్మాన సంఘకార్యనిర్వాహకులపై ప్రభుత్వ నిర్బంధములు

కాన్పూరు, అక్టోబరు 1:—లక్ష్మణదాసు ధర్మశాలయందు సేప్టెంబరు 30 వ తేదీని కాన్పూరు దేశీయ మహాజనసభ యొక్క సన్మానసంఘసభ జరిగెను. సభకు డా॥ మురారీలాలు గారధ్యక్షత వహించిరి. సభయెదుటనున్న ప్రధానాంశము మహాసభాధ్యక్షుడవగుగౌరవ మేరీ కని నిర్వహించుటయే.

హెచ్చురాష్ట్రసంఘములు సరోజినీ దేవిచే నూచించెను

తొలుత ప్రధాన కార్యదర్శియగు గణేశ శంకర విద్యార్థి గారు వెనుకటి సభానివేదికమును జదివెరి. దానిని సభవారంగీకరించిరి. అంతమొక సన్మానసంఘము తరపున జరిగినపనిగూడ ప్రధాన కార్యదర్శి వివరించెను. సుమారు 47 వేల రూప్యములు వాదానము చేయబడినవని తెలిపెరి. పిమ్మట నీనడుము జరిగిన ప్రభుత్వనిర్బంధములకు గూర్చి చాల జాతిగా నుడిపిరి. నిర్బంధితులలో గొందరు సన్మానసంఘ కార్యనిర్వాహకులు కూడను, 16 రాష్ట్రములు సరోజినీదేవి సభ్యురాలుగా నూచించెను. 3 రాష్ట్రములు కల్యాణగారి నామమును నూచించెను. కావున సభవారు జనహారీలాలుగారి స్రుతిపాదనపై హెచ్చురాష్ట్రముల నిర్ణయసారము సరోజినీదేవిచేరునే యధ్యక్షురాలుగా నిర్ణయించిరి. పిమ్మట సన్మానసంఘము సరళముగ నడచుట కొక ప్రణాళిక ప్రధాన కార్యదర్శిచే నుంచబడి, కొద్ది సమయంతో నంగీకరింపబడెను.

ప్రభుత్వ నిర్బంధములు

సభ ముగియుటకు పూర్వము జనహారీలాలు నెహ్రూగారు ప్రభుత్వ నిర్బంధములగుగూర్చి యిట్లు ముచ్చటించిరి. “చాలమంది జాతీయమహాసభా నేతలను ప్రభుత్వ మినుడును నిర్బంధించిరి. అందు కొందలు సన్మానసంఘ కార్యనిర్వాహకులు కూడను. ప్రతిదినము క్రొత్తనిర్బంధముల వార్త లేతెంచుచున్నవి. కాని వివరములేమియు దెలియుటలేదు. దీనివలన దేటపడుచున్న దేమన పూర్వమువలెనే జాతీయ కార్యనిర్వహణ ప్రభుత్వము చులకనజేసి వారి సరికట్టు వారంభించుచున్నారు. వారందలు మామూలు దండనీతి ననుసరించుచు నిర్బంధింపబడుచున్నారు. కాని వాస్తవ మేమన జాతీయకార్యముల సరికట్టుటకే యీ ప్రయత్నము. ఈ విషయమున ప్రభుత్వము చేయు పనులందు నేను విశ్వాస ముంచ జాలనున్నాను. నిర్బంధింపబడి సవారందఱు నెలుగను. కాని కొందఱ పరిచయము నాకు గలదు. వారి నట్టి విందలపాలునేసి, యట్టి హింసనీరముల వారిపై మోపుట యెంతమాత్రము తగదు. వారి కష్టములందు నాకు సంపూర్ణ మగు సానుభూతి కలదు. మిగులగూడ నట్టి సానుభూతిగలదని విశ్వసించుచున్నాను ఎట్టి నిశ్చయమగు నేరము వారిపై లేకనే యిట్టి నిర్బంధములకు వారిని ప్రభుత్వము పాలుజేసెను. శిక్షాస్మృతి కంశకు ననవ్యయము సంతకములక్రింద వారిని నిర్బంధించిరి. ఆయొక్క విషయమే ప్రభుత్వ చర్యలందు నావిశ్వాసము పోగొట్టుచున్నది. కాని యా యారోపణలు నా సానుభూతి కడ్డు రానేరవు.”

పిమ్మట మురారీలాలుగారుకూడ నిర్బంధితులకయి విచారమును, సానుభూతిని వెలిబుచ్చి, దానివలన ముతంత ధైర్యము చేబూని యునుమడించిన యుత్సాహముతో జాతీయ మహాసభ కార్యములను సాగింపఁ గోరిరి. ఎట్టి జంతును లేక నిష్కళంక హృదయముతో పని సాగింపఁగోరిరి. ముందు కావలసిన పనియందెక్కువ యుత్సాహమును జూపగోరిరి. (అ. వె.)

లాల్లా లజపతిరాయిగారి దేహస్థితి

క్రమాభివృద్ధి నందుచున్నది

కాకినాడ, అక్టోబరు 1:—లాల్లా లజపతిరాయిగారి శరీరారోగ్యమునుగూర్చి యొప్పటికప్పుడు తండ్రిద్వారా, యుత్తరములద్వారా వార్తలు ఆంధ్రమానుగారికి చేరుచున్నవి ఆంధ్రమానుగారు రాజమహేంద్రవరము జయలుదేలుటకు ముందీక్రిందితొలి ఫెరోజాబాదునుండి పీపిలుప్రతిక సహాయ సంఘాదకుఁ డుంచెను. “లాల్లాశ్రీ క్రమాభివృద్ధి నందుచుండెను 20 వ తేదీనుండి జ్వరము తగలుటలేదు. సోమవారమునాడు డెలికి వెదనవేవకై పయనమయిరి.” (ప్రత్యేకతం.)

కాకినాడ పురపాలకసంఘము

గవర్నరుకు సన్మానపత్రము నిచ్చుటకు
అంగీకరింపబడినది.

రూ. 150 లు ఖర్చునకు అంగీకరింపబడినది
(స్వీకరించబడినది)

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 30:—నిన్న సాయంత్రమున 5 గంటలకు పురపాలకసంఘమువారు సమావేశమై, మద్రాసు గవర్నరు నవంబరులో యీ పట్టణమునకువచ్చుచున్నారని గవర్నరు సంఘమువారు సన్మానపత్రము నిచ్చెదరా అని జిల్లా కలెక్టరు వ్రాసిన యంత్రమును ఆలోచించిరి. ఇతరవిషయములు కొన్ని అయినవిషయములు విషయమునవచ్చినప్పుడు చావలి రామసోమ యాజులుగారు యీ క్రిందితీర్మానమును సుపాదించుటకు లేవగా ఆయన ప్రతిపాదనలకు నొకదానిని పెట్టుబోవుచున్నారను మద్దతితో ఇట్టిది సవరణగానో లేక వ్యతిరేకముగా సమ్మతినిచ్చుటయో జరుగవలెనని అసలు తీర్మానముగావచ్చుటకు పీలులేదని చెప్పిననుకూడా కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారు మొదలగువారు తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వముగా నొకవిషయము వచ్చినప్పుడు ఎవరైనను నొక తీర్మానము ప్రతిపాదనగాని అనుకూలముగాని ఉపపాదించుటకు అర్హులనియు, ఆ తీర్మానముపై యితర సభ్యులు వచ్చినను రావచ్చుననియు, అయినను తాను సుపాదించబోవు తీర్మానము అందరకును ఏకాభిప్రాయముకలిగి అంగీకరింతురను మద్దతితో పెట్టుచున్నాననియు కాబట్టి అత్యంతము కూడదనియు రామసోమ యాజుగారు సుపాదించిరి. చెప్పిన తీర్మానము సుపాదించిన సంగీకరించెను.

రామ సోమ యాజుగారు క్రింది తీర్మానము సుపాదించిరి.

ఈ సంఘమువారు ఏకగ్రీవముగా దేశబంధుదాసుమూలా నామవ్యాధి, పుష్పిపుట్ జాన్మకాగర్లకు స్వాగతప్రముఖ నిచ్చుట కంగీకరించి అందువిషయమే సామ్యము ఖర్చుపెట్టుటకు తీర్మానించినప్పుడు వానిని మంజూరుచేయకుండ మద్రాసు గవర్నరు మొట్టమొదటిసారి చర్యననుసరించి, అందులకు తమయసమ్మతిని చూపుటకుగానూ జాతీయ ఆత్మగౌరవమును నిలబెట్టుటకుగానూ మద్రాసు గవర్నరు యీ పట్టణమును దర్శించు సమయము స్వాగతప్రముఖ నివృత్తుండుటకు యీ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారని.

చర్యయైన విషయ, తీర్మానముపై సమ్మతులు తీసికొనబడినది. 6 గురు కాలగమపక్ష సభ్యులు అనుకూలము గను 18 గురు యితర సభ్యులు ప్రతిపాదనలకు సమ్మతులు నిచ్చిరి. చెర్యను అను దిల్లి కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు. ఎన్నికైన అద్దేపల్లి సూర్యనారాయణమూర్తి గారును ఎటును సమ్మతియిచ్చుక తటస్థులుగా నుండిరి.

అనుకూలముగ నిచ్చిన సభ్యులు:—చావలి రామసోమ యాజులు, నేట్రకంటి శ్రీనివాసకోనేట్రావు, దర్పా వెంకటేశ్వరరావు, యల్లాజోన్నల కామేశ్వరరావు, పురం చిన వెంకటనారాయణ, యెను చినసతీరాజుగారు.

ప్రతిపాదనలకు సమ్మతులు నిచ్చిన 18 సభ్యులలో 6గురు ప్రభుత్వ నియోజితులు:—పొన్న మండల లక్ష్మణస్వామి, రివరెండు డెన్సన్, ఎ. టి. పామర, కడియాల వెంకన్న, కాల్వెపు గంగయ్య, కొకా కృష్ణవేణమ్మగారు. తక్కిన 7 గురు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు:—పిల్లారెడ్డిపల్లిపల్లిరావు నాయుడు, దామారకకృష్ణమూర్తి నాయుడు, కొమ్మిరెడ్డి కేశవరామమూర్తి నాయుడు, ఇరుకువరపుల బ్రహ్మకృష్ణార్యమంజులూరిరావు, పాతపల్లి వెంకట్రామయ్య, క్రీకాకోశపు వెంకట్రావుగారు.

ఇందు మొదటివారు నిన్ననే కాలగమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా పంపియుండిరి. ఈయన యీమధ్య జరిగిన ఎన్నికలకు నిలబడుటకుగానూ కాలగమలో సభ్యుడయ్యెను అని కొందరు చెప్పెదరు. 12 వ వార్డునకు కాలగమ పక్షమున నిలవబడి తుదకు పీకపాయి నేడు మరల విదేశప్రముఖులతో కాన్ఫరెన్సునకు గవర్నరునకు సన్మానపత్రము నిచ్చుటకు అంగీకరించిరి. కావున సభకువచ్చిన 7 గురు కాలగమ సభ్యులలో ఈయన వెనుకకు మరలెను.

తర్వాత, గవర్నరునకు స్వాగతప్రముఖ నిచ్చుటకు అధిక సంఖ్యకుల సమ్మతితో తీర్మానింపబడినది.

రె. ఆర్. సి. డెన్సన్, ఎ. టి. పామర, డు. సూర్య ప్రకాశరావు, కొమ్మిరెడ్డికేశవరామమూర్తి నాయుడుగారు స్వాగతప్రముఖుల తయారుచేయుటకు ఒక సంఘముగా నేర్పరపబడిరి.

కాలగమ సభ్యులు 6 గురు రాలేదు. అందుకు నూతనప్రకాశరావు, లక్ష్మణరాజు సుబ్బారావుగారు పట్టణమున లేరు. రె. ఆర్. సి. డెన్సన్ వెంకటచలపతి, పులవరి భీమలింగమూర్తి, చొక్కా చిన్నయ్య, పాతుల సతీరాజుగారు ఏలూరలో కారణములు తెలియవు.

రూ. 150 లు స్వాగత ప్రముఖ నిర్వహించుటకు మంజూరు కాబడినది.

ఆంధ్రానుగారు: అనాధశరణాలయము

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 29:— రివరెండు సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారు నిన్న మధ్యాహ్నము కాకినాడకువచ్చి తల్లిదండ్రులు లేని బాలబాలికల శరణాలయమును (ఆర్ఫన్ హోం) దర్శించిరి. బ్రాహ్మమతేపచారకులు భాయి ప్రహలాద్ నేను మొదలగువారు చాలమందియు, శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు మొదలగువారు కూడ దయచేసిరి. 4 గంటలకు ప్రార్థనముందిరమున ప్రార్థన జరుపబడినది. బాలబాలికలకు ఆశీర్వాదములను ఆంధ్రానుగారు నిచ్చిరి. ప్రార్థనకు పూర్వము ఆంధ్రానుగారికి శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారు నూతన ఖద్దరు వస్త్రములను (ఒక ధోవతి, ఒక అంగీ, ఒక కాలవ) అర్పించి ధరింప జేయించిరి. పిమ్మట ఆయన పైదా వెంటచలపతి పురమందిరమునకు వయచేసిరి. 5-30 గంటలగువరకును ఒక అరగంటకాలము లిటరరీ అసాసియేషను సభ్యులును నల్లమందు దర్బా ప్రసంగసభ్యులును తదితరులును ఇన్సార్వూలుగా సమావేశమైరి. ఆంధ్రానుగారు నల్లమందువాడుక ఎట్లు జరుగుచున్నదియు అసాసియేతా మెట్లు దర్బా ప్రజరించినదియు మొదలగుసంగతుల చెప్పి తీవ్రతర దర్బా ప్రచేయవలసినదని కోరిరి.

“రెడ్ ఓలియండ్స్”

రవీంద్ర కవీంద్రుని నాటకము

గ్రంథకర్త భావప్రకటనము

సర్ రవీంద్రనాథటాగూరు ఈక్రిందిలేఖను ‘మాంచెస్టరు గార్డియన్’ సంపాదకునకు వ్రాసెను:—

ఆయా:—
నేను రచించిన ‘రెడ్ ఓలియండ్స్’ అను నాటకముపై ఇంగ్లీషు ప్రతికలు కొన్నిటియందు వెలువడిన విమర్శనములను జూడ ఇంగ్లాండులో చాలమందిపాఠకుల కది గూఢార్థముతో నున్నట్లు ల గాన్పించెనని తోచుచున్నది. ఇయ్యది గ్రంథకర్త కాశ్చర్యము గల్గించెను. ఏలననగా సాధారణముగా నిటువంటి గ్రంథము నిర్దుష్టమయి స్వచ్ఛమగు భావముండి స్వానుభవముమీద గల్గిన ప్రాత్యక్షభావముమీదగాని బయల్పడెదరు. ఈపుస్తకమునందలి సారస్వతవిశేషములను గూర్చి చర్చించుట నాపని గాదు. అయినను యీపుస్తకము భాషాంతరీకరణము. గ్రంథకర్త మాతృభాష గానటువంటి భాషయందు దీనికి కాశ్చర్యకానము లభ్యమగునని నేను దలంపజాలను. కాని అందుచక్కని భాషను సారస్వతభాషము వాల్చనలిన దున్నదనిమాత్రము నేను జెప్పకొనక తప్పదు.

కొంతకాలము క్రింద నీమానప్రపంచమునందు ఒకరికొకరికెల బాంధవ్యము వ్యక్తిగతమై యుండెను. వృత్తిసంబంధ బాంధవ్యముపరిమితముగ లేకుండెను. అందుచేతనే వాజ్మయమునందు గూడ మానవాచార్యుల దొకరికొకరికి గల సంబంధము ముఖ్యస్థానము వహించుచుండెను. వాజ్మయమునగా మానవజీవితాదర్శనిరూపణమే గదా.

నేడు మానవుని భాగధేయమును నిర్ణయించుటలో మరియొక అంశము ముఖ్యము గాని ఎంచుచున్నది. అది కట్టుదిట్టములకు సంబంధించినది. సంఘముయొక్క మంచితోడలతోగాక లాభములను గూర్చియే విచారించును. క్రైస్తవమతవిశ్వాసము గల విరోధాభిరుచులు కాంతిభాషనకై ఏనుక్రియను నమ్మక జాతినపిండినమ్ముచున్నది. కారణము అచటకొంతి భంగము జలవంతులగు వ్యక్తులనలన గాక మంచితోడలట్టములుగల దేశములనలన గల్గుచున్నది. అందుచేతనే అన్నిసంస్థలయందు వ్యక్తులను మార్పుపథతి తీసివేయబడినది. అందలి సభ్యులందరును ఒకేభాషమును తెల్పుచు తమయొక్క వ్యక్తిత్వమును నిలుపుకొన లేకుండురు.

కాని వ్యక్తిత్వముగల మనుష్యుడు చావలేదుగాని ఆకట్టుదిట్టములుగల మనుష్యునిక్రింద బడియున్నాడు. ప్రపంచముదలి జనమంతయును రాక్షసపద్ధతికి మారినది.

ఈతత్వము యూరోపులో నెన్నునలన నేర్పబడినది. అట్టిది యిప్పుడు యూరోపు ఎటుల భావించునో నేను జెప్పజాలను. బహుశః, అచటి ధైర్యవంతుడు తనకోటగోడలకు కంతులు చేయుచుండవచ్చును. కాని మానవకారుణ్య భావము లేని పాశ్చాత్య దేశమును జూచి నోరులేని ఆసియా యెటువంటి సత్యమును తెలిసికొనగలుగనో నేను జెప్పగలను. మనము పాశ్చాత్యదేశముతో సంబంధముగల్గినంతవరకు నేర్చుకొనినది ఆదేశము కాస్త్రవిభానముగల్గి యెన్ను

న్నియో చిత్రములగునని ఆయుధములతో నిర్బంధపెట్టి ఆక్రమించుటయేగాని ఆత్మకాంతిగల్గి అనుభవించుట యేమియును గానరాదు.

విరోధము నాగరకతయనగా అత్యంతము అశవస్థమయేమియుగానరాదు. ఇంతటితో మనకు సత్యమంతయు తెలిసినది చెప్పజాలము. కాబట్టి యీశివతాంశము మనకు బాగావ్యక్తమగునపుడు ప్రపంచమంతయును యీశివము తెలియకుండ న్యాపించినపుడు మున్నుండు జీవితము వృథాయగునని చెలియునపుడు విచారముదప్ప మరేమియు గలుగజాలదు. ఇట్లు వస్తురూపమునగాల్పు రాగమునందు మానవస్వభావ గాంభీర్యముండజాలదు. భయంకరాకృతిని చాల్చి చిక్కులుచిక్కులుగనుండి కాస్త్రవధతి నవలంబించియుండును. జాతిగర్వము ప్రతిష్టలను బట్టుకొని మానవత్వ మనునది లేకుండుటవలన, అదివేరుగ నుండియు మనజీవాత్మపై నొత్తిడి గలుగజేయును అభివృద్ధిని సంకుచింపజేసి మనమనస్సునందు నూతనభావము లంకురింపకుండ జేయును.

మున్ను యే అక్కరుతోనో ఔరంగజేబుతోనో మాడకీయులు పనిజేయవలసియుండెడిది. ఇప్పుడు అత్యాశివస్థ మరేమియులేదు. అయ్యది స్వల్పముగనే గాన్పించుచుగాని విధానమునందు చాలచిక్కులతో గూడుకొనియున్నది. తత్సందేశకులగు బర్మనుచాడు, కర్ణాట ప్రభువులు, షేక్స్ పియరు నాటకములలో కాశ్చర్యకానివి గన్న జాలియును నీ జరు అన్వేషింపలే రక్తమాంసములు గల మాతోటివారు గారు. ఒకే నిమిషములో దూరస్థులను సన్నిహితులునై భయంకరులగు ఆకృతులనవలయును. వారు రాజకీయముగ గుహ్యములగు నాలోచనలెన్నియో చేసికొనుటచేత మాకు గూఢులై యుండున్నార. కాని మాకు ముఖ్యమైన విషయములందు పట్టివేయుటచేత వస్తురూపమున గాన్పించుచున్నార.

కాబట్టి యూరోపు భయంకరభావక్రింద ముడిగిపోయిన దేశమునకు జేరిన కవీంద్రుడు డెవడైనను నాటకము వ్రాసిన తర్వాతలలో పాశ్చాత్య దీనజాతుల నావరించియున్న భూతమునకు ప్రధాన స్థాన మొసంగినయెడల ఆశ్చర్యబడనక్కరలేదు. అదియొక వ్యక్తిగాదు, ప్రపాతము. కాబట్టి దాని సెప్పుడును యిదివరకటికి పాత్రలదాయని ఆలోచించువారు షేక్స్ పియరు నాటకములోని మాకృతుల సరికి బోల్చరాదు. యూరోపులో కొందరు ముఖ్యముగ కవులకు నెన్ను ముఖ్యమగువిషయమైనట్లుల స్వభావసిద్ధమే. కారణము పాశ్చాత్య జీవితమునందు నెన్ను పూర్తిగా న్యాపించినది. అది ఒక్క పండితులతోనే యుండలేదు. నెన్ను యీ విషయగ నిరంకుశముగ త్రొక్కుకొనుచు పోవునపుడు భావపూరితమగు వాజ్మయమునకు తగినదిగాదు అది మన యూర్ధ్వమైనది. దానియొక్క వేడిగాలి మనపై విసరును. అదిమన ఆత్మనంటియుండును. నేడు మానవాచార్యత్వము నందు అది నాయక స్థానము ను వహించుచున్నది. నేను దానిని నా నాటకమునందు రాక్షియవేత్తవలెగాక గానముజేయు కవివలె పాత్రనొకదానినిగ జేసెదను.

వాచిమర్శకులు నాయకయగు నందినీ వ్యక్తిత్వ చిహ్నములున్నట్లు అంగీకరించినందులకు సంతోషమగుచున్నది. అదియొక భూతముగాదు. కాని అట్టిదానిచే వెంబడింపబడుచున్నది. నాటకమిది. నందిని భాగ్యభోగములు మాయయనియు, జీవితపరమావధి ప్రేమయని నమ్మి తన ప్రేమను నిరంజనునిపై జూపునాధ్య. కాని పేరాశనలన, అంతయు తమకే గావలెనను శాంతునలన ప్రేమబంధములు విచ్ఛిన్నమవుచున్నవి.

ఈపుస్తకమున నేను ప్రచారముకొర మద్దేశించలేదని మాత్రము పాఠకులకు గట్టిగ తెప్పెదను. నిరాశతో నిస్తబ్ధుడనైయుండ నాకీభావ మేర్పడెను. యంత్రేఫులన్నియు ఆవరించి మ్రొంగుటన్న నాకు నిరాడంబర మగు మానవ వ్యక్తిత్వమునందు దృఢ విశ్వాసము గలదు. ఈ వ్యక్తికి ధనాధారము ప్రేమ మూలము శ్రీ హృదయము దప్ప వేరుయేమియులేదు. శ్రీయొక్క విస్తార ప్రతిభయే యెప్పటికైనను ప్రపంచమునందు మానవునధరించును. జీవప్రపంచమునందు దుర్బల శరీరులగు జంతువులు భూమినుండి పుట్టి నట్లే శ్రీగూడ ఆత్మలము లేనివారిని ప్రేమాధిక్యము ద్వారా యీ ప్రపంచమును సులిమి మ్రొంగు భూతమునుండి రక్షింపగలదని ధృవముగాగలదు. ఈ విశ్వాసముగల్గి సంతోషమిచ్చుచున్నది యెన్ని భూతచ్ఛాయలున్నను, క్షేపించనలున్నను నందిని సత్య సందేశమును వహించి ఘరణమునుండి రక్షించునట్టిదానిని చిత్రించిరి.

బొంబాయిలేఖ

కాటనుమిల్లులు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 29:—నిన్నటిదినముతో బొంబాయి పట్టణములోని అన్ని దూది యంత్రములు ఆగిపోయినవి. శుక్రవారమునాటివరకు కొలాబాలాండు పినింగుమిల్లును, శ్రీ మేజీపేటకు మిల్లులును మొదలగునవి పనిజేయుచుండెనుగాని అవిగూడ ఆగిపోయినవి. మొత్తముమీద 1,50,000 మంది పనిలేక తడుపులాడుచున్నారు. ఇందులో చాలమంది వారి వారి స్వగ్రామములకు పోయిరి. మరికొందఱు యిచ్చటనే యుండి పనిలేక తిరుగుచున్నారు. రెండుదినముల క్రిందట పీరిలో కొందఱు వాడగు కైలుస్వేమకు పోయి వారిని ఊరక కైలుప్రయాణము చేయ నీయవలసిదని కోరి వారికి అడ్డువచ్చిన వారిని 4-5 గుర్రుల లాటీలతో కొట్టిరి. స్వేమహుద్దరు, 4 గుర్రుల పోర్టులు గాయపడిరి. వెంటనే పోలీసువారు వచ్చి 5 గుర్రులను పట్టి అరెస్టుజేసిరి. ఇంతవరకు యిదే మొదటి దుర్ఘటన. కాని పనిలేక తిరుగు యంతముందిని చూచు బాధ్యత పోలీసు వారికై నడిగాని ఇండియాగవర్న మెంటువారికి గాని, ఆరికమం శ్రీ బ్లాక్స్ట్రాగానికిగాని, మిల్లు యజమానులకుగాని యిందు యేమియు తావులేకపోయినది.

సమైక్యతల నష్టపడు వారెవరు?

ఇది చాలముఖ్యమగు ప్రశ్న. దీనివలన మిల్లు యజమానులు ఎంతవరకు నష్టపోవుచున్నారు? వీరు చెప్పేడి కథయేమనగా, తమవద్ద 11 కోట్ల రూపాయల గుడ్డ నిల్వబడియున్నదనియు అది ఖర్చుపడనిదే మామూలుగ పని జరుగజేరదనియు అందుచే వేరములను తగ్గించవలయు ననుచున్నారు. 11 కోట్ల రూపాయల గుడ్డ నిల్వయుండినచో తప్పేవరదీ? వీరు దేశీయులను సేవ్యుడైనను తమ గుడ్డను ధరింపునని చెప్పుచుంటారు? నిజముగ ధనాంధకారములో వీరికి దేశము సంగతి కనబడుటలేదు. వాడియాగారు ఇంగ్లండుపోయి మాంచెస్టరువారిని తమకు ఈసమయములో సహాయము చేయమని కోరెనట. ఇట్లెన్ని పర్యాయములు కోరినను వీరికి లాభము లేదని తెలియలేదు. వీరు మొదటనుండి స్వదేశీ ఆందోళనకు అడ్డునప్పుచు నుండిరి. స్వదేశీ అనగానే తమ గుడ్డల ధరలను రెట్టింపు చెప్పు చేయ కోరిరి. కాని దేశీనాయకులకు చేతోడై వారు స్వదేశీగుడ్డ కట్టు డని ప్రజలకు ప్రబోధము చేయువానిప్పుడు, తమ గుడ్డలను చవుకగా నమ్మిన ఇంత అనర్థకము రాదు. వీరికి సంవత్సరమునకు రూ. 2,80,000 (2.8 కోట్లు) నష్టము వచ్చుచున్నదని చెప్పుచున్నారు. దేశీయనాయకులతో గూడి పనిజేసియుండిన వీరి కీనష్టమేల? పూర్వము విదేశీగుడ్డలపై 8 1/2% దిగుమతి పన్ను యుండెడిది. ఇప్పుడు నూటి 11 చొ॥ నున్నను ప్రజలు విదేశీ గుడ్డలను కొనుట నూనుటలేదు. మిల్లు యజమానులు యిప్పుడు వారికి దిగుమతి పన్నులను వచ్చులాభములను అనగా (11%—8 1/2%) నూటికి 7 1/2 చొ॥ వారు తీసికొనుచు, ప్రజలను తమ గుడ్డనే కొనమని యిదివరకున్న తక్కువధరలకిచ్చిన. ఈనష్టము రానేరదు. కాని వారు తులతూగుచున్న ధన ఆంధకారములో వారి మొఖము పడమరకు (ఇంగ్లండు వంకకు) తిరుగును గాని తూర్పునకుగాని ప్రజల వైపునకుగాని తిరుగదు.

ఇక కూలీ లెంజువరన నష్టపోవుచున్నారో చూతము. వీరు సాధారణముగా దీవులు. ఇప్పుడు వచ్చువారి జీతములు సాధారణముగా రూ. 30-35 కంటె చెప్పులేవు. బొంబాయి పట్టణములో యిది చాల తక్కువ యని ప్రత్యేకముగా చెప్ప నక్కరలేదు. ఇంతవరకు వచ్చుటకు కూడా వారు చిరకాలము కష్టపడుచు వచ్చిరి. ఇట్టి సమయములో వారి జీతములనుండి నూటికి 11 1/2 చొ॥ తీసిన వారికి చాలనష్టము వచ్చును. అనగా కూలీకిని, గుడ్డకును చాల కష్టమును. తిండికిని, కట్టుగుడ్డకును కరువైనచో వారు యిక బొంబాయి పట్టణములో నుండనేలే! వారు వారి దేశములోనే యే కడువో గంజియో త్రాగియుండవచ్చును. అందుచేతనే వీరు కో బొంబాయిని విడిచి వెదలిపోయిరి, యింకను పోవుచున్నారు. వను కాని దేశపు మొత్తపుపై ఆలోచించిన యిట్టి సమైక్య చాటాల అనర్థకములు. దేశములో గుడ్డ తయారుగాదు. విదేశీ రుసుములు ఈ సమయము జూచి వారి గుడ్డలను ప్రవేశింప మొదలి పుచ్చెదరు. అందుచేతనే ప్రస్తుత ప్రధానసాంత్రియగు బ్యాన్విస్ గా (మో. కొద్ది దినముల క్రిందట ఇంగ్లండులో కోలు (రాక్షసిబొగ్గు) నులవారు సమైక్యతైవమన్న మిక్కిలి తొందరపడి పార్లమెం టువారిని 12,000,000 పౌనులను గ్రాంటు చేయమని కోరుచు జనుకట్టు చేయకపోయిన దేశమునకు 10 రెట్టింపులు అనర్థకము ప్రకటింపబడినది. ఇంతకును వారు స్వపరిపాలనా దుర్బలత వీడాదిలపిందూ దేశములో అచ్చట జరిగెడు న్యాయమెట్లు జరుగ యిచ్చెదరు? దేశీయులపాలనలో నుండిన రెండవ దినము యిల్లు బడునని వేరు చెప్పనక్కరలేదు.

వి. కె. పటేలుగారు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 28:— ఢిల్లీ కాసనసభాధ్యక్షులును, సుప్రసిద్ధ స్వరాజ్యనాయకులు నగు వి. కె. పటేలుగారు శుక్రవారము సాయంకాలము మాట్లాడుము తిరిగి వచ్చినపుడు మహావైభవముతో సన్మానింపబడిరి. కళ్యాణ స్టేషనునుండి ప్రత్యేకపు రైలునందు బొంబాయికి తీసికొనిరాబడిరి. విజ్ఞోరి యాస్టేషనువద్ద ప్రజలు గుంపులుగుంపులుగా తేరియుండి పటేలుగారు రైలుబండి దిగగానే పుష్పమాలలంకృతులైరి. సహో దినీనాయకుగారును, చోటాని, హెహతా, లాల్ శి, దేశాయి, వారిసున్ మొదలగు నాయకుల ఆహ్వానమునగై కొని, చక్కగ ఆలంకరించిన బెంగామువాళాగారి మోటారుకారునుండి ఆసెర డిల్ పటేలుగారు కూర్చుండిరి. అంతట ఉత్సవము మహావైభవముగా బయలుదేరి ముఖ్యమంత్రి భవనండా పోయి తుదకు గిరగాములోని కాంగ్రెసు మందిరమువద్ద ఆగెను. అచ్చట జరిగిన సభకు సహోజనీదేవిగారు అధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొనబడిరి. సహోజనీదేవిగారు పటేలుగారి త్యాగమును దేశభక్తిని గరించి మాట్లాడిరి. తరువాత మహాతాగారు స్వరాజ్యపత్రమునను, కె. ష. నారిమన్ గారు మునిసిపల్ జాతీయసంఘము పత్రమునను, లాల్ శిగారు మహామృదీయుల పత్రమునను, పటేలుగారి గుణములను పొగడుచు ఉపన్యసించిరి. పటేలుగారు వీరందఱును జవాబిచ్చురు తన్ను బొంబాయి పురజనులును, యసంబ్లి మెంబర్లును చేసిన గౌరవమును జ్ఞాపకముంచుకొందుననియు, ఇప్పుడున్న పదవిలో తాము ప్రత్యేకము యేమియు దేశసేవ చేయజాల మనియు, కాని తాము ఆక్రమించిన స్థానమువల్ల దేశమునకు అనర్థకము చేయవలసిన తోచిన తక్షణమే తాము దానిని వదిలి వేయుదుననియు, అంతవరకు ప్రజలందఱు వారితో తోడ్పడి సహాయము జేయవలయునని కోరిరి.

మ. శ్రీరామశాస్త్రి.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతీ

స మా జ ము వారు

బెజవాడ నాటకశాలలో 3-10-25 తేదీ

శ ని వారం రాత్రి

సావిత్రి నాటకమును

ప్రదర్శించెదరు

ముఖ్యపాత్రలు:—సత్యవతుడు యడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు. సావిత్రి పుష్పలూరి సంతోషరావుగారు. యముడు గూడపాటి నరసింహారావునాయుడుగారు. పై సమాజంవారు ప్రదర్శించు నాటకములో సావిత్రి, ప్రహ్లాద, ద్రౌపది, సారంగధర, కీర్తనపుస్తకములు హాసవద్ద అమృతబడును. పుస్తకమువల విపిచార్ల కాక రు 0-12-0. విపి చార్ల ముందుపంపినవారికి విపిచార్ల పుస్తకములు పంపుదుము. వలయువారు కె. పున్నయ్యగారు, మైలవరం హాలు బెజవాడ అని వ్రాయుడు. డాక్టర్ కె. పట్టాభిరామయ్య కార్యదర్శి.

క్రాన్ థియేటరులో

25-9-25 శనివారం నుండి, 2-10-25 శుక్రవారము వరకు ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు 6 గం-15 ని, రాత్రి 9 గం- 30 ని, ఆదిహారములందు ప్రత్యేకమాటిని 3 గ. 15 ని. గలదు.

మదన్ థియేటర్స్ లిమిటెడ్

హిందూదేశముందు అంతటను పురాణముగానుండునట్టి మంచి ఉత్సాహమును గలిగించునట్టి. కడపటిభాగము "రామాయణము" 10 కొత్త భాగములు

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

29-9-25 మంగళవారమునుండి, 2-10-25 శుక్రవారము వరకు ప్రపంచమునందు జరిగిన విషయములన్నిటికంటెను గొప్పది మరియు గొప్పయోధుడు. ఎప్పుడు ఓడిపోనట్టి వీరుడు

కాక్ డెమ్ ప్సీ

6 వ వారము రెండుభాగములు యుద్ధమునందు యెప్పుడును ఓడక, బయముపొందునట్టి వీరుడు రి డిల్ రై డ రు కూడ చూపబడును. నిలియండెస్సాండు, ఎలెన్ సెడ్జ్విక్ సాహసకార్యములు చూడలేగినవి. కడపటివారము 4 భాగములు

రహదారిపీధి యన నెట్టిది?

జే. వ. సల్మానాగారి సవరణబిల్లు

రహదారిపీధి లేదా రహదారిలోడు అను పదనిర్వచనమును ప్రస్తుతముగ జేయునవి ప్రమా మద్రాసు బిల్లును నిశ్చయింపబడి టిలవచ్చును మద్రాసు లోకలబోధులచేయును సవరించుట కే. యే సల్మానాగారికా సవరణబిల్లును మద్రాసు కాసనసభలో ప్రవేశపెట్టెదరు. ఆ బిల్లుయొక్క కారణోద్దేశ్యము లేవనగా— రహదారిలోడ్లమీద కొన్ని జాతులవారును తరగతులవారును నడుచుటకు గల హక్కునుగూర్చి యీరాష్ట్రమునందు కొన్ని చోట్ల తగాదాలు వచ్చెను. కాని యీవిషయమును స్వా యస్థానములు నిస్సంశయముగనే పరిష్కరించెను. 1907 లో మద్రాసు ప్రాంతోద్భవమునే ఖాయపరచుచు ప్రీవీకౌన్సిలుగూడ గ్రామము సాధారణపు రయిత్వోగ్రామ మైనపుడు వీధులు రహదారి వీధులనియు వానిని న్యాయప్రకార ముపయోగించు కొను హక్కు గలదనియు నిర్ణయించిరి. కాని యేదో ఆచార మునుబట్టి ప్రత్యేకము కొన్ని రోడ్లు కొన్ని తరగతులవారి యు పయోగార్థము ప్రత్యేకింపబడి వానిని మ్యునిసిపాలిటిగాని, లోకలబోధుగాని పబ్లికుఫండ్సులోనుండి మరమ్మతులుచేయించి శుభ్రముజేయించునపుడు పబ్లికురోడ్లు గాదాయను సంజేము వచ్చెను. ప్రత్యేకము హక్కుగల యిట్టివిషయమును పారశ్రపు హక్కులనుబట్టి పరిశీలించుటకు వీలుండదు. కాబట్టి పబ్లికుడ బ్బునుపయోగించి బాసజేయురోడ్లను పౌరులందఱును ఉపయోగించుకొనవచ్చునను విషయమును నిస్సంశయముగ స్థాపింపవచ్చును. బొంబాయిబిల్లు మ్యునిసిపాలిటీల చట్టమునందును బొంబాయి సిటీ మ్యునిసిపాలిటీచట్టమునందును నిర్ణయించినటుల అట్టిరోడ్లను రహదారిరోడ్లనియే ప్రకటింపవలయును. మద్రాసు బిల్లు మ్యునిసిపాలిటీల చట్టము 179 సెక్షనుప్రకారము ఒక ప్రయత్నింపబడిన యెవ్వరును గాపాడవదానిని. మ్యునిసిపాలిటీ బాగుజేసి రోడ్లు వేయించునెడల, ఆఖర్పులన్నియు ఆరోడ్లు మీద యిండ్లున్నవారే భరింపవలెనని మ్యునిసిపాలిటీ బిల్లిడి జేసి నమూనాజేసినను పౌరులు ముప్పాతికమంది కోరినపుడు దానిని పబ్లికు పీధి యనియే ప్రకటింపవలయున్నది. కాని మ్యునిసిపాలిటీ చేసిన పనికి యితరులు డచ్చేమియు నియ్యనపుడు ఆరోడ్లను పబ్లికు రోడ్లు క్రిందనే మ్యునిసిపాలిటీలును లోకలబోధులును ప్రకటింపవలసియున్నది. దానిని పౌరులందఱును జాతిమతభేదము లేకుండ నుపయోగించుకొనవలయును. అందు కాటంక మేమైన గల్గునెడల అట్లు చేసిన వారిపై ఇండియను పీసలు కోర్టు 241 సెక్షను క్రిందనే రము విధింపవలెను. 1891 మద్రాసు జెనరలు క్లాజెసు ఆక్టు నందు పబ్లికు అన్న నేతరగతియైనను మతమైనను జేరును. ఈ నిర్వచనమును బట్టి చూడ అస్పృశ్యులు గాని మరి యేతరగతి వారు గాని యేపబ్లికు రోడ్లను, మార్కెటును, చెరువును మున్నైనవాని నుపయోగింపకుండ అటంకపరచవచ్చునను విషయమున సందేహమేమియునులేదు. ఈవిషయమై యేమైన సందేహము లుండునెడల 'పబ్లికు' అన్న అన్ని తరగతులవారు నుపయోగించు కొనవచ్చు పని స్పష్టముగ మద్రాసు జెనరలు క్లాజెసు ఆక్టులో డెలియబరుపవలెను.

ప్రకటన

"నిర్వివాదగల మంచిభూముల హాయివేజు పైని రు 20,000/-లకు తక్కువగాకుండా ఋణం నూటికి సంవత్సరమునకు రు 12/- ల వడ్డీతో యిప్పించడమగును. వడ్డీ హాయివేజు భూములు గోదావరి, విశాఖపట్నం జిల్లాలలో నుండవలెను. రుణములు కావలసినవారు బాబ్బిలి సంస్థానం దివానుగారిపేర ధరఖాస్తులు అందించవలెను".

హాయిపునొప్పులకుమందు

పీసా 1-కి రు, 1-0-0

అకసాత్తుగాగాని, గాలిలోగాని, తినుపదార్థములలోగాని, మార్పులన 1 జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్ళసంధులలో నొప్పులు 3. కీళ్ళబిగిడియుట. 4. సంధులయందు ఉబ్బు 5. లేచుటకు వీలులే నటుల సర్వాంగము బిగిడియుట మొదలగునవి ఈమందును కొన్ని పూటలుత్రాగిన తోడనే సంగులయందు పోటునొప్పులు పోయివేరము యధాస్థితి నొచ్చును. బాధగల ఫలముల వేడినీటి తోగాని, ఇటుకపాడుముతోగాని గాచి అమృతాంజనమురాయవలెను. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి,

“బల్లారిని చేర్చరాదు”

చేర్చు పరి బజారుఫరలు

కర్నాటకుల వివరము

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రము చట్టముగూర్చి విచారించుటకు ముందుగా “బల్లారిని చేర్చరాదు” కర్నాటకుల రాష్ట్రమును సరిహద్దుగా, కర్నాటకుల వివరము, కర్నాటకుల చారిత్రక పరిస్థితులు లభించు యాదినను వివరించుటకు ధాన్యము చేసిరి:—

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రము—ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము ప్రకారముగా చట్టపరమముగా వివరించుటకు సున్నది.

చట్టము భాషాప్రయుక్త నూత్రము ననుసరించుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము వచ్చునని కర్నాటకులకు పంతోషముగనున్నది. భాషాప్రయుక్త నూత్రము వారికిగూడ యిష్టమే. వారుగూడ కర్నాటకులకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము, రాష్ట్రము యుండవలెనని కోరుచున్నారు. అట్లు జరుగునని ఆశించుచున్నారు. కావున ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించబడినచో కర్నాటకు విశ్వవిద్యాలయము గోరుటకు హక్కు బలమగును. ఆంధ్రులకు విశ్వవిద్యాలయము వచ్చినందుకు కర్నాటకు లభించుచున్నది.

కాని యాచిల్లలో బల్లారిని గూడ చేర్చుటకు యత్నించుచున్నారని వివర వివరించుచున్నది. అట్లానైన కర్నాటకులకు నకు నష్టము జేసినా రగుదురు. భాషాప్రయుక్త నియమమే వ్యర్థమగును.

చారిత్రక నిదర్శనములు

చరిత్రాంశముల కొన్నింటిని గమనించిన, సంగతి బయల్పడును.

బల్లారిజిల్లా కన్నడము జిల్లా. అందరి జనసంఖ్య యెక్కువ భాగము కన్నడమువారే. జనాభా లెక్కలు జూడవచ్చును. 9 లక్షల ప్రజలలో 6 లక్షలు కన్నడ భాషవారే. ఈయెక్కువ యంశమే జిల్లాయంతయు కన్నడ రాష్ట్రమునకు చెందవలసి యెల్లును.

బల్లారి, శిరుగుప్ప, హోన్నేట్, మడ్చి, హర్నవహల్లి, హడ్గల్లి తాలూకాలు ఆరు కన్నడమే. మిగిలిన మాడుతాలూకాలు ఆదోని, అల్లూరు, రాయచూర్లలో తెలుగువారెక్కువ యున్నట్లు జనాభాలెక్కలు యెల్లుచున్నవి.

ఇక జిల్లా మొత్తముపై విచారించెదము. అనంతపురంజిల్లాలో కొన్ని తాలూకాలు, మడకశిర, హిందుపురములూ కన్నడమునకు చెందినవి. అయినను జిల్లా మొత్తముపై అనంతపురం జిల్లా తెలుగు జిల్లాదే. ఆ జిల్లాయంతయు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందు చేరిన కర్నాటకుల కభ్యంతరము లేదు. కొన్ని తాలూకాల తీసికొని ఏమయమై ఏమయమై జూచుకొనవచ్చును.

భాషా ప్రయుక్త విభజన

1917 సం॥ కడపలో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్రసభవారు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనవచ్చునపుడు బల్లారిజిల్లాలో కన్నడతాలూకాలను కర్నాటకులకు విడిచిపెట్టవలెనని తీర్మానించి ఈ జిల్లాను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునందు చేర్చినచో అందరి కన్నడ ప్రజలలో తెలుగువారుగా మారిపోదురు. కన్నడ రాష్ట్రమునకు నష్టమువచ్చును. ఎన్నేండ్లో పోరాగా పోరాగ అభిభావిత కాంగ్రెసు సంఘమువారు 1920 సం॥ కర్నాట రాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసంస్థ నొసంగిరి. అప్పుడు బల్లారి కర్నాటకులకు చెప్పగా ఆంధ్రులు అభ్యంతరపెట్టిరి. అంతట నాతగవు అ. భా. కాం. సంఘము వారి పరిష్కారమునకై విడచిపెట్టబడెను. వారిక విచారణ వారి పరిష్కారమునకై విడచిపెట్టబడెను. వారిక విచారణ సంఘమును నియమించిరి. ఇరువురు కన్నడ సభ్యులు, 2 రు ఆంధ్రసభ్యులు, ఎ.క. సి. కేల్కారుగారు (పూనా) అధ్యక్షుని గను నియమించబడిరి. ఆంధ్రప్రతినిధులు, కొండా పెంకటప్పయ్యగారు, జి. హరిసర్వోత్తమురావుగారు ప్రభుత్వరీతిగా తులన జేయబడెను. సాక్షులు విచారించబడిరి. చివరకు వైసదెల్లి నరసింహ తాలూకాలు కర్నాటకులకు చెందదు 8 తాలూకాలు ఆంధ్రమునందు చేర్చవలెనని నిశ్చయించి, ఈతీర్పును డిల్లీలో అ. భా. కాం. సంఘమువారు ఖాయపచిరి. అందుచే 1921 సం॥ నుండి బల్లారిలో కన్నడజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమే యున్నది.

కావున బల్లారిజిల్లా కర్నాటకు రాష్ట్రమునకు చెందవలెనని యాదిన నిదర్శనములబట్టి తెలియును:— (1) జనాభా లెక్కలు (2) బల్లారిజిల్లా గణితీరు (3) కేల్కారు సంఘము తీర్పు (4) 1921 సం॥ నుండి బల్లారి కన్నడ రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునందే చేరియుండుట.

1920-21 సం॥ అక్టోబరు 2-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు			
రసాయనం బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0			
సెల్లూరిని	డిబ్బా	15 8 0	16 0 0
డిబ్బి	డిబ్బా	16 0 0	17 0 0
రాసులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	8 12 0	9 0 0
సెల్లూరిని	డిబ్బా	20 0 0	24 0 0
2. ధాన్యము వస్తువులు			
కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	12 8 0	18 0 0
సెన్గలు	డిబ్బా	12 8 0	18 0 0
సెన్గలు	డిబ్బా	18 8 0	14 8 0
మినుములు	డిబ్బా	15 4 0	16 8 0
ఉలపలు	ర 164	8 8 0	9 0 0
3. నూనెవస్తువులు			
సెల్లూరిని	బా 1-కి	154 0 0	155 0 0
సెల్లూరిని	బా 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంపేర సెన్గపప్పుబా1కి		58 0 0	59 0 0
ఇతరప్రదేశము		54 0 0	56 0 0
వేరు సెన్గనూనెగానుగబా1-కి రు 182 మి.కా.నూనె		180 0 0	
ఆమునము బా 1-కి		112 0 0	118 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపమపు బా 1-కి		100 0 0	
కూరపమపు		45 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి		100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మినుగు 1-కి రు 45,50			
కాళహస్తీపాయకట్టు		50,50	
తెల్లము బా 1-కి		40 0 0	60 0 0
చింతపండు బా 1-కి		60 0 0	80 0 0
5. ఇనుము			
పట్టరకం బా 1-కి		28 0 0	38 0 0
చదరం		28 0 0	36 0 0
రవుండు		38 0 0	45 0 0
6. లోహములు			
వెండి 100 తులంకు		72 0 0	76 0 0
బంగారము, తులము 1-కి		21 4 0	21 8 0
సవరము 1-కి			18 5 6
ఇత్తడి బా 1-కి		256 0 0	260 0 0
రాగి డిబ్బా		278 0 0	280 0 0
ఆస్కాచక్కిర 226 పా1 గుం		29 10 0	30 0 0
7. దూది			
బోండాపెట్టుబారు 1-కి		800 0 0	
పల్లూడు దూది		215 0 0	
8. నూలు			
కోయ్ పట్టి నెం 10½ పెట్టె 1-కి		7 0 0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి		4 12 0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి		7 4 0	
నూగేయనగ నెం 20		9 8 0	
వడ్డూక నెం 24½		9 12 0	
14½ క్వీలక్ పక్ష		7 8 0	
నెం 20 డెన్ని సింహం యాకె		9 4 0	
నెం 22		9 12 0	
నెం 12½ డెన్ని సర్దు		8 0 0	
నెం 14½		8 4 0	
నెం 12½ అల్లెను		7 2 0	
నెం 12½ కోయిలపట్టి		7 2 0	
నెం 22½ రంగవిలాస		9 4 0	
నెం 14½ రాధాకృష్ణుడు		7 2 0	

కావున బల్లారి జిల్లాను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునందు చేర్చరావని కర్నాటకులు మిమ్ము వేమకొనుచున్నారు. త్వరలో కన్నడ విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించబడును. అంతవరకు బల్లారి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందే చేరియుండనిండు. ఈమాత్రము న్యాయము మీరు జేయవలసియున్నది. ఈజనయమున ఆంధ్రవిద్యాలయము గూడ తమ్ము బలపరచెదరని కర్నాటకులు నమ్ముచున్నారు.

విజయం కావలెను

తలనొప్పి, యి.కొ.పుయంబా, యెం కాలు పట్టుకొనుట, పంటనొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒకక్షణములో పోగొట్టగల ఖ్యాతిజేందిన “జామాతైలమునకు” సమమగు మందు వేరేది యు లేదు. చాల యోగ్యతాప్రకరములను పొందియున్నది. బు డ్డి 1, కి అణాలు 6 యిచ్చి, ఉపయోగించి జూడుదు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు

యింగ్లీషుమందు పలనరకు సల్ఫూరిక్, వైట్రీక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు, నెం. 63 నైసవనాయునివీధి, మదరాసు.

దీడక్-న్ మిల్లు స్టోర్సు కంపెనీ

లిమిటెడ్, బెజవాడ.

నెం 118 రు, ఆర్మినియన్ స్టీలు, మదరాసు. రబ్బరు, ఫీల్డింగు, క్రాసి, ఆయిల్ యింజనులుగాని లాంజి మొదలైన స్టీలింగులుగాని కావలసినవారు మాకు వ్రాసిన, సర సమైధ్యం బడయగలరు. పంపులు, పిండిమిషినులు, ఖాల్లు రులు, ఇంగ్లీషుమేకరు హల్లురులు, యింకా మిల్లులకు కావలయు యావత్తుసామానులకు మాకు వ్రాసి ధరలు తెలిసికొన గోరినాము బొంబాయి, కలకత్తా, పట్నములలో మాకు విక్రయస్థానములు కలవు. ఎవరి కేసామానులు కావలసినను మాకు వ్రాసినచో యి.కొ.పుయంబా యివ్వబడును.

వి. యస్. చిన్న స్వామి, బి. ఏ.

జనరల్ మేనేజరు.

అగ్ని క్రీడ (హానినం చా)

రెండవ కూర్పు 8 అణాలు

ఉపాధాతము బాణసంచ చేయుటలో జాగ్రత్త, తుపాకీ మందు, బాణసంచాలోని వస్తువులు. దేశవాళీ బాణసంచ ఇంగ్లీషు బాణసంచ రంగురంగుల వెన్నుముద్దలు, ఆకాశబాణములు, వత్తెలు, తారానువ్వలు, పేకలు, చిమ్మబుద్దు, చక్రబాణములు పోర్టుఫైరు, బంగారువాన, వెండివాన, నెమలిపించ, పాముల కట్ట, రంగులముత్యాలు, అక్షరముల చిత్రములు, అవుట్లు, గుండ్లు నీటుబాణసంచా భోగిమంటలు మొదలగునవి.

మంజువాణి ముద్రాక్షరకాల, ఏలూరు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లవస్తువును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలేహ్యం. ఏకారోముచే సంభవించిన శుక్లవస్తువును పొందోలు నని అనేకులు కొనియాడినారు. మేహమువల్ల వచ్చినదగ్గు, మూత్రరోగములకూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 3-4-0.

(క్రవ్యాధి)

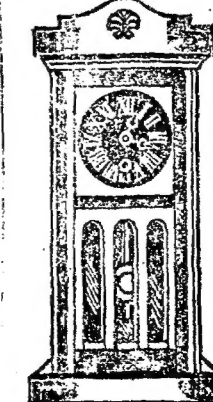
1963

అజీర్ణమును పోగొట్టి అన్న మరుగునట్లు చేయుటయే గాక మంచిజరగాన్ని కలుగజేయును. తులం 1 కి రు 1-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయచూరు)

Special for “ANDHRA PATAIKA” Publishers only.

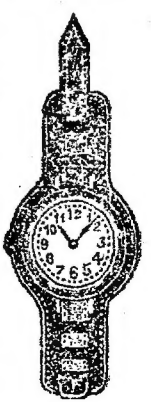
As a special clearance sale we are giving away our world renowned Modern regulator wall

clock with 18 cart Rolled Gold wrist watch with full leather wrist for Rs 10/-

This offer is limited. If required separately we give our Modern regulator Rs. 5/-.

18 cart Rolled Gold wrist watch Rs. 7/-

Write to: CAPTAIN WATCH Coy., P. B. No. 265, MADRAS

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

Powell's Extract of Golden

(4321)

పవలుగారి అమృతమైన గెనో
నెగరో గమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర
పిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి
మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.
గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
నవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి సెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0.

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి సెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0.

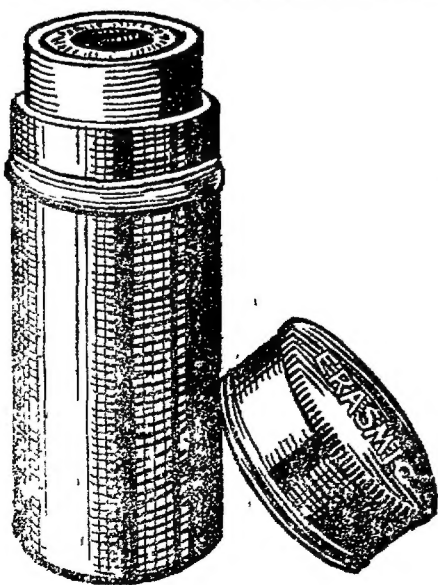
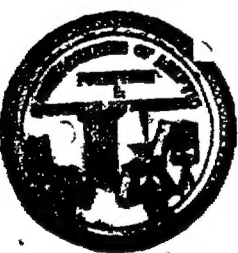
మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రచిత్తపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ త్రరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,
Lamington Road, BOMBAY

మీగడవలె సమృద్ధిగా నుండు
నురుగువలన సుఖముగా
క్షౌరము చేసుకొనుటకు వీలగును.

ముఖమును ఎండనీయదు.

“ఎరాన్ మిక్”

వే వింగు ప్రిక్

ఎరాన్ మిక్ పర్ ఫ్యూమర్స్, లండన్, పారిస్.

అన్ని స్టోరులందును దుకాణదారులయొద్దను దొరకును.

యునానీ శరీరారోగ్యసంజీవి

సర్వకాలములందు ఉపయోగింపదగిన లేహ్యము
ఇది రక్తమును శుద్ధిపరచును. క్రొత్త రక్తమును పుష్టించి
మనోయుల్లాసము గలిగించును. దారుణమైన ఆకలిపుట్టింది
కాయసిద్ధి చేయును. ఆజీర్ణపైత్యరోగములను, సర్వమేహము
లను, సెగ, సవాయి దుర్బాణములు, రసపట్టు, పిర్వనష్టములను
కలుగు సర్వవ్యాధులను, తుయ, క్వాస్, క్లేమ్, రోగము
లను, పదివిధముల మూలశంకలు నశింపజేయును. కులాసాగ
కాలవిరోచనము చేయుచును. స్త్రీల శ్వేత రక్త మనుములు
ప్రదర్శరోగములనున్న సర్వబహిష్కారుగృతులను అద్భుతముగా
కుదుర్చును. ఇది మెదడుననుసరించియుండు సర్వవ్యాధులను
నివారణజేసి జ్ఞాపకశక్తిని శీతరోగములను బాగుజేయును.
ఈ లేహ్యము వనమూలికలతో తయారుచేయబడినది. ఇందులో
రస విష గంధకాదులు పున్నట్లు యెవ్వరైన రుజువుపరిచేయడం
రు 500 లు బహుమతి యివ్వబడును. అందరకు ఉపయోగపడు
నటుల తక్కువధరకు యివ్వచున్నాము. ఈ లేహ్యము నేవెం
చిన ప్రతివారును దీని గుణములు తెలిసికొనినప్పటికి 24 తుల
ముల బంగారము ఖరీదు చేయగల దని దృఢముగా నమ్ముగలరు.
ప్రతిబడిపిలకు మిక్కిలి ఆవశ్యమైనదని నమ్మవలయును. ఇది
వాడటవల్ల వీరిధమైన పత్తము లేదు. 24 తులముల లేహ్యము
వెల ఖర్చులు సహా రు 2-8-0.)

యం. అజీజుద్దీన్, పితాపురము, గోదావరిజిల్లా.

మదన కామేశ్వరి లేహ్యము

బల హి ను ల పా లి టి కల్పవృక్షము—మేహము,
నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్లనష్టము ఆతిమూత్రము మొదలగు,
వాటిని హరించి మంచి బలమును, పిర్వవృద్ధిని సంభోగ శక్తిని.
సంతానప్రాప్తిని గలిగించు వర్షప్రసాదము. రెండుడబ్బీలు చాలును.
20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0
పాలగుంధి లేహ్యము—రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది.
సహమేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగములు
కీళ్లనొప్పలు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును.
20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0; వి. పి. ఖర్చులు వేరు. 8
పి. పి. పి. అందు కో, ఆయుర్వేదసహజం
పెరిడేపి: (నల్లూరు)

మా న స్టోల్లా సి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వలసులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణమధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి పైత్యకాశ
కిమూత్రల దివ్యవృక్షము. ఆజీర్ణము, అరుచి, ఆపులంతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కలు, పూర్వములు, శిరస్సు,
ప్రేక్ష, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పలను
బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవారినొప్పలను వెంటనే మాన్పును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడినాచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్ర, కృష్ణాజిల్లా